

DRVO

nameštaj
tehnika

ekologija
prerada
biznis

Broj 24 • Godina VII • Beograd, oktobar 2009. • Godišnja pretplata 2160 dinara, za inostranstvo 50 €

**BUTIK
EKZOTIČNIH DRVEA
STRAJKO OO**

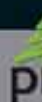
SVEŽE IDEJE
47. sajam nameštaja
12. do 18. novembra

DALLAS
www.dallas-company.com

Enterijeri
po Vašoj želji!

 OMEGA PROFEKS

 pinoles

Eurokant

 KARIŠIĆ
ENGINEERING

 darex

PRESERVANTI DECORATIVI

TINTA

VERNICI ALL'ACQUA VERNICI ACRILICI

EFFETTO SPECIALE

VERNICI POLIESTERI VERNICI MONOCOMPONENTI

FONDI E FINITURE

ISOLANTE

VERNICI

TT
DILUENTI

Fabbrica d.o.o.
Bosanska 65, Zemun, Srbija
tel/fax: +381 11 316 99 77
+381 11 316 99 88
+381 11 30 77 905
+381 11 30 77 906

Fabbrica

PREMAZI ZA DRVNU INDUSTRIJU
www.fabbrica.co.rs

POSETITE NAS NA 47. SAJMU NAMEŠTAJA

hala 1/galerija, štand 1514

Južni bulevar br. 2, 11000 Beograd
tel: 011 / 381 32 50, fax: 011 / 381 32 92
e-mail: office@pinoles.com
www.pinoles.com

Fax: +49 5131 92241

HANNOVER

www.nikolic-gabelstapler.de

*35 godina iskustva
ostavlja tragove*

BEOGRAD

IZLAZ
BATOČINA - KRAGUJEVAC
50m OD
NAPLATNE
RAMPE

NIŠ

Telefon: +381 34 300 555

Telefax: +381 34 300 550

KRAGUJEVAC

www.nikolic-viljuskari.net

E-mail: nikolic-viljuskari@microsky.net

HYUNDAI
HEAVY INDUSTRIES EUROPE

ČEONI 1 - 16t

HanseLifter®

ČEONI I VISOKOREGALNI 1 - 10t

**elektro
NIKOLIC**

ELEKTRO-BOČNI 3 - 7t

CAVAION SIDELOADERS
BAUMANN

DIZEL - GAS - BOČNI 3 - 40t

HUBTEX

ČETVOROSMERNI 1 - 12t

Stocklin

REGALNA TEHNIKA 1 - 3t

DODATNA OPREMA,
KONSTRUKCIJE,
INDUSTRIJSKE GUME I
REZERVNI DELOVI

INDUSTRIJSKE GUME

MOBILNA PRESA

MONTAŽA INDUSTRIJSKIH GUMA NA LICU MESTA

Generalni zastupnik za HYUNDAI i BAUMANN
viljuškare u Srbiji, Crnoj Gori, Hrvatskoj, Bosni i
Hercegovini i Makedoniji

DRVO-tehnika

Revijalni časopis za poslovnu saradnju, marketing, tržište, ekologiju i tehnologiju u preradi drveta, proizvodnji nameštaja, šumarstvu i graditeljstvu

Časopis izlazi tromesečno

Osnivač i izdavač

EKO press Blagojević
NOVI BEOGRAD

Antifašističke borbe 24

Tel/fax: +381 (0) 11 213 95 84; 311 06 39

www.drvotehnika.com

e-mail: ekopress@eunet.rs; drvotehnika@eunet.rs

Suizdavač:

Agencija za drvo - Klaster drvoprerađivača Srbije

Izdavački savet

- Dragan Bojović, UNIDAS, Beograd
- Lajoš Đantar, AKE Đantar, Bačka Topola
- Božo Janković, ENTERIJER Janković, Novi Sad
- Vladislav Jokić, XILIA, Beograd
- Stevan Kiš, EuroTehno, Sremska Kamenica
- Dr Vojislav Kujundžić, LKV CENTAR, Beograd
- Radoš Marić, MARIĆ, Čačak
- Rajko Marić, MICROTRI, Beograd
- Dr Živka Meloska, Šumarski fakultet Skoplje
- Mr Goran Milić, Šumarski fakultet Beograd
- Golub Nikolić, NIGOS elektronik, Niš
- Zvonko Petković, doc. FPU Beograd
- Dr Zdravko Popović, Šumarski fakultet, Beograd
- Tomislav Rabrenović, DRVOPROMET, Ivanjica
- Mirosljub Radovanović, JELA JAGODINA, Jagodina
- Gradimir Simijonović, TOPLICA DRVO, Beograd
- Vesna Spahn, WEINIG, MW Group, Kruševac
- Milić Spasojević, Fantoni ŠPIK IVERICA, Ivanjica
- Mr Borisav Todorović, BMSK, Beograd
- Ranko Trifunović, TRIFUNOVIĆ, Pranjani
- Dragan Vandić, KUBIK, Raška
- Milorad Žarković, ORAGO TERMO-T, Hrtkovci

Direktor, glavni i odgovorni urednik

- Mr Dragojlo Blagojević

Stručni konsultant

- Dipl. ing. Dobrovoje Gavović

Redakcioni odbor

- Dragan Bosnić, Beograd
- Marina Jovanović, Leskovac
- Snežana Marjanović, AMBIENTE, Čačak
- Jelena Mandić, tehnički urednik
- Ivana Davčevska, novinar – producent
- Svetlana Preradović, Beograd
- Aleksandar Radosavljević, Beograd

Uplate za pretplatu, marketinške
i druge usluge na tekući račun broj

160-176289-53, BANCA INTESA ad Beograd

Devizni račun - IBAN: RS35160005010001291720

Rukopisi i fotografije se ne vraćaju

Redakcija se ne mora slagati sa mišljenjem
autora i izjavama sagovornika

Redakcija ne preuzima odgovornost
za sadržaj reklamnih poruka

Priprema, štampa i distribucija
EKO press Blagojević

CIP – Katalogizacija u publikaciji

Narodna biblioteka Srbije, Beograd

ISSN 1451-5121

COBISS.SR-ID 112598028

Nije važno koliko
puta padaš,
važno je koliko
puta ustaneš.

Kome verovati podacima ili političarima

U više tekstova u ovom broju ozbiljni autori govore o krizi, a njihove opservacije se kreću od konstatacije da kriza daje prve znake oporavka do onih koji tvrde da se kriza nastavlja i da se u ovom momentu za Evropu još ne može očekivati oporavak tržišta. U najboljem slučaju kraj krize i izlazak iz recesije se predviđaju za kraj 2010. godine. Ove konstatacije se najvećim delom odnose na proizvođače i trgovce materijalima na bazi drveta, ali takođe stoji konstatacija da kriza nije jednako pogodila sve. U drvnom sektoru su najugroženiji oni koji su vezani za građevinsku delatnost i proizvođači nameštaja, a srpski drvoprerađivači su, po pitanju krize, umereni optimisti, kaže jedno istraživanje.

Drvna industrija je i dalje u ozbiljnim problemima i nema sigurnih znakova oporavka, zaključak je izveden na bazi statističke analize. Bez namere da polemishemo sa onima koji kažu da je statistika tačan zbir netačnih podataka, čini se da su istini najbliži podaci prema kojima je industrijska proizvodnja u prvih devet meseci ove godine u Srbiji prosečno manja za 16,2% nego u istom periodu prošle godine, a da je u sektoru prerađivačke industrije zabeležen pad od 20,9%. Prema statistici, stanje u drvnoj industriji je teže od podnošljivog proseka, jer je fizički obim proizvodnje u drvnoj industriji u prva tri kvartala zabeležio pad od 44,5%, a proizvodnja nameštaja je manja za 38,0%. Statistika je, takođe, u avgustu zabeležila neke znake oporavka, pa je to, izgleda, bilo dovoljno nekim političarima da ustvrde da je recesija zaustavljena i da izlazimo iz krize... Istina, na svetskom tržištu postoje prvi znaci blagog oporavka, koji bi trebalo da u narednim mesecima dovedu do neznatnog rasta privredne aktivnosti. To će postepeno imati odraz i na naše podneblje, pa su tvrdnje da izlazimo iz krize neosnovane i neodgovorne. Čudno je kako naši političari, dok nas uvlače u dužničko ropstvo, ne prezaju od izjava te vrste. Setimo se da su sa iste adrese početkom ove godine, kada je kriza već ozbiljno tresla svet, dolazile tvrdnje da će kriza zaobići našu zemlju i da ćemo, tobože, na krilima krize profitirati.

Ali, sve će proći, pa i kriza. I ovo će biti lane, rekao bi naš trpejljivi narod. Čekanje, međutim, nije rešenje, pa bi zato valjalo raditi više, bolje, organizovanje... Naši drvoprerađivači bi na raspolaganju mogli imati 40% više drveta nego danas, samo kada bi se uz odgovarajuću strategiju, otvorenost šuma u Srbiji sa sadašnjih 5 metara šumskog puta po hektaru, što je oko četiri puta manje nego u razvijenim zemljama Evrope, povećala na samo 10 metara šumskog puta po hektaru. A možda će nam jednog dana otvorenost šuma biti uslov za ulazak u EU...

Investicija u gradnju šumskih puteva bi, na duže vreme, uposlila veliki broj ljudi, ali bi korist bila neuporedivi veća. Uz ulaganja od 21 milion evra godišnje, naša država i šumarstvo bi svake godine uvećavali dobit, a za trideset godina, uz otvorenost šuma od 10 metara šumskog puta po hektaru, direktna dobit bi svake godine mogla biti veća za 56 miliona evra. Korist od prerade 40% više drveta nego danas bi višestruko nadmašila prethodnu cifru, a da ne govorimo o turističkim mogućnostima, socijalnim i ekološkim aspektima ovog projekta. Zato je naš predlog da drvo-prerađivači i šumari zajedno preko Agencije za drvo sugerišu Vladi RS da u mere za prevladavanje krize uvrsti Program otvaranja šuma Srbije. To je tema ovog broja časopisa DRVOtehnika, a o svemu tome sistematski i detaljno pišu naši saradnici, ozbiljni stručnjaci, pa Vam iskreno preporučujemo naredne stranice našeg časopisa.

D. Blagojević

D.O.O. ZA PROIZVODNJU,
PROMET I USLUGE

**PRISTUPAČNA CNC
TEHNOLOGIJA ZA
PROIZVODNJU I USLUGE**

21208 Sremska Kamenica, Dr Ketrin Makfel 54, Tel/Fax: 00381 21/461-079

WWW.EuroTechno.co.rs

E-mail:EUROTECH@nadlanu.com

**Osavremenite svoju proizvodnju
pristupačnim CNC mašinama iz naše
proizvodnje. Iza nas stoji 19 godina
iskustva rada na CNC mašinama.**

Nema sigurnih

U periodu januar-avgust 2009. godine, **industrijska proizvodnja** u Srbiji, u proseku je manja za 16,2% nego u istom periodu 2008. godine. U centralnoj Srbiji je zabeležen pad od 15,6%, a u Vojvodini 17,3%.

U ovom periodu, u sektoru prerađivačke industrije realizovana je niža proizvodnja za 20,9%.

U avgustu 2009. godine, industrijska proizvodnja je manja je za 10,0% u odnosu na avgust 2008. godine, pri čemu je u sektoru prerađivačke industrije ostvaren pad od 15%. Obim industrijske proizvodnje u avgustu 2009. godine u odnosu na avgust 2008. godine beleži pad kod 23 oblasti (učešće u strukturi industrijske proizvodnje – 75%) i rast kod 6 oblasti (učešće u strukturi industrijske proizvodnje – 25%).

Najveći uticaj na pad industrijske proizvodnje u avgustu 2009. godine, u odnosu na avgust 2008. imale su: proizvodnja hemikalija i hemijskih proizvoda, proizvodnja prehrambenih proizvoda, proizvodnja osnovnih metala, proizvodnja motornih vozila i prikolica i proizvodnja nameštaja. Ako posmatramo industrijsku proizvodnju po sektorima i oblastima, **možemo zaključiti da se jedan od najvećih padova proizvodnje upravo desio u proizvodnji proizvoda od drveta i plute, a onda i u proizvodnji nameštaja.**

Ukupna **spoljnotrgovinska robna razmena** Srbije za period januara - avgusta 2009. godine iznosi 14950,1 miliona dolara, što je za 36,8% manje u odnosu na isti period prethodne godine.

U ovom periodu, **izvezeno je robe u vrednosti od 5190,1 miliona dolara**, ili za 32,6% manje u odnosu na isti period prethodne godine, a **uvezeno za 9760,0 miliona dolara**, što je manje za 38,9% u odnosu na isti period prethodne godine, tako da spoljnotrgovinski **deficit iznosi 4569,9 miliona dolara**, odnosno za **44,7%** manje u odnosu na isti period prethodne godine.

Pozitivno je što je, u spoljnotrgovinskoj razmeni za osam meseci 2009. godine, u odnosu na isti period 2008. znatno smanjen deficit. Smanjenje spoljnotrgovinskog deficita je, međutim, relativno povoljno, obzirom da se dešava u situaciji velikog pada proizvodnje, izvoza i uvoza.

U periodu januar-avgust 2009. godine, izvoz Republike Srbije je, sa skoro 92% ostvaren na tržištu Evrope i preko 53% je realizovano na tržištu EU. Posmatrano po zemljama pojedinačno, najviše smo izvezli u BiH, Nemačku, Crnu Goru i Italiju. Istovremeno, najveći uvoz obavljen je iz zemalja Evrope (preko 80% ukupnog uvoza), pri čemu je iz zemalja EU skoro 56% vrednosti ukupnog uvoza. Posmatrano po zemljama pojedinačno, najveći uvoz je realizovan iz Nemačke, Rusije, Italije i Kine.

Najveći suficit u razmeni ostvaren je sa Crnom Gorom, Bosnom i Hercegovinom, Irakom i Makedonijom.

Najveći deficit javlja se u trgovini sa Ruskom Federacijom zbog uvoza energenata, pre svega, nafte i gasa. Posmatrano po proizvodima,

Autor ovog teksta je sekretar za šumarstvo, industriju prerade drveta, celuloze i papira u PRIVREDNOJ KOMORI SRBIJE

znakova oporavka

Drvena industrija i dalje u ozbiljnim problemima

PIŠE: dipl.ing. Rašo Milić

U prvih devet meseci ove godine industrijska proizvodnja u Srbiji je u proseku manja za 16,2% nego u istom periodu lane. U sektoru prerađivačke industrije zabeležen je pad od 20,9%.

U avgustu su, međutim, zabeleženi neki znaci oporavka.

Stanje u drвноj industriji Srbije je teže od podnošljivog proseka, jer je fizički obim proizvodnje u drвноj industriji u prve tri četvrtine ove godine zabeležio pad od 44,5%, a proizvodnja nameštaja je manja za 38,0% nego u istom periodu prošle godine. Dakle, ako posmatramo industrijsku proizvodnju po sektorima i oblastima, možemo zaključiti da se jedan od najvećih padova proizvodnje upravo desio u preradi drveta i plute, a onda i u proizvodnji nameštaja.

Uz niz problema, kriza je značajno uticala na pad cena nekih proizvoda od drveta.

Drvoprerađivači očekuju više razumevanja i konkretne pomoći od države i javnih preduzeća šumarstva. U zatvorenom krugu, izgleda, nikome nije lako.

I pored teškoća, već postoje prvi znaci blagog oporavka na svetskom tržištu, koji bi trebalo da u narednim mesecima dovedu do neznatnog rasta privredne aktivnosti u svetu.

najviše se izvozila odeća, gvožđe i čelik, zatim žitnice i proizvodi od njih, voće i povrće i obojeni metali, a najveći uvoz je kod drumskih vozila, nafte i naftnih derivata, prirodnog gasa, gvožđa i čelika i industrijskih mašina za opštu upotrebu.

U periodu januar-avgust ove godine, nastavljene su tendencije pada izvoza i uvoza s kraja prošle godine. Kao glavni faktor ističe se svetska ekonomska kriza, koja je dovela do pada privredne aktivnosti, kako u svetu, tako i kod nas. Pad našeg izvoza je posledica i velikog smanjenja cena primarnih proizvoda na svetskom tržištu, koji imaju veliko učešće u strukturi našeg izvoza. Glavni uzrok

smanjenja uvoza je pad industrijske proizvodnje i domaće potrošnje u Srbiji. Međutim, već postoje prvi znaci blagog oporavka na svetskom tržištu, koji bi trebalo da u narednim mesecima dovedu do neznatnog rasta privredne aktivnosti u svetu. Kao posledica takvih kretanja u svetu, u Republici Srbiji je došlo do obnavljanja proizvodnje u oblasti crne metalurgije tokom avgusta meseca, što bi trebalo da dovede do porasta izvoza u narednom periodu, s obzirom na činjenicu da je izvoz crne metalurgije do pojave svetske krize bio vodeći izvoz Republike Srbije.

Kako je **drvena industrija** oslonjena na šumarstvo, neop-

hodno je reći da je ukupna površina pod šumama Republike Srbije po novoj inventuri, koja je završena u 2007. godini, oko 2.250.000 hektara, od čega je u državnom vlasništvu 47% a u privatnom 53%.

Srbija se smatra srednje šumovitom zemljom i od ukupne površine teritorije (Vojvodine i Srednje Srbije) pod šumom je 29,1%, a ako se u to uključe šikare i šibljac, onda bi ukupna šumovitost iznosila 34%.

Udeo različitih vrsta drveća u ukupnoj dubećoj zapremini je: bukva 40,5%, hrast 27,2% (cer 13%, kitnjak 5,9%, sladun 5,8%, lužnjak 2,5%), grab 4,2%, bagrem 3,1%, smrča i jela 7,5%,

bor 4,5%, klonovi topola 1,7%, i ostalo 11,3%.

U ukupno obrasloj površini, visoke šume čine 27,6%, izdanačke 64,6%, veštački podignute 6,1% i plantaže 1,7%.

Prosečna visina zapremine po hektaru je 161 m³ (bila je 107 m³), a zapreminski prirast po hektaru je sa 2,6 m³ povećan na 4 m³.

Ukupna zapreminska masa šuma je oko 363.000.000 m³, a godišnji prirast je povećan sa 6 na 9 miliona m³.

Po ovim pokazateljima iz nove inventure šuma, može se izvući zaključak da je stanje šuma u Srbiji, bez AP Kosovo i Metohija, znatno bolje nego što je to pokazivala inventura iz 1979. godine, **pa je za očekivati da će biti i više sirovina za preradu u drвноj industriji Srbije.**

I pored ovih podataka u šumama Srbije godišnje se seče vrlo mala količina u odnosu na godišnji prirast, koji je po novoj inventuri, preko 9.000.000 m³, tako da je proizvodnja u 2008. nešto niža nego ostvarena u 2007. godini.

Za drvenu industriju Srbije se kaže da predstavlja granu sa nizom komparativnih prednosti od kojih se posebno ističu: sirovinska baza, kadrovi, relativno očuvani kapaciteti i drugo.

Proizvodnja **drvene industrije** je upravo uslovljena sirovinском bazom, posebno primarnom prerada drveta, tako da je ista limitirana, jer na raspolaganju ima oko 1 milion m³ trupaca godišnje, a ta količina se, iz godine u godinu, smanjuje po količini i posebno po kvalitetu. Što se tiče druge prednosti i ona se polako eliminiše, jer nam sistem školstva ne obezbeđuje adekvatne kadrove, počev od završne do fakultetski obrazovanih

kadrova, gde se posebno ističe nedovoljno praktičnih znanja.

Sa aspekta kapaciteta i tehnološke opremljenosti, najgora situacija je i dalje u proizvodnji ploča i furnira (furnir se još seče na mašinama proizvedenim 1936. i 1954. godine). Kapaciteti pilanske prerade su višestruko veći od raspoloživih sirovina, ali su isti usitnjeni i sa zastarelom opremom. Kod proizvodnje nameštaja od masiva opremljenost nam je ograničavajući faktor razvoja, posebno u površinskoj obradi drveta, tako da jedino možemo biti delimično zadovoljni tehnologijom u proizvodnji pločastog nameštaja.

I pored ovakvog stanja tehnološke opremljenosti i forsiranja razvoja malih preduzeća od strane države, ograničavamo ih uredbama od strane Vlade RS da se oprema koja se ne proizvodi u zemlji, ne može osloboditi carine ako joj vrednost ne prelazi 200.000 €.

Ako posmatramo **fizički obim proizvodnje u drvnoj industriji**, možemo konstatovati

da se kod proizvodnje proizvoda od drveta i plute osim nameštaja, u periodu januar-avgust 2009. godine, zabeležen pad od 44,5%, a proizvodnja nameštaja i raznovrsnih proizvoda je niža za 38% u odnosu na isti period 2008. godine.

Krajem avgusta 2009. u odnosu na isti mesec 2008. godine, zalihe su smanjene kod proizvoda od drveta i plute

sem nameštaja, dok je kod proizvoda nameštaja i raznovrsnih proizvoda došlo do povećanja zaliha.

Izvoz proizvoda šumarstva bio je 5,6 miliona dolara što je za 51% manje nego u istom periodu 2008. godine, a uvoz je 9,9 miliona dolara i manji je za 52,2%.

Izvoz proizvoda prerade drveta i plute, osim nameštaja, u

ovom periodu iznosi 99,2 miliona dolara, što je za 32,4% manje nego u istom periodu prošle godine, dok je uvoz iznosio 143,5 miliona dolara i manji je za 41,1% nego u istom periodu 2008. godine.

Kod nameštaja i sličnih proizvoda je takođe došlo do smanjenja izvoza i uvoza. Izvezeno je robe u vrednosti od 112,6 miliona dolara, što je za 27,8% ma-

Kretanje uvoza i izvoza nameštaja i proizvoda od drveta u periodu od januara do avgusta 2009. godine

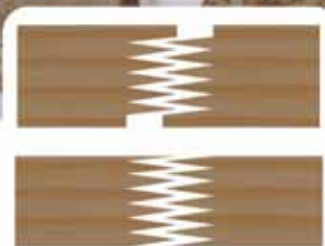
	IZVOZ	UVOZ	SALDO
Rezana građa	23.889.954	41.040.010	-17.150.056
Impregnacija drveta	957.107	174.066	783.041
Ploče i table od drveta	11.231.265	74.461.160	-63.229.895
Građevinski elementi	44.629.787	17.892.905	26.736.882
Ambalaža od drveta	11.660.427	2.463.860	9.196.567
Ostali proizvodi od drveta	7.692.249	4.202.042	3.490.207
Nameštaj	75.375.514	42.355.554	33.019.960
UKUPNO DRVNA INDUSTRIJA:	175.436.303	182.589.597	-7.153.294

Alatnica & Marić

info Tel. 00381 (0) 32 373 588, Čačak, Srbija
www.alatnicam.rs

NOVO
U NAŠEM PROIZVODNOM PROGRAMU

DVOSTRANA LINIJA ZA DUŽINSKO NASTAVLJANJE DRVETA

nje nego za osam meseci 2008. godine. Uvoz za period januar-avgust 2009. godine, iznosi 162 miliona dolara i manji je za 33,8% nego u istom periodu prošle godine.

U periodu januar-avgust 2009. godine, nastavljena je tendencija pada izvoza i uvoza proizvoda od drveta (kao posledica svetske finansijske krize, koja se počela reflektovati u ovoj grani još od polovine 2008. godine), što se može videti iz podataka u tabeli.

Ako posmatramo spoljnotrgovinsku razmenu proizvoda od drveta, za osam meseci 2009. godine u odnosu na isti period 2008. godine, uočavamo da je došlo do velikog pada izvoza za 31,1%, uvoza za 38,3% i deficita za čak 83,3%, što je jedino pozitivno. U ovom periodu smo izvezli proizvode od drveta za 175,4 miliona USD, uvezli za 182,6 miliona USD i ostvarili deficit od oko 7,2 miliona USD.

Kod svih grupa proizvoda od drveta je zabeležen pad izvoza i to kod ploča i tabli od drveta za 47%, kod rezane građe za 41%, nameštaja od drveta za 31%, građevinskih elemenata i stolarije za 26%, ostalih proizvoda od drveta za 25% i kod ambalaže od drveta za 6%. Jedino je kod impregnacije drveta zabeležen rast od 4% u odnosu na period januar-avgust 2008. godine.

U ovom periodu, takođe je zabeležen značajan pad uvoza kod svih grupa proizvoda od drveta, a najveći je kod impregnacije drveta 63%, zatim kod rezane građe 48%, ploča 39%, građevinskih elemenata 34%, ambalaže od drveta 30%, nameštaja od drveta 28% i ostalih proizvoda od drveta za 22%.

Iz navedene tabele se može videti da je u proizvodnji ploča i rezane građe, za osam meseci 2009. godine, zabeležen deficit od oko 80,4 miliona US, dok je kod proizvoda finalne prerade drveta zabeležen suficit u iznosu od 72,3 miliona USD.

U drvnoj industriji se ozbiljno počeo osećati uticaj svetske finansijske krize još od polovine 2008. godine, što je pogoršalo i onako tešku situaciju u našoj privredi kroz ogroman deficit u

spoljnotrgovinskoj razmeni, ne likvidnost privrede, enormnu si-
vu ekonomiju i rad na crno, pre-
skupu državu u odnosu na ste-
pen razvoja privrede, kao i kroz
ogromne administrativne pre-
preke, počev od lokalnih samo-
uprava do državnih organa, što
sve skupa utiče na porast i ina-
če visokih troškova privrede.

Zbog uticaja finansijske kri-
ze došlo je do znatnog smanje-
nja cena proizvoda od drveta
(cena rezane građe je niža za
preko 15%), smanjenja porudž-
bina inokupaca za proizvode od
drveta, zahteva inokupaca za is-
poruke strogo po specifikacija-
ma, kao i čistih reklamacija.

No i pored ovako teškog
stanja za plasman proizvoda od
drveta i pada cena gotovih pro-
izvoda, javna preduzeća za gaz-
dovanje šumama i dalje imaju
najnepovoljnije uslove prodaje
sirovina u regionu.

Na više sastanaka odbora i
grupacija Udruženja za šumar-
stvo, industriju prerade drveta,
celuloze i papira PKS, razmatra-
na je aktuelna situacija i proble-
mi u preradi drveta i donošeni
određeni zaključci, koji su upu-
ćivani odgovarajućim ministar-
stvima i javnim preduzećima za
gazdovanje šumama. Adekvat-
na reakcija i efekti su izostali.

Zbog teškog stanja u drv-
noj industriji Srbije došlo je do
zatvaranja više privrednih dru-
štava, ozbiljnog smanjenja pro-
izvodnje, smanjenja broja sme-
na u proizvodnji, kao i otpušta-
nja radnika.

Na kraju, ako bude više ra-
zumevanja za drvnu industriju
Srbije od strane državnih orga-
na i javnih preduzeća za gazdo-
vanje šumama (sirovine su nam
među najskupljim u regionu i
sa najkraćim rokovima plaća-
nja), ova grana ima potencijale i
uz kooperaciju, dobru razvojnu
strategiju baziranu na znanju,
istraživanju, inovacijama i diza-
jnu, kao i uz primenu evropskih
standarda i sertifikaciju proizvo-
da, obezbediće razvoj i izvoznu
orijentaciju, a izvoz je generator
razvoja. ■

Budućnost je sagrađena u tradiciji

KVALITET KAO TRADICIJA

Visok, sertifikovan kvalitet svih proizvoda je
rođen iz naše višegodišnje tradicije i
iskustva, zajedno sa primenom najnovijih
tehnologija i visoko obučanim kadrovima.

TOPLICA DRVO

PROIZVODNJA GRAĐEVINSKE STOLARIJE
OD DRVETA, ALUMINIJUMA I PVC-a
INŽINJERING I IZRADA OBJEKATA

11000 Beograd
Visokog Stevana 43 A
Tel/fax: 011/32-82-192, 26-34-264, 21-86-488
Proizvodnja Trstenik:
Tel/fax: 037/716-209, 711-569

www.toplicadrvo.co.rs
e-mail: gradimir@toplicadrvo.com

Za proteklih pet godina u kojima Anđelko Trpković predvodi tim stručnjaka Beogradskog sajma, ova ustanova je, uspešno poslujući i promovišući druge, na svojevrsan način i vrlo uspešno uvek promovisala sebe. Videlo se da je svaka od sajamskih manifestacija detaljno i sistematski pripremana i uvek se primetio napredak ne samo u organizaciji i promociji, nego i u permanentnom investiranju i gradnji, podizanju kvaliteta izlagačkog prostora, prepoznavanju potrebe tržišta, povećanju sajamskog prostora, broja izlagača i posetilaca...

Ovogodišnji, 47. međunarodni sajam nameštaja se održava pod sloganom SVEŽE IDEJE, ali treba reći da su sveže ideje, bez sumnj, karakterisale proteklih nekoliko godina rada ove ustanove koja je skoro bila u žiži interesovanja javnosti i zbog neuspešne tenderske privatizacije i odustajanja konzorcijuma Rimini-Verano od kupovine. Kakav je, nakon ovih događaja, dalji položaj Beogradskog sajma i kako na te činjenice gledaju zaposleni, bilo je naše prvo pitanje za generalnog direktora Beogradskog sajma, gospodina Anđelka Trpkovića.

Sajam nameštaja će, sigurno, biti značajan događaj, sa svežim idejama, svakako. Sa Ministarstvom trgovine planiramo da posebna delegacija privrednika, iz petnaestak država istovremeno obiđe Sajam i domaće proizvođače.

Uz takvu promociju, oni bi direktno imali priliku da se upoznaju sa mogućnostima proizvodnje nameštaja u našoj zemlji, a to će biti prilika da se napravi i neki poslovni dogovor. Moguće je da tu posetu povežemo i sa ceremonijom dodele sajamskih nagrada i ZLATNOG KLJUČA koji je izuzetno cenjen među proizvođačima nameštaja – kaže direktor Trpković.

- Beogradski sajam je društveno preduzeće, pa je privatizacija obaveza jer Zakon o preduzećima ne poznaje kategoriju društvenog vlasništva. U protekle dve ipo godine mi smo uradili sve da privatizacija uspe. Nama, međutim, nije bilo osnovno pitanje svojinska transformacija i pitanje ko će kupiti Beogradski sajam, nama je osnovno pitanje bilo ko će na Sajmu raditi. Upravo tako smo i postavili prav-

ce privatizacije sa jasnom orijentacijom da je neophodna investicija najmanje 35 miliona u razvoj sajamske delatnosti. To je bio samo potreban, ali ne i dovoljan uslov za privatizaciju, jer je kroz proces privatizacije trebalo završiti dve važne stvari: jedna je da omogućimo nove investicije i druga da pozicioniramo Beogradski sajam kao neprikosnovenog lidera na Balkanu. Privatizacija nije uspela i sada aktivno

IZVOZ NAMEŠTAJA, ZASTUPNIŠTVO, UVOZ, DISTRIBUCIJA
I VELEPRODAJA LEPKOVA, VAKUUM PRESA, MAŠINA I OSTALIH
MATERIJALA ZA DRVNU INDUSTRIJU

Dubrovačka 4, 11000 Beograd, tel/fax: +381 11 2639 014, 2639 716
e-mail: furnex@ikomline.net, www.furnextrading.com

VRHUNSKI KVALITET

Q.V.P.

radimo na tome da se pronađe način kako da nastavimo sa daljim razvojem Sajma, jer nema dilema da je u prethodnih par godina Sajam pakazao da može i u ovim okolnostima da se razvija, da posluje uspešno i napreduje dovoljno brzo da naši komitenti i posetioci budu zadovoljni – kaže naš sagovornik.

U kojoj meri i kako se čitav proces neuspešne privatizacije odrazio na poslovanje Beogradskog sajma, bilo je naše naredno pitanje.

– Mi smo se trudili da se taj proces uopšte ne odrazi na naše poslovanje. Proces privatizacije je, na neki način, bio motiv za sve nas da radimo što bolje, jer, istina je, da se najbolji bolje prodaju od potencijalno dobrih... Najbolji poslovni rezultat smo ostvarili 2008. godine, dakle u godini u kojoj je bila predviđena naša privatizacija, a 2009. godina će po svim pokazateljima, uprkos krizi i teškoćama na tržištu, biti bolja od prethodne. Dakle, ako tu tražimo analogiju, onda bi rekli da nam je neuspešna privatizacija pomogla da budemo bolji i da nam je dala obavezu da nastavimo tako, pa svi oni koji donose odluke o budućnosti Beogradskog sajma prosto moraju imati u vidu ove činjenice, jer kao organizovano društvo nikako ne smemo dozvoliti da polet i zamah, koji već godinama imamo, bude zastavljen – kaže direktor Trpković.

Uz konstataciju da Sajam nameštaja u novembru tradicionalno predstavlja jednu od najvećih i najuspešnijih sajamskih manifestacija, pitamo kako teku pripreme za ovu manifestaciju i koliko je ekonomska kriza uticala na odziv izlagača?

– Nema nikakve dileme da Sajam nameštaja spada u kategoriju naših šest velikih sajmova. On nije vezan samo za tržište naše zemlje, to je sajam koji ima veliki značaj na pro-

storu bivše Jugoslavije i zapadnog Balkana. To je sajam koji poseti više od 80 hiljada posetilaca, na kome izlaže skoro devet stotina izlagača i onda je jasno naše nastojanje da svaki naredni uvek bude bolji od prethodnog... Sve ono što se ove godine dešava u privredi jasno utiče i na naše izlagače, ali po kvadraturi mi ćemo i ove godine imati skoro isti sajam kao i prošle godine. Svi koji pamte Sajam nameštaja iz 2008. godine složiću se da je tada napravljen jedan značajan pomak ka kvalitetu izlagačkih prezen-

tacija, po lepoti štandova i kvalitetu izložene robe... Ove godine ima poteškoća, neke kompanije će imati manje izlagačkog prostora, neke neće nastupiti, ali nas raduje da ima novih. Tržište ima svoj oblik zakonitosti i kada neko prestane sa proizvodnjom, neko drugi će zauzeti njegovo mesto i ulogu. Mi još uvek verujemo da je nastup na sajmu nameštaja jedan od najznačajnijih događaja za svakog proizvođača nameštaja u Srbiji i za sve one koji nude repromaterijal i mašine, pa nas raduje činjenica da će i ove godine Sajam nameštaja popuniti sav naš prostor površine oko 24000 metara kvadratnih – kaže gospodin Anđelko Trpković.

Časopis *DRVO-tehnika* redovno prati Sajam nameštaja, a organizujemo i SABOR DRVOPRERAĐIVAČA Srbije. SABOR je informativni i edukativni skup privrednika, a do sada je održana pet manifestacija ove vrste... Da li bi i kako na SABORU DRVOPRERAĐIVAČA mogao učestvovati i Beogradski sajam?

– Mislim da je odavno prošlo vreme u kome je bilo lako organizovati sajmove ili bilo koji stručni skup. Beogradski sajam uvek nastoji da izlagačima pokaže da smo mi partneri na zajedničkom projektu. Mi zajedno tražimo kupce i publiku... Pratim časopis *DRVOtehnika* i vidim da isti ili sličan karakter (u malom) ima i SABOR, pa nema nikakve dileme da Beogradski sajam treba da ima aktivnu ulogu u SABORU DRVOPRERAĐIVAČA, pogotovo što našu klijentelu uglavnom čine domaći proizvođači... Ja se iskreno radujem Sajmu nameštaja gde se zaista mogu videti ozbiljni proizvođači iz Srbije i siguran sam da ćemo u narednim godinama, upravo u želji da bolje razumemo

potrebe tržišta i potrebe proizvođača, aktivnije učestvovati na svakom događaju koji ima za cilj tržišno povezivanje i esnafsko udruživanje.

Beogradski sajam je permanentno u investicijama i u funkciji svojih komitenata. To potvrđuju i činjenice da je i sada u toku rekonstrukcija sajamskih hala. Dokle se stiglo sa tim radovima i šta dalje planirate?

– U ovoj godini, za koju smo se složili da je teška, Beogradski sajam je iz sopstvenih izvora investirao četiri miliona evra. Najznačajnija investicija ove godine je konačna klimatizacija većine hala Beogradskog sajma. Urađena je i klimatizacija hale 1 zahvaljujući prvenstveno Univerzijadi koja se delom odvijala i na Beogradskom sajmu. Zato više neće biti pitanje da li ćemo grejati ili hladiti, već treba reći da će kiseonika biti dovoljno... Klimatizacija objekata će promeniti odnos izlagača prema samom događaju, jer će u hali moći provesti i deset sati bez problema, a drugo i posetioci će u sajamskim halama moći ostaniti duže. Sledeće godine je na radu klimatizacija hale 4 – sa zadovoljstvom kaže genrealni direktor Beogradskog sajma.

Kakva je saradnja Beogradskog sajme sa sličnim ili istim institucijama u ovom delu Evrope, sa Centralnom asocijacijom sajmova CEFA, a Vi ste bili predsednik ove asocijacije i sa Svetskom asocijacijom sajmova UFI i da li se u vašem poslovanju i na koji način koriste svetska iskustva?

– Da, bio sam predsednik CEFA, sada je to moj kolega iz Sofije. Inače sve asocijacije koje su u funkciji sajamske industrije snažno pomažu sajamski biznis. To je uređen sistem, mi odlično sarađujemo i tu nema nelojalne konkurencije. Tu je prvenstveno značajna razmena iskustava. Upravo zato, ceneći iskustva drugih i upornim radom Beogradski sajam je danas među najboljima, ili najbolji sajam na Balkanu. Dakle, saradnja sa sajamskim asocijacijama nam pomaže da vidimo gde smo, dokle smo stigli, koliko smo se promenili i što je najvažnije, kuda ćemo i kako dalje... A ovu godinu ćemo završiti sa profitom većim od 170 miliona dinara. Istovremeno smo investirali, ali i bili štedljiviji. U svakom slučaju ovo je bila izazovna godina, ali mislim da smo izazovu adekvatno odgovorili i da ćemo u 2010. godinu ući taman onako kako smo ulazili u 2009. godinu, puni optimizma – sa sigurnošću kaže generalni direktor Beogradskog sajma, gospodin Anđelko Trpković. ■

Kompanija *Dallas* se nalazi na teritoriji dve države, a prisutna je kao pravni subjekt u svim zemljama regiona. Kao multinacionalna kompanija sa svojih 8 fabrika, vlastitom maloprodajnom i veleprodajnom mrežom upošljava 1160 radnika.

Pored fabrika za proizvodnju tapaciranog nameštaja tu su i fabrike za proizvodnju nameštaja od masiva, oplemenjenih i furniranih ploča. U sklopu Kompanije *Dallas* su i fabrika sušera, fabrike za primarnu preradu drveta, a Kompanija se bavi i eksploatacijom i preradom treseta.

Kupovinom fabrika sa 50-godišnjom tradicijom *Šipad enterijer* i fabrike *Jelak*, kao i nasleđivanjem stručnog kadra, kompanija je razvila još jednu reprezentativnu delatnost - opremanje i unutrašnja arhitektura objekata.

Zahvaljujući timskom radu, kvalitetnom menadžmentu, ulaganjem u visokostručne kadrove, kao i modernoj tehnologiji Kompanija *Dallas* je u mogućnosti da odgovori najkompleksnijim zahtevima projekatata. Kao takva postala je jedna od vodećih kompanija za opremanje: hotela, banaka, ambasada, televizijskih kuća, biznis centara, sportsko rekreativnih centara, kliničkih centara, sakralnih objekata itd.

Kod serijske proizvodnje nameštaja i u izradi opremanja enterijera koristimo najkvalitetnije materijale prema zahtevima projekatata:

- masiv: mahagoni, tik, hrast, orah, jasen, javor, bukva, bor itd.
- medijapan ploče furnirane plemenitim furnirima svih vrsta
- oplemenjena iverica poznatih evropskih proizvođača
- negor ploče
- voodootporne i panel ploče

U završnoj fazi površinske obrade koriste se najkvalitetnije boje i lakovi najpoznatijih evropskih i svetskih proizvođača.

Pored ovih materijala za tapaciranje koristimo negorive materijale sa teflon zaštitom prema standardima Evropske Unije.

Naša poslovna strategija je kvalitetna i precizna izrada, vrhunski dizajn, konkurentna cena, pridržavanje ugovorenih rokova, a sve u cilju zadovoljenja kupaca.

Enterijeri po Vašoj želji!

Revolucije bb, 36320 TUTIN, telefon +38120811611, fax +38120811711

info@dallas-company.com

SVEŽE IDEJE

Inspiracija je svuda oko nas,
ideje nosimo u sebi...
pronađite Sveže ideje
na Beogradskom sajmu nameštaja
od 12. do 18. novembra.

 sajam nameštaja
12 - 18. novembar

 BEOGRADSKI SAJAM
Jedno mesto, ceo svet

 ufi
Approved
Event

Obnovljiva prirodna a ipak teško i

PIŠE: dipl. ing. Gojko Janjatić

Otvorenost šuma u Republici Srbiji dostigla je skromnih i nedovoljnih 5m/ha, što je za oko četiri puta manje nego u razvijenim zemljama Evrope.

Više od polovine izgrađenih puteva su meki – sezonski putevi, koji se mogu koristiti samo pri povoljnim vremenskim uslovima, a uz to ih je neophodno intenzivno održavati.

Radi toga je potrebno u najkraćem roku, što je pre moguće, započeti izradu Programa otvaranja šuma, a uporedo sa izradom programa, treba graditi i rekonstruisati najprioritetnije puteve i ublažiti nepovoljno zatečeno stanje.

Prema jednoj od mogućih varijanti u 30 narednih godina gradilo bi se godišnje 371 kilometar novih i rekonstruisalo 125 kilometara postojećih puteva.

Uz utrošak 21.041.666 evra, orijentacioni efekti bi moglo da budu značajno veći i iznosili bi 56.000.000 evra godišnje.

Ovako grandiozan, ekonomski i ekološki opravdan poduhvat nije moguće pokrenuti i realizovati bez značajnih podsticaja države, naročito u prvim godinama realizacije Programa otvaranja šuma.

O prirodnim potencijalima i resursima Srbije mogu se čuti različita, pa čak i oprečna mišljenja. Činjenice, ipak, ukazuju da Srbija raspolaže značajnim prirodnim bogatstvima. Step en korišćenja i finansijski efekti, nažalost, često nisu na potrebnom nivou. Neodgovarajuća infrastruktura, tehnologija, produktivnost i step en finalizacije proizvoda glavni su razlozi za ovako nepovoljno i neodgovarajuće stanje.

Šumarstvo, grana privređivanja koja se zasniva na prirodnim potencijalima šumskih staništa, ima iste probleme, a oni se prenose i u oblast drvne industrije, kao i na ostale korisnike drvnih sortimenata, zbog čega se šteta uvećava.

Srećom, mogućnosti za popravljavanje ovog nepovoljnog stanja postoje, ali su neophodna neuporedivo veća finansijska sredstva, od onih koja su do sada bila na raspolaganju. Potrebno je da, pored sredstava koja za ovu namenu može da izdvoji šumarstvo, država obezbedi znatno više sredstava za sufinansiranje izgradnje i rekonstrukcije kamionskih šumskih puteva, naročito u početnim godinama ulaganja. Efekti, koji bi usledili, rešili bi finansiranje izgradnje već nakon nekoliko uspešnih godina.

Osnovni podaci o šumskom fondu i proizvodnji drvnih sortimenata

Prema podacima Nacionalne inventure šuma, koja je završena 2007. godine, površina šuma Republike Srbije iznosi 2.250.000 ha. Državne šume prostiru se na površini od 1.057.500 ha (47%), a privatne šume zauzimaju 1.192.500 ha (53%).

Sa 29,1% površine pod šumom, Srbija se smatra srednje šumovitom zemljom. Ako bi se ovoj površini dodale šikare i šiblji, što se metodologijom Nacionalne inventure ne smatra šumom, šumovitost bi dostigla 34%.

Drvena zapremina šuma Srbije iznosi 363.000.000 m³ ili solidnih 163 m³/ha. Godišnji tekući prirast dostigao je impozantnih 9.000.000 m³, što je gotovo tri puta više od godišnjeg obima seča (3,6 miliona m³). Zbog slabe otvorenosti šuma seče se ne izvode na celoj površini, odnosno, vrše se samo u šumama iz kojih je mogu-

bogatstva na dohvat ruke nedovoljno dostupna

će korišćenje drvnih sortimenta. Seče se delom izvode i u teško dostupnim šumama, što značajno uvećava troškove i dovodi u pitanje isplativost korišćenja šuma. Ovako nepovoljni uslovi za realizaciju seživog etata dovode do više vrsta štete:

- šume se neredovno i nedovoljno neguju,
- ne koristi se deo drvne mase, koja propada, a šumarstvo, drvna industrija i država u celini imaju umanjene prihode,
- ostali korisnici – naročito kupci ogrevnog drveta – ostaju uskraćeni za mogućnost korišćenja ovog obnovljivog energenta, zbog čega su prinuđeni da koriste fosilna goriva, što je ekonomski i ekološki nepovoljno,
- troškovi proizvodnje drvnih sortimenata značajno su iznad optimalnih.

Osnovne karakteristike putne mreže u šumama Srbije

Postojeća mreža šumskih puteva ni približno ne zadovoljava potrebe, kako po gustini, koja se iskazuje u m/ha, tako i po kvalitetu izgrađenih puteva.

Otvorenost šuma u Republici Srbiji dostigla je orijentaciono skromnih i nedovoljnih 5 m/ha, što je za oko četiri puta manje nego u razvijenim državama Evrope. Više od polovine izgrađenih puteva su meki – sezonski putevi, koji se mogu koristiti samo u povoljnim vremenskim uslovima, a pri tome ih je neophodno intenzivno održavati. Najmanje je izgrađeno puteva, koji zadovoljavaju kriterijume prema kojima se mogu svrstati u kamionske puteve, a samo ovi putevi omogućavaju kontinuirani transport drvnih sortimenata i optimalne troškove transporta, kao i sigurno korišćenje za sve ostale potrebe (gajenje i zaštita šuma, zaštita prirode, lov, turizam, rekreacija, obrazovanje).

Iz navedenog se može zaključiti da je neophodno graditi nove šumske puteve i značajan deo postojećih rekonstruisati. Ovi poslovi se i sada obavljaju, ali samo u obimu koji je uslovljen i ograničen raspoloživim sredstvima šumarstva i sredstvima budžeta Republike Srbije, koja se za ove namene obezbeđuju i dodeljuju prema programima sufinansiranja radova i objavljenim konkursima. Ova sredstva su nedovoljna i ni izbliza ne zadovoljavaju najneophodnije potrebe.

Šta treba činiti?

Šume Srbije zbog zatečene kvalitetne strukture zahtevaju velike radove i ulaganja. Posebno je velik zadatak prevođenje niskih šuma, čije učešće u ukupnom fondu iznosi 64,6%, u produktivnije i vrednije visoke šume. Ovaj posao, međutim, ili nije moguće uopšte obaviti, ili bi to bilo praćeno visokim troškovima u uslovima sadašnje – slabe otvorenosti šuma. Ova konstatacija odnosi se i na druge neophodne radove.

Zbog toga je poboljšanje putne mreže najprioritetniji i najisplativiji posao, jer omogućava najbrže vraćanje uložених sredstava i stvara optimalne uslove za izvođenje svih radova u šumarstvu. Po-

Naši drvoprerađivači i drugi korisnici drvnih sortimenata bi na raspolaganju mogli imati skoro 40% više drveta nego danas, samo kada bi se, uz odgovarajuću strategiju, otvorenost šuma u Srbiji sa sadašnjih 5 metara šumskog puta po hektaru, što je oko četiri puta manje nego u razvijenim zemljama Evrope, povećala na samo 10 metara puta po hektaru.

Kada bi se u izgradnju i rekonstrukciju šumskih puteva i otvorenost šuma ulagalo prosečno oko 21 milion evra godišnje, naša država i šumarstvo bi svake godine uvećavale dobit, a za trideset godina, uz otvorenost šuma od 10 m/ha, direktna dobit bi godišnje mogla biti veća za 56 miliona evra.

Stručnjaci su pre tri godine tvrdili da bi bruto godišnji proizvod drvne industrije u Srbiji mogao biti oko milijardu evra, što znači da bi se vrednost sirovine, prema tadašnjim uslovima, mogla uvećati za neverovatnih dvanaest puta...

Kolike bi tek domete drvna industrija mogla dostići kada bi, uz odgovarajući nivo finalizacije, isporuka drvnih sortimenata bila za više od trećinu veća i po strukturi bolja nego danas, mogli bi, opet, izračunati stručnjaci.

Naš predlog je da drvoprerađivači i šumari zajedno argumentima ubede političare i da preko *Agencije za drvo* sugerišu Vladi Republike Srbije da u mere za prevladavanje krize uvrsti Program otvaranja šuma Srbije.

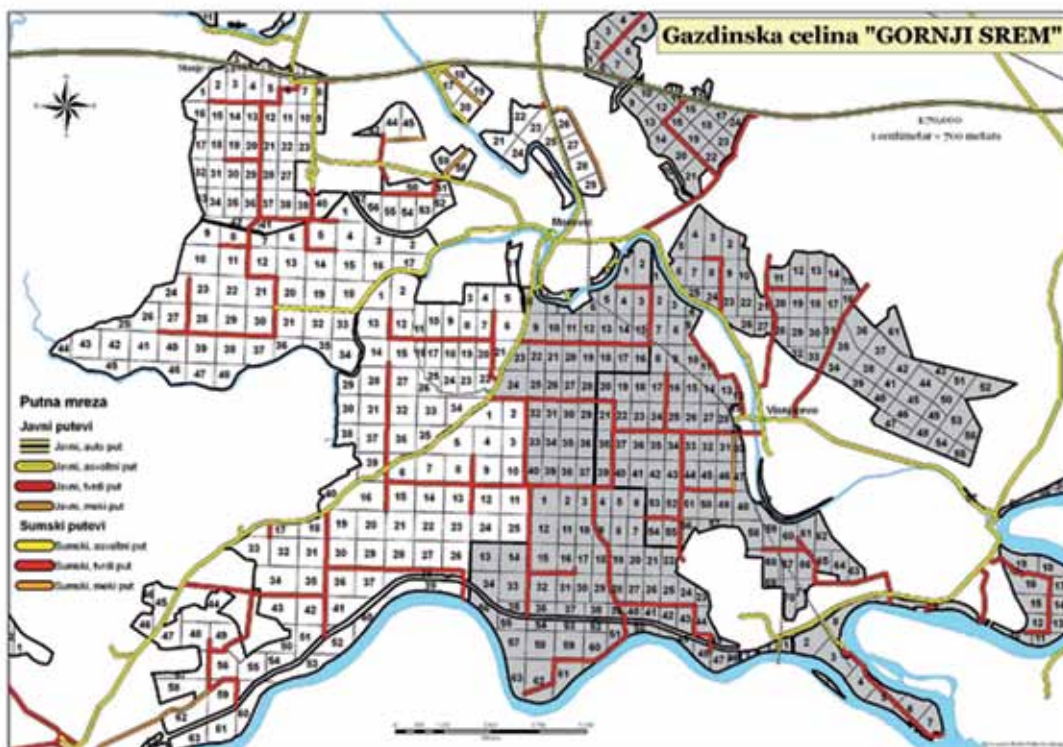
Za prerađu drveta i šumarstvo, kao i za našu zemlju u celini, to bi bila velika razvojna šansa.

Polazište za širu raspravu, svakako, može biti studija inženjera Gojka Janjatovića, koju ovde objavljujemo.

Redakcija časopisa *DRVOTEHNICA*

red toga, značajno je da se paralelno stvaraju uslovi za urednije, racionalnije i obimnije snabdevanje sirovinom drvoprerađivača i drugih korisnika drvnih sortimenata.

Shodno navedenom, neophodno je da se u najkraćem roku, što je pre moguće, započne izrada Programa otvaranja šuma. U državnim šumama najpogodnije je raditi po šumskim gazdinstvima i za

Karta sa do sada izgrađenim šumskim putevima u ŠU Morović i ŠU Višnjićevo (autor dipl. ing. Đorđe Cvetković)

pojedine nacionalne parkove, a nakon završene izrade, objediniti ih u jedinstven Program otvaranja državnih šuma kamionskim šumskim putevima.

Za privatne šume programi se mogu raditi po opštinama, ili prema nadležnim šumskim gazdinstvima, koja su ovlašćena za izvođenje stručnih poslova u ovim šumama.

I ove programe treba objediniti u Program otvaranja privatnih šuma. I na kraju, Program otvaranja državnih šuma i Program otvaranja privatnih šuma poslužiće za izradu jedinstvenog Programa otvaranja šuma Republike Srbije tvrdim kamionskim putevima.

Navedeni programi na svim nivoima treba da sadrže sledeće elemente:

- detaljne pravce puteva koji će se graditi, njihovu pojedinačnu i ukupnu dužinu, sa ostalim neophodnim karakteristikama iz kojih će proizaći i cena gradnje,
- puteve koji će se rekonstruisati sa neophodnim podacima i cenom rekonstrukcije,
- pregledne karte sa ucrtanim putevima, koji će se graditi i rekonstruisati,
- potrebna finansijska sredstva i njihove izvore, vremenski period

i za danas i za sutra
UNIVERZALNA DRVO-ALUMINIJUMSKA STOLARIJA
 Montiramo aluminijum na drvenu stolariju

UNIDAS
 Beograd, Đuje i Dragoljub - 45
 tel/fax: 011/ 233-46-99, 232-23-88
 www.unidas.co.yu, e-mail: unidas@eunet.yu

Preduzeće ŠEVAR oglašava prodaju
Linija za dužinsko nastavljjanje koja je u radu sa:

- dvokanalnom presom od 4,2 m,
- frezerom za poprečno nastavljjanje, sa automatskom brizgaljkom za lepak,
- pneumatskim štucerom za vadenje čvorova.

Kapacitet linije je 1m³/h.

ŠEVAR DOO, MILIĆEVO SELO BB, 31210 POŽEGA, SRBIJA
 Kontakt osoba: Danijel Ristović, mob. 065/2004600
 tel. +381/31 894-066, fax.+381/31 894-056
 e-mail: sevar@nadlanu.com

potreban za realizaciju Programa izražen u godinama i

- efekte koje donosi realizacija Programa.

Uporedo sa izradom Programa potrebno je započeti, po mogućnosti odmah, sa izgradnjom i rekonstrukcijom najprioritetnijih puteva, što će za rezultat imati visok procenat vraćanja uložених sredstava i niz drugih efekata. Ovde se misli na značajno veći obim radova u odnosu na dosadašnja izvršenja, za šta su potrebna neuporedivo veća sredstva. Njih može obezbediti samo država, ako resorno ministarstvo i Vlada RS ovaj poduhvat uvrste u prioritetne planove. Na šumarskoj struci i nauci je da ukažu na neophodnost izrade i realizacije Programa i, naročito, efekte koji će uslediti.

Da bi se orijentaciono ukazalo na veličinu posla, iznos potrebnih sredstava i očekivane efekte u nastavku će se simulirati jedna moguća varijanta.

Ako pođemo od podatka da je prosečna otvorenost šuma Republike Srbije 5 m/ha, onda na površini od 2.250.000 ha imamo 11.125 km šumskih puteva. Za prosečnu otvorenost od 10 km/ha (Program će verovatno ukazati da to nije dovoljno!), potrebno je izgraditi još 11.125 km. Prema orijentacionoj ceni izgradnje jednog kilometra puta od 50.000 evra, za izgradnju navedenih 11.125 km šumskih puteva, potrebno je obezbediti ukupno 556.250.000 evra. Ako se odlučimo da Program realizujemo za 30 godina, što je iz više razloga prihvatljivo, prosečna godišnja suma neophodnih finansijskih sredstava iznosila bi 18.541.666 evra, a ona bi bila dovoljna da se izgradi 371 km puteva. Ako bi se, pored navedenog, zacrtala potreba rekonstrukcije jedne trećine postojećih puteva (11.250 km : 3 = 3.750 km) u istom periodu od 30 godina, godišnje bi uz cenu rekonstrukcije od orijentaciono 20.000 evra/km bilo potrebno obezbediti još 2.500.000 evra (125 km x 20.000 evra).

Prema ovoj varijanti, u narednih 30 godina, svake godine bi se izgradilo 371 km (11.125 km : 30 g) novih puteva i rekonstruisalo 125 km (3.750 km : 30 g) postojećih puteva. Za izgradnju je potrebno obezbediti 18.541.666 evra, a za rekonstrukciju 2.500.000 evra, što ukupno iznosi 21.041.666 evra godišnje.

U prvih nekoliko godina (Programom se može i mora sve definitivno odrediti) neophodno je da glavninu sredstava obezbedi država, a zato ima osnova zbog šireg ekonomskog i ekološkog značaja ovog poduhvata. Šumarstvo bi, zahvaljujući efektima koji se očekuju, moglo relativno brzo da preuzme glavninu obaveza.

Ovakvo koncipiran zadatak veoma je ozbiljan, gotovo grandiozan. Teško ga je izvršiti i uz potpuno obezbeđenje i uredno finansiranje, jer zahteva ogromno angažovanje ljudi, naročito šumarskih

stručnjaka i tehničkih sredstava. Mogući efekti, međutim, obavezuju da se u ovom pravcu razmišlja i što pre krene u realizaciju.

Orijentacioni efekti, nakon pedantno i stručno utvrđenih prioritetnih pravaca gradnje i rekonstrukcije puteva i dobro obavljenih tehničkih aktivnosti, mogli bi biti:

- povećanje sečivog etata sa 3,6 miliona m³ na 5 miliona m³, što bi, uz odbijanje direktnih troškova, donelo sledeće efekte
1.400.000 m³ x 15 evra = 21.000.000 evra,
- poboljšanje sortiment strukture (povećanje učešća trupaca za 6%)
5.000.000 m³ x 2 evra = 10.000.000 evra,
- smanjenje troškova privlačenja drvnih sortimenata
5.000.000 m³ x 3 evra = 15.000.000 evra
- smanjenje troškova transporta drvnih sortimenata
5.000.000 m³ x 2 evra = 10.000.000 evra

UKUPNI EFEKTI: 56.000.000 evra godišnje

I ova cifra deluje nestvarno, iako pojedinačni finansijski efekti proizilaze iz pouzdane i realne računice. Kad se uporede iznosi potrebnih sredstava za godišnju realizaciju ovog orijentacionog modela i iznosa očekivanih efekata, ostaje samo da se iznađu početna sredstva za pokretanje Programa i da se krene sa realizacijom.

Naravno, potrebno je sprovesti stručnu raspravu i izvršiti proveru izvedenog modela, jer će za izradu Programa, koji će biti sačinjen na bazi pouzdanih i sigurnih elemenata, trebati dosta vremena, a bila bi prevelika šteta da se do tada čeka sa početkom realizacije.

Ovakvo visoki efekti dobro bi došli i u vreme koje se ne smatra kriznim. U vreme krize, a u takvom vremenu smo pretežno živeli i radili, efekti su dragoceniji i predstavljaju pravi *melem na ranu* i priliku više, da se kriza prevaziđe.

Neophodno je naglasiti da u model nisu uračunati efekti drvne industrije, čije su potrebe za sirovinom danas znatno iznad mogućnosti isporuke drvnih sortimenata iz šuma Republike Srbije.

Prema tekstu koji je objavio prof. dr Zdravko Popović, u časopisu *DRVOTEHNIKA* broj 14 od 01.04.2007. godine, pod naslovom *MOGUĆNOSTI I OGRANIČENJA DRVNE INDUSTRIJE SRBIJE*, uprkos ograničenoj sirovini navedena je konstatacija da bi: "... bruto godišnji proizvod drvne industrije Srbije trebao biti oko milijardu evra, a on se danas verovatno nalazi na nivou 600-700 miliona evra".

U navedenom tekstu autor je pošao od količine drvnih sortimenata i njihove vrednosti, koji se dobijaju iz šuma Republike Srbije: 1.400.000 m³ prostornog drveta, vrednosti 28,5 miliona evra i 800.000 m³ tehničkog drveta, vrednosti 53 miliona evra, što ukupno iznosi 2.200.000 m³ drvnih sortimenata, ukupne vrednosti 81,5 miliona evra.

Simulacijom prerade do uobičajenih finalnih proizvoda, autor je došao do mogućeg bruto godišnjeg proizvoda drvne industrije Srbije, od inopozantnih milijardu evra, odnosno uvećanja vrednosti sirovine za gotovo neverovatnih dvanaest puta. Ovakvo visoke domete drvna industrija Srbije može daleko lakše i brže da dostigne kad se, za više od trećine povećaju isporuke drvnih sortimenata iz šuma Republike Srbije nakon što se poveća otvorenost šuma sa sadašnjih pet na deset metara puta po hektaru.

Efekti drvne industrije su utoliko veći, što se značajan deo proizvodnje izvozi na inotrište i time obezbeđuje devizni priliv, a aktuelne projekcije *Agencije za drvo* ukazuju na velike mogućnosti ostvarivanja suficita ove grane privredivanja u spoljno-trgovinskoj razmeni.

Šumarstvo i drvna industrija sa ovakvim efektima treba da zavrede pažnju države, koja potrebne podsticaje može da obezbedi uvažavajući i kvantifikujući, pored visokih ekonomskih i ekološke efekte koji se po navedenom scenariju značajno uvećavaju, a koriste ih i privreda i građani. ■

MicroTri

20
godina
sa vama

Uspešno se
bavimo preradom
bukovog drveta
i svrstavamo se
u vodeće izvoznike.

U poslednjih nekoliko
godina smo se opredelili
da snadbavamo industrije
stepeništa i nameštaja sa
poluproizvodima i tako im
olakšamo njihov tok proizvodnje
i ujedno stvaramo dugoročne
partnerske odnose.

Ono što trenutno izdvajamo iz ponude
su fingerjoint ploče (masivne, dužinsko-širinski
lepljene ploče) u bukvi u dva kvaliteta,
sečene po merama koje kupac želi.

Debljine su 18-45mm, a formati po želji.
Za sva pitanja stojimo Vam na raspolaganju.

Kriza se nastavlja

Priredila: dipl.ing. Magdalena Franc

Prema viđenju predstavnika industrije ploča u ovom momentu se za Evropu još ne može očekivati oporavak tržišta. U najboljem slučaju kraj krize i izlazak iz recesije se predviđa na kraju 2010. godine.

Na ovogodišnjem generalnom zasjedanju EPF-a (EUROPEAN PANEL FEDERATION) održanom od 23. do 26. juna u Santjago de Komposteli, u Španiji, iznete su najnovije činjenice o daljnoj dinamici pada proizvodnje za pojedine sektore.

Na prvom mestu se ističe da se za industriju ploča iverica u 2009. godini očekuje pad proizvodnje za 3,6% sa obimom od 33,3 miliona metara kubnih. U 2008. godini proizvodnja je iznosila 34,5 miliona m³ a zabeleženi pad iznosi 8,7 procenata.

Ove godine najveći pad proizvodnje se očekuje u Velikoj Britaniji (sa 2,1 miliona m³ u 2008. godini na 1,75 miliona m³). Isto tako i Poljska treba da zabeleži značajnu redukciju od 10% (sa 3 miliona m³ na 2,7 miliona m³) a takođe i Austrija (sa 2,25 miliona m³ na 1,96 miliona m³). Nemačka, koja je i ove godine rangirana na prvom mestu među evropskim proizvođačima, nakon prošlogodišnje proizvodnje od 7,5 miliona m³ treba da zabeleži nivo od 7,25 miliona m³ (-6,5% u odnosu na 2007. godinu).

Prema EPF-u posle prošlogodišnjeg velikog kolapsa pojedine članice će već ove godine imati stabilizaciju. Među njima se, navode:

- Belgija (2007/2008; - 18% sa 1,49 miliona m³ na 1,4 miliona m³ 2009. godine)

zidnih obloga, jer 45% evropske proizvodnje MDF-a se koristi kao noseći materijal u izradi laminata. Prema saopštenju proizvođača dekora evropska proizvodnja je 2008. godine zabeležila pad od 7% u ukupnom obimu na 535 miliona m².

Na svetskom nivou proizvodnja je zabeležila pad sa 905 na 841 milion m². Evropska proizvodnja MDF-a je shodno ovom trendu zabeležila 2008. godine pad od 8,4% na nivou od 12,1 miliona m³. Ovako veliki kolaps se javlja prvi put u evropskoj proizvodnji MDF-a koja je od početka uvek bila u usponu i to sa dvocifrenim vrednostima rasta. Uprkos padu proizvodnje od 400.000 m³, Nemačka je i dalje najveći proizvođač MDF-a sa obimom proizvodnje od 3,9 miliona m³ i sa učešćem od 32% na evropskom nivou. U vrhu je zatim Poljska sa obimom proizvodnje od 1,4 miliona m³ i Španija (1,2 miliona m³). Prognoze za 2009. godinu su približno iste kao kod ploča iverica sa procenjenim padom od 5,1%.

Ni OSB ploče nisu bile izuzete iz krize tokom 2008. godine. Zabeleženi pad proizvodnje je iznosio 9% na obimu od 3,3 miliona m³. Za 2009. godinu prognoze su mnogo pozitivnije i prema EPF-u očekuje se rast na jednocifrnim nivou.

Kod šper-ploča situacija je različita. Tako je Rusija 2008. godine zabeležila izuzetan rast od +21% (844.800 m³) dok je Finska kao najveći evropski proizvođač 2008. godine zabeležila pad od 10,3% (1,26 miliona m³). Italija, treći proizvođač na rang listi (425.000 m³) ima za sada stabilnu situaciju (1,2%).

PROIZVODNJA PLOČA NA BAZI DRVETA U EVROPI (u 1000m³)
od 2004. do 2008. godine (sve zemlje istočne i zapadne Evrope, isključujući CIS)

	2004.	2005.	2006.	2007.	2008.	08/07.
Ploče iverice	34,910	35,400	36,550	37,790	34,510	-9%
MDF	11,900	12,250	12,950	13,350	12,200	-9%
Šper ploče (1)	3,350	3,450	3,480	3,580	3,280	-8%
Ploče vlaknatice (2)	2,300	2,350	2,470	2,700	2,700	0
OSB	2,800	3,100	3,500	3,700	3,300	-11%
Ukupno ploče na bazi drveta	55,260	56,550	58,950	61,120	55,990	-8%

1. Zemlje članice FEIC isključujući Rusiju, 2. Članice FEROPA

- Francuska (2007/2008; - 13% sa 3,8 miliona m³ na 3,654 miliona m³ 2009. godine)

- Italija (2007/2008; - 9% sa 3,3 miliona m³ na 3,154 miliona m³ 2009. godine)

- Španija (2007/2008; - 28,7% sa 2,35 miliona m³ na 2,45 miliona m³ 2009. godine)

Proizvodnja MDF-a je u velikoj meri zavisna od redukcije u sektoru laminata tj. podnih i

Za 2009. godinu procenjen je značajan kolaps proizvodnje u evropskoj regiji. Naročito se to odnosi na Finsku (-25%) i Rusiju (-20%).

Na kraju ono što ohrabruje su pozitivne vesti koje stižu iz SAD. Uprkos tome što će kriza trajati i dalje za industriju materijala na bazi drveta je izlazak iz tunela ipak na vidiku. ■

Buje-export d.o.o. Buje
Istarska 22, Buje, Hrvatska
www.buje-export.hr

Tel: +385 (0)52 725 130

Fax: +385 (0)52 772 452

Kontakt osoba: Dario Kozlović

Tel: +385 (0)52 725 132

Mob: +385 (0)98 254 193

dario.kozlovic@bujе-export.hr

Poslovnica Zagreb

Tel: +385 (0)1 6117 171

Fax: +385 (0)1 6117 029

Kontakt osoba: Ratimir Paver

Mob: +385 (0)98 254-192

BUJE-EXPORT d.o.o.
IMA 40 GODINA
KONTINUIRANOG ISKUSTVA
U TRGOVINI DRVETOM:
REZANA GRAĐA, ELEMENTI,
PARKET, FURNIR
I UVOZ OPREME ZA
DRVNU INDUSTRIJU.
POSEDUJEMO FSC CERTIFIKAT
OD 2000. GODINE I PRUŽAMO
USLUGE KONSALTINGA
ZA FSC CERTIFIKOVANJE.

Javno preduzeće Vojvodinašume Petrovaradin

Javno preduzeće *Vojvodinašume* Petrovaradin je osnovano 2002. godine od strane Skupštine autonomne pokrajine Vojvodine. Preduzeće u svom sastavu ima pet delova, od kojih četiri šumska gazdinstva, ŠG *Novi Sad* Novi Sad, ŠG *Sremska Mitrovica* Sremska Mitrovica, ŠG *Sombor* Sombor i ŠG *Banat* Pančevo i jedan specijalizovani deo preduzeća za lov i lovni turizam *Vojvodinašume Lovoturs* Petrovaradin.

Osnovna delatnost preduzeća je održivo gazdovanje šumama, lovištima i ribolovnim vodama, kao i upravljanje zaštićenim prirodnim dobrima.

Javno preduzeće *Vojvodinašume* gazduje sa 115 hiljada hektara šuma i šumskog zemljišta, 14 otvorenih i ograđenih lovišta, upravlja sa 16 zaštićenih prirodnih dobara, a korisnik je šuma i šumskog zemljišta u okviru još 7 zaštićenih prirodnih dobara, uz primenu najnovijih naučnih dostignuća, proverenih praktičnih iskustava, savremenih tehnologija i podršku naučnih i obrazovnih institucija.

I pored činjenice da Vojvodina predstavlja područje sa najnižom šumovitošću u Evropi sa oko 7,1%, šume kojima gazduje Javno preduzeće *Vojvodinašume* predstavljaju najproduktivnije šume u Srbiji, a u okviru kojih posebno treba istaći šume hrasta lužnjaka u posavini i plantaže visokoproduktivnih sorti topola i vrba.

Pored navedenih šuma visokog kvaliteta i produktivnosti, JP *Vojvodinašume* gazduje i značajnom površinom zaštitnih šuma na području Deliblatske i Subotičko horgoške peščare.

Lovišta, pored lovno turističkog značaja, imaju izuzetno važnu ulogu u zaštiti i očuvanju vrednog genofonda krupne divljači, kao što su: evropski jelen, srna i divlja svinja.

JP *Vojvodinašume* raspolaže i značajnim kapacitetima u semenskoj i rasadničkoj proizvodnji, čijem se razvoju poklanja posebna pažnja, kao osnovnom preduslovu za podizanje novih šuma i povećanje stepena šumovitosti Vojvodine.

Odavno je poznato da su šumarstvo i prerada drveta po prirodi posla srasli kao nokat i meso, da su upućeni jedni na druge i da svaka promena u jednoj delatnosti ostavlja posledice u drugoj. Kako u uslovima recesije posluje JP *Vojvodinašume*, kako vođanski šumari obavljaju poslove nege, uzgoja i zaštite šuma, kako teče isporuka drvnih sortimenata i posebno, kakav je odnos vojvođanskih šumara i drvoprerađivača, bila su pitanja na koja je odgovorio mr Jeca Ilić, pomoćnik generalnog direktora JP *Vojvodinašume* za ekonomske poslove i marketing.

Verifikovano

Uvažavajući originalnost izlaganja, njegove analitičke odgovore i procene prenosimo u celini, praktično bez intervencija, uvereni da će njegova razmišljanja interesovati naše čitaoce.

Sertifikacija šuma kao uslov uspešnog plasmana drvnih sortimenata

- Prvo treba istaći da su šume kojima gazduje JP *Vojvodinašume* sertifikovane, a taj proces je završen u avgustu 2008. godine. Sertifikacija je obavljena po međunarodno priznatom sertifikatu FSC što znači da mi

dugogodišnje domaćinsko poslovanje

Ranije su vojvođanski šumari 70% plasmana drvnih sortimenata realizovali uz avansno plaćanje. Danas se roba, zavisno od vrste, daje na 30 do 90 dana odloženog plaćanja. Dinarski posmatrano, JP Vojvodinašume nije menjalo cenu drvnih sortimenata skoro dve godine. Sve te mere šumari su preduzimali radi maksimalno moguće relaksacije svojih kupaca, naravno, samo do one mere koja neće ugroziti njihov poslovni i ekonomski interes.

Maksimalno smo, dakle, uvažavali poslovne i ekonomske interese naših kupaca, jer smo svesni da bi šumarstvo bez jakog domaćeg tržišta prerade drveta, u sadašnjem odnosu snaga, bilo u vrlo nepovoljnom položaju – kaže naš sagovornik.

JP Vojvodinašume je uspešno prošlo dve provere sertifikacije šuma, ali je značajno da se istinska verifikacija sertifikacije šuma može ostvariti samo ukoliko drvoprerađivači pristupe procesu sertifikacije tehnološkog procesa prerade drveta što će stvoriti uslove za nesmetan pristup međunarodnom tržištu.

šumama gazdujemo na trajno održiv način uvažavajući sve ekološke, socijalne i ekonomske aspekta gazdovanja šumama. Ovakav sertifikat predstavlja ne samo priznanje JP Vojvodinašume, nego je priznanje i našem osnivaču i kompletnoj Vojvodini, jer potvrđuje da se šumama na ovom prostoru gazduje na domaćinski način. Dobijanje međunarodno priznatog sertifikata predstavlja

trajnu obavezu i uvažavanje odgovarajućih standarda, kao i povremenu proveru i verifikaciju našeg rada, ali i verifikaciju rada firme koja je izvršila sertifikaciju vojvođanskih šuma. Do sada smo imali dve redovne i uspešne provere ove vrste, što potvrđuje našu poslovnu orijentaciju – kaže gospodin Jeca Ilić.

Značajno je istaći da je inicijativa za sertifikaciju šuma, dok su se vojvođanski šumari

još pripremali za taj proces, stigla i od nekih njihovih kupaca, drvoprerađivača koji su još tada osetili da će imati problem u plasmanu svojih proizvoda. Isto tako značajno je da se istinska verifikacija sertifikacije šuma može ostvariti samo ukoliko drvoprerađivači pristupe procesu sertifikacije tehnološkog procesa prerade drveta što će stvoriti uslove za nesmetan pristup međunarodnom tržištu.

- U uslovima redovnog poslovanja, a posebno u uslovima poslovanja u vreme recesije koja se osetila još polovinom prošle, a posebno tokom ove godine, ovakav sertifikat, pored ostalih faktora, je značajno uticao na to da održimo plasman naših drvnih sortimenata na jednom zavidnom nivou. Bilo je teškoća koje su se reflektovale na našu delatnost preko naših prvih kupaca, primarnih prerađivača drveta s obzirom da su oni, kao posledicu recesije u građevinarstvu, industriji nameštaja i drugim delatnostima, nailazili na velike probleme u plasmanu svojih proizvoda krajem prošle, a posebno tokom ove godine, na inače zahtevnim evropskim tržištima. Jasno je da naše poslovanje, preko naših kupaca, svoju pravu verifikaciju dobija na svetskom tržištu, upravo u onoj meri u kojoj su naši kupci, sa svojim proizvodima, konkurentni na tom tržištu – objašnjava direktor Ilić.

Saznajemo da preko 80 procenata prihoda JP Vojvodinašume ostvaruje iz ponude drvnih sortimenata, dok ostatak predstavlja prihod na bazi plasmana ponude iz oblasti lovno turizma, zatim prihod iz oblasti ribolova na vodama gde su Vojvodinašume, uz određene obaveze, određene kao korisnici i prihod iz oblasti zaštićenih prirodnih dobara koja su pod starateljstvom ovog javnog preduzeća.

Promenjena struktura plasmana drvnih sortimenata

- S obzirom da najznačajnije prihode ostvarujemo kroz plasman drvnih sortimenata i da isključivo na taj način obezbeđujemo neophodna sredstva za mere nege i uzgoj šuma, što ustvari predstavlja našu osnovnu delatnost, mi smo se ove godine suočili sa problemima u ostvarivanju prihoda i to više nego u ostvarivanju ukupne količine plasmana u odnosu na ranije godine.

- Kada pričamo o količinama i plasmanu drvnih sortimenata, ono što je jako bitno znati, kada se posmatra ukupna količina tog plasmana, ona je za sada, u prvih devet

meseci ove godinene neznatno manja u odnosu na neki višegodišnji prosek, isključujući 2008. godinu koja je bila veoma uspešna u plasmanu. Ali, ono što je karakteristično to su dve stvari: prvo, da je struktura plasmata značajno promenjena u smislu, da za razliku od ranijih godina, plasman koji se odnosio na tvrde lišćare, a posebno na plasman hrasta i jasena je, praktično izostao, ili je veoma mali. To je trend koji je prisutan kod nas, ali i u okruženju, a ta tendencija se osetila još u drugoj polovini prošle godine. Isto tako značajno se menja i struktura plasmata mekih lišćara, gde nema nekih problema u samom plasmanu, ali ono što je karakteristično i što je dobro u ovoj godini jeste porast zahteva kupaca za plasmanom manje kvalitetnih drvnih sortimenata mekih lišćara među kojima je i celulozno drvo. Prethodnih godina smo imali probleme u plasmanu ove vrste drvnih sortimenata, a ovo je pokazatelj da u Srbiji rade instalirani kapaciteti za preradu

ovih vrsta drveta, a ta potražnja će u narednom periodu, prema najavama, biti veća – kaže naš sagovornik.

- Po pitanju samog odnosa sa našim kupcima u pogledu plasmata drvnih sortimenata, moram istaći da se radi o korektnom poslovnom odnosu. Pri tome treba uvažiti činjenicu da je naša osnovna misija održivo gazdovanje šumama koje se očigledno može ostvariti samo kroz dobar plasman drvnih sortimenata. U ovom momentu, a to je karakteristika i za višegodišnje proseke, naš plasman je vezan za domaće tržište, jer mi oko 90% drvnih sortimenata plasiramo upravo na domaćem tržištu, domaćim primarnim drvoprerađivačima. Zanimljivo je, međutim, da prema našim anketiranjima kupaca, oni svoj plasman vezuju najvećim delom za strano tržište, uglavnom tržište Evropske unije, što znači da naši kupci uspešnim plasmanom na evropskom tržištu, ustvari, na neki način, predstavljaju našu ve-

rifikaciju dobrog poslovanja u oblasti šumarstva – sa zadovoljstvom kaže mr Jeca Ilić, pomoćnik generalnog direktora JP Vojvodina-šume za ekonomske poslove i marketing.

Maksimalno uvažavanja interesa i zahteva kupaca

- Na osnovu ozbiljnih najava recesije na evropskom tržištu, krajem prošle godine, mi smo, na bazi stalnih interaktivnih odnosa između nas u oblasti šumarstva i naših kupaca iz oblasti prerade drveta, u pojedinim momentima uz aktivno posredovanje i učešće našeg osnivača, Izvršnog veća Vojvodine, preko Sekretarijata za privredu, zatim stručnih udruženja drvoprerađivača iz Privredne komore Vojvodine i Privredne komore Srbije, ostvarivali stalne kontakte sa našim kupcima. Pokušavali smo maksimalno da uvažavamo njihove zahteve i da na izvestan način procenjujemo događaje, pa smo blagovremeno preduzimali određene mere u smislu maksimalno moguće relaksacije naših kupaca u pogledu odobravanja pojedinih uslova prodaje drvnih sortimenata i to, naravno, do one mere koja neće i ne sme ugroziti naš poslovni i ekonomski interes. Maksimalno smo, dakle, uvažavali njihove poslovne i ekonomske interese, jer smo svesni da bi šumarstvo bez jakog domaćeg tržišta prerade drveta, u sadašnjem odnosu snaga, bilo u vrlo nepovoljnom položaju. U tom smislu smo, bez obzira na određena kretanja na deviznom tržištu krajem prošle i početkom ove godine u pogledu neblagovremeno izražene tražnje svetskog tržišta prema našim kupcima, kada su oni bili nesigurni u svoj plasman, preuzimali rizik poslovanja pa smo im, za određeni vremenski period, garantovali dinarske cene bez obzira na dešavanja na monetarnom tržištu. Znači mi smo preuzeli taj rizik na bazi procene i treba istaći da smo to dobro procenili, što tada nije bilo lako. Mi smo to činili upravo zato da bi oni mogli ugovarati poslove prema svojim kupcima sa jedne strane, a sa druge strane, dok smo u ranijem periodu s obzirom na zaista izražene zahteve i potrebe kupaca 70% našeg plasmata realizovali kroz avansnu naplatu, već od oktobra prošle godine smo davali robu na odloženo plaćanje od 30 dana. Sada se raspon odloženog plaćanja kreće od 30 do 90 dana, zavisno od kategorije kupca i zavisno od toga koji drveni sortiment je u pitanju – kaže direktor Jeca Ilić. - Pored ovoga mi i danas imamo pojedine kupce koji su spremni i procenjuju da je njihov poslovni interes da robu preuzimaju uz avansno plaćanje. Za tu kategoriju kupaca obezbeđujemo posebne dodatne uslove u pogledu relaksacije koji su naravno vezani za kretanja na monetarnom i bankarskom tržištu, za referentnu kamatnu stopu Narodne banke Srbije i kamate na komercijalne kredite koje odobravaju banke.

- Pored svega rečenog želeo bih istaći da smatram da smo se u prethodnim godina-

ma, a naročito u ovoj godini trudili da maksimalno racionalizujemo našu proizvodnju i da smo između ostalog time značajno smanjimo troškove proizvodnje i naše delatnosti koja se odnosi na uzgoj i negu šuma. Pored svih problema koje imamo vezano za neprestan rast cena repromaterijala koji se primenjuje u oblasti šumarstva, neophodno je istaći da zahteve u pogledu stalnog pošumljavanja, mera nege i uzgoja mladih šuma, uspešno izvršavamo svake godine, pa i ove, bez negativnih posledica po razvoj šumarstva. Moram posebno istaći da su u ovoj go-

ograničene prihode, ostvarimo efekte koji moraju biti prisutni u oblasti šumarstva, jer samo adekvatne mere nege i uzgoja mogu i u narednom periodu obezbediti stabilan plasman drvnih sortimenata. U ovom pravcu treba izneti neku našu procenu i ocenu da smatramo da je i većina naših kupaca izvršila nepohodnu racionalizaciju svoje proizvodnje. Dokaz za to je i činjanica da je od prosečno 85 naših kupaca samo jedan početkom ove godine zaustavio proizvodnju, dok su dešavanja kod ostalih u trendu višegodišnjih kolebanja na ovom tržištu.

dini u tom pravcu preduzeti dodatni naponi jer treba početi od činjenice da sada već evogodinu i deset meseci ili skoro dve godine mi nismo menjali cene naših drvnih sortimenata, posmatrano u dinarima. Nismo povećavali cenu, a svi znamo šta se u tom periodu dešavalo sa svim drugim imputima u našu proizvodnju. Cena drvnih sortimenata, dinarski posmatrano, je ostala na nivou 31. decembra 2007. godine. Sa druge strane, ako se uzmu u obzir kretanja u oblasti monetarne politike, vrednost dinara u odnosu na evro, može se izvesti pravi zaključak koliko se to odražava na naše prihode sa jedne strane i na našu neprestanu borbu da, uz

- Smatramo da je naša racionalizacija omogućila da uspešno izvršimo naše zadatke iz oblasti šumarstva, a između ostalog u tom pravcu smo ove godine usmerili i naš budžet za marketing, odnosno težište marketinških aktivnosti smo dali u pravcu akcija pošumljavanja i na neki način obaveštavanja javnosti o tim aktivnostima kroz različite forme publiciteta, a u nešto manjoj meri smo posvetili pažnju sajamskim i drugim oblicima marketinške promocije – kaže na kraju našeg razgovora mr Jeca Ilić, pomoćnik generalnog direktora JP Vojvodinašume za ekonomske odnose i marketing. ■

JP „VOJVODINAŠUME“

Preradovićeva 2, 21131 Petrovaradin
Tel.: 021/431-144, Fax: 021/6433-139
www.vojvodinasume.rs

Šumsko gazdinstvo „Sremska Mitrovica“
Parobrodska 2, 22000 Sremska Mitrovica
Tel.: 022/622-111
Fax: 022/612-949
e-mail: sgsm21@nadlanu.com

Šumsko gazdinstvo „Sombor“
Apatinski put 11, 25000 Sombor
Tel.: 025/463-111
Fax: 025/463-115
e-mail: sgsombor@eunet.rs

Šumsko gazdinstvo „Banat“
Maksima Gorkog 24, 26000 Pančevo
Tel.: 013/342-899
Fax: 013/353-585
e-mail: sgpa@panet.rs

Šumsko gazdinstvo „Novi Sad“
Vojvode Putnika 3, 21000 Novi Sad
Tel.: 021/557-412
Fax: 021/557-406
e-mail: vojvodinasume@nscable.net

„Vojvodinašume-Lovoturs“
Preradovićeva 2, 21131 Petrovaradin
Tel./fax: 021/432-221
e-mail: lovoturs@eunet.rs

Eko-alternativa za tropske lišćare

Svakodnevna seča ogromnih šumskih kompleksa, koji se seku da bi se zadovoljile rastuće ljudske potrebe za visokokvalitetnim drvetom, u mnogome je uticala da danas imamo vrlo alarmantna predviđanja u pogledu budućnosti naše planete. Nedavno je generalni sekretar Ujedinjenih nacija Ban Ki Mun, po ko zna koji put, uputio apel za borbu protiv globalnog zagrevanja.

S obzirom da se globalno tržište za proizvode od drveta tropskih šuma procenjuje na vrednost od oko 20 milijardi dolara godišnje (podatak: International Tropical Timber Organization), kompanija Kebony iz Norveške odlučila je da razvije eko-alternativu za tropske lišćare, koja će dati drvo istih karakteristika, a neće uzrokovati nikakve ekološke troškove niti posledice. Tako je dobijeno tamno drvo koje ima sve karakteristike ugroženih vrsta mahagonija iz amazonskih šuma, a u stvarnosti je proizvedeno u Norveškoj.

U petodnevnom postupku u meko drvo četinaru (proizvedeno na održivi način) utiskuje se patentirana formula koja uključuje furfural alkohol, nusproizvode pri proizvodnji šećerne trske i neke druge materije koje trajno menjaju drvo.

Drvo je dalje podvrgnuto pritisku, greje se i suši pre nego što se izloži visokim temperaturama, da bi nastao proizvod za koji kompanija kaže da je mehanički stabilniji i otporniji na trulež od originalnog drveta. Novonastali proizvod nazvan Kebony je i vodootporan, tako da se može koristiti i na otvorenom prostoru.

Na ovaj način se od ekološki dobijenih mekih četinaru proizvodi luksuzno tropsko drvo, koje poseduje sve kvalitete retkih tropskih lišćara.

Kompanija je započela ova istraživanja krajem devedesetih godina prošlog veka nakon čega su usledila dugotrajna testiranja koja su prethodila probnoj proizvodnji u 2004. godini. Velika potražnja za ovim proizvodom uverila je kompaniju da započne izgradnju nove fabrike, sa deset puta većim proizvodnim kapacitetom od postojećeg.

Kebony će svoj proizvod ponuditi proizvođačima plovila i graditeljima kao potencijalnim klijentima, kao i ostalim zainteresovanim koji žele da koriste drvo koje je proizvedeno na održivi način.

– Ovo je veliki zaokret, mi smo pronašli zeleno rešenje za tržište tropskih vrsta drveta – izjavio je Christian Jebsen – direktor kompanije Kebony za CNN.

Kebony je dobio sve potrebne akreditacije i ateste da je potpuno neškodljiv za prirodu. Isto tako je dobio nekoliko nagrada, između ostalih i od Norveške nacionalne ekološke organizacije nagradu Glass Bear.

Na osnovu cene, firma se može takmičiti sa cenom autentične tikovine na evropskom tržištu, ali glavna njegova prednost je što ne sadrži ni jednu od potencijalno štetnih supstanci i pesticida koji se najčešće koristi za poboljšanje izdržljivosti drveta.

Izvor vesti: CNN, <http://edition.cnn.com/2009/BUSINESS/07/05/kebony.wood.deforestation/#cnnST>

Goran Bodirogic
gbodirogic@yahoo.com

AVENTOS

Nova raznovrsnost za vrata

Iskoristite uz AVENTOS nove mogućnosti za uređenje gornjih ormara. Svejedno da li AVENTOS koristite za podizno-preklopna, podizno-zakretna, visoko-podizna ili podizna vrata, uvek možete da se oslonite na prednosti okova od Bluma:

- Savršeno kretanje usled lakog otvaranja, kontinualnog zaustavljanja i BLUMOTION-a
- Jednostavna montaža i trodimenzionalne mogućnosti podešavanja za lep izgled fuga
- Rešenja za sve širine i visine vrata

Ostale prednosti saznaćete na adresi www.blum.com

**BIRAJTE
UČEŠĆE
I ROK
OTPLATE**

**BEZ
ŽIRANATA
HIPOTEKA
I INTERKALARNE
KAMATE**

**PROVERITE
ZAŠTO
SMO
NAJPOVOLJNIJI**

 VB LEASING
POVERENJE POVEZUJE.
011 / 201 65 00

Stolica od papira -

Istorijski gledano, od sredine devetnaestog veka do sredine dvadesetog veka, pulpa i materijali na bazi drveta su bili jako popularni. Industrija papira je ispratila transformaciju novina od tankih pamfleta do debelih mesečnih magazina, od pamučnih do papirnih maramica, bila je svedok genijalne ideje da šoljica za kafu može biti napravljena od papira. Svi ovi predmeti koji su danas posve uobičajeni, bili su nekada veliki izazov za industriju.

Broj istraživanja u ovom sektoru je rastao sve do šezdesetih godina dvadesetog veka kada je plastika postala deo našeg svakodnevnog života. Bile su nam potrebne decenije da shvatamo da na duže staze plastika nije rešenje svih naših problema i tako su se istraživanja u industriji papira početkom dvadesetog veka ponovo intenzivirala.

Švedska kompanija za istraživanje STFI-Packforsk bila je 2003. godine uključena u projekat pronalaženja obnovljivih sirovina koje bi mogle biti pogodne za opremanje enterijera u automobilima. Istraživači su uzeli pulpu kao polaznu tačku i krenuli u pronalaženje drugih organskih materijala koji bi mogli da učestvuju u stvaranju trajnog kompozitnog materijala. Cilj je bio da se razvije materijal koji ima dobre osobine papira (lagan, koji se u potpunosti i sa lakoćom reciklira, jeftin, mek na dodir), ali istovremeno da

bude izrazite trajnosti koja se obično povezuje sa materijalima kao što su čelik, drvo ili tvrda plastika.

Posle intenzivnog istraživanja, došlo se preko polimlečne kiselina, ili PLA, do biorazgradive plastike napravljene od kukuruznog skroba ili šećera iz šećerne trske. Iako plastika nije idealna za auto-enterijere, svi koji su bili uključeni u projekat insistirali su na nastavku istraživanja kompozita od pulpe i PLA. Iniciran je i novi projekat kao saradnja između STFI-Packforsk-a, proizvođača pulpe Sodra i niza drugih preduzeća i pojedinaca. Švedska vladina Agencija za inovacije sistema je podržala napredak projekta.

Uskoro, istraživači su otkrili da kada se pomeša pulpa sa PLA i zagreje do 167 stepena Celzijusa, PLA obloži vlakna papira. Rezultat je bio novi materijal DuraPulp sa izgledom i strukturom papira, ali koji ima sasvim drugačije osobine.

DuraPulp je kompozitni materijal, biorazgradiva plastika, koji se sastoji od pulpe i 25% PLA. Materijal može biti modelovan u kalupu ili naknadno oblikovan. Kao takav, u mnogim slučajevima može da zameni plastiku na bazi nafte, ali istovremeno otvara mogućnost za stvaranje potpuno novih proizvoda.

- san ili stvarnost

PIŠE: mr Jelena Matić

Mi verujemo u održivi svet.
Verujemo u svet gde se ništa
ne radi samo zato što se tako uvek radilo.
Verujemo u zanimljiv svet.
Verujemo u svet u kome kad se svako
jutro probudimo, mislimo o tome
kako bi mogli da uradimo neke stvari
malo bolje nego što ih inače
radimo – kažu u Sodra kompaniji.

U cilju razvijanja novog proizvoda na naučnim metodama, započeta je saradnja sa dizajnerskom firmom Claesson Koivisto Rune u avgustu 2007. godine, koja je trebalo da osmisli novi proizvod u saradnji sa inženjerima.

Za dizajnera nameštaja, stolica je svakako najinteresantniji komad nameštaja za projektovanje, posebno ako postoji mogućnost istraživanja novih materijala. Stolica je objekat izložen svakodnevnoj upotrebi i zahteva izdržljivost, udobnost, a ujedno treba da poseduje izuzetnu estetsku vrednost. Njeno projektovanje je zbog postojanja naslona, koji uz pomoć nogu korisnika omogućava stolici postizanje velikog broja balansirajućih pozicija, daleko složenije od projektovanja hoklice gde se težina korisnika raspoređuje po celoj površini sedišta i time se ne stvaraju posebno opterećene tačke kao što su npr. linija sudara sedišta i naslona, tačke oslonca zadnjih nogu. Napraviti stolicu od novog materijala je tim veći izazov i svaki dizajner koji je uspeo to da uradi, imao je zagarantovan put u istoriju. Mnoge klasične stolice su stvorene iz istraživačkog rada sa materijalima. Kada je čelik uspešno savladan u savijanju, cela teritorija istočne Nemačke je bila preplavljena sa modelom 3101, a pedesetih godina pošto se došlo do sedišta od lameliranog drveta, Arne Jacobsen je stekao svetsku slavu sa stolicom Ant. Do danas, stolice od papira nisu doživele masovnu proizvodnju uprkos mnogim pokušajima. Svaka-

ko je najviše uspeha imao čuveni arhitekta Frenk O Gehry sa svojim stolicama od kartona iz Easy Edges serije koje se danas na aukcijama prodaju za hiljade dolara.

Ideja tima okupljenog oko kompanije Sodra je bila napraviti stolicu za decu koja bi bila zaobljenih ivica, izrađena iz jednog komada zbog čvrstoće i jednog materijala zbog lakše reciklaže. I naravno, najveći zahtev je bio da stolica bude namenjena masovnoj proizvodnji kako bi imala komercijalnu održivost što do sada nijedna stolica od papira ili kartona nije imala.

Projekat je prošao kroz četiri osnovne faze: prikupljanje informacija, analiza, sinteza i evaluacija. Projektni zahtevi su izvedeni iz obrađenih podataka o radu sa celulozom, oblikovanjem celuloze, dizajnu stolica, kao i o postojećem tržištu pulpe i primene pulpe u proizvodnji nameštaja.

Dugo se eksperimentisala i testirala primenljivost DuraPulp materijala za izradu izdržljive i praktične stolice za decu. Kao rezultat intenzivnog istraživanja i razvoja, krajem 2008. godine je napravljen prototip koji je zadovoljio zadate kriterijume.

Parupu stolica je napravljena od DuraPulp materijala koji je čini trajnom i vodo-

otpornom, kao i potpuno obnovljivom. Budući da je namenjena deci, napravljena je u živopisnim bojama, a može poslužiti i kao podloga za dalje likovno izražavanje. Lagana je i može se slagati jedna na drugu što je praktično za transport ili kod reorganizacije prostora. Parupu stolica je voodootporna, idealna za zabavu i igru dece i njena trajnost odgovara otprilike dužini detinjstva. Debljina materijala od koga je napravljena je svega nekoliko milimetara i može izdržati težinu odraslih. Upotreba ove stolice nije ograničena samo na zatvorene prostore što je takođe njena velika prednost.

Parupu stolica je prvi u nizu proizvoda koji je napravljen od DuraPulp-a. Ovaj materijal je pogodan i za izradu kvalitetne ambalaže, a važno je napomenuti da se obrađuje na regularnim mašinama za papir što svakako olakšava širenje njegove upotrebe. Ceo proces razvoja papirno-pulpne stolice Parupu se može pogledati na adresi www.sodrapulp.com. Otvorenost kompanije Sodra da podeli izazove nauke sa javnošću ima za cilj pronalaženje novih ideja i proizvoda koji bi se u budućnosti mogli proizvoditi od pulpe, a time ujedno pruža mogućnost za uključivanje potpuno novih industrija, kao i novih tržišta. ■

Proizvodimo i montiramo

- nameštaj za opremanje stambenih objekata: kuhinje, spavaće sobe, dečije sobe, kupatila, sobna vrata
- sve vrste kancelarijskog nameštaja
- opremanje apoteka i laboratorija
- opremanje svih drugih poslovnih i javnih objekata
- izrada frontova za nameštaj i uslužno lakiranje drveta
- projektovanje svih vrsta nameštaja, kao i konsultacije u realizaciji željenih formi i izgleda

11080 Zemun, Batajnički drum 6n, tel/fax: 011/316 42 51, 197 632, 198 625, estia@eunet.yu, www.estia.co.yu

UŽIVAJTE U VAŠEM HOBIJU!

Više mogućnosti, više detalja...
Kombinovane mašine firme FELDER
nude Vam više! Perfektne kombinovane
mašine-razvijeno i proizvedeno za Vas!

Perfektne kombinovane mašine-
proizvedeno specijalno za Vas!

- Austrijska proizvodnja mašina
- Višestране za perfektne rezultate
- Profesionalni kvalitet
- Evropski bezbedonosni standardi

Kombinovane mašine
za obradu drveta:
Felder CF 741 i 531,
Hammer C3 31

Kvalitet i preciznost
made in AUSTRIA

www.felder-serbia.com

RADMILOVIĆ d.o.o.

Zadrugarska 18, 11080 Beograd-Zemun, Tel. 011-30 77 948, 011-30 77 949,
Fax 011-30 77 957, info@felder-group-serbia.com

Iako je plastična stolica zavlдалa poslednjih decenija, a nove tehnologije i materijali nagoveštavaju sve inovativnije konstruktivne i oblikovne mogućnosti, drvena stolica danas ponovo postaje posebno aktuelna. Ponovo se otkriva lepota drveta u savremenim formama stolice i revitalizuju se tehnike ručne izrade. Možda tome doprinose, sa jedne strane svi kvaliteti drveta kao prirodnog materijala, koji je razgradiv i obnovljiv, a taj aspekt je jako važan i ceni se u društvima koja poštuju održivo planiranje i gazdovanje šumama. Sa druge strane upravo ekološka kriza i sve veće nestajanje šuma, navode nas da uočimo vrednost i lepotu ovog neprocenljivog materijala, i naučimo kako pametno da ga koristimo.

Najčuvenije kompanije u svetu, poslednjih godina, plasirale su nove drvene stolice ili redizajnirale stare ali uvek aktuelne modele, i u takve projekte uključile poznate svetske dizajnere.

Thonet & MUJI - nova stara stolica

Thonet, najstariji brend u proizvodnji nameštaja na svetu, poznat je po svojoj 214. stolici, koju je dizajnirao Michael Thonet i koja je proteklih vek ipso obeležila estetiku kafea i restorana evropskih gradova. Upravo ova stolica doživela je svoj redizajn – njenu svedenu i savremenu verziju Thonet proizvodi za poznati japanski brand MUJI. Nedavno je proslavljeno 150 godina proizvodnje ove stolice i kao takva ona je najstariji industrijski proizvod koji je i danas u upotrebi i u procesu proizvodnje. Za njenu savremenu reinterpretaciju bio je zadužen engleski dizajner James Irvine, koji je jedan od kreativnih direktora firme Thonet. Cilj Thonet-a je, da u ovom braku sa MUJI-jem, svoj visoko kvalitetni nameštaj od savijenog drveta približi mlađim generacijama.

Ponovo se otkriva lepota drveta u savremenim formama stolice i revitalizuju se tehnike ručne izrade. Tome svakako doprinose svi kvaliteti drveta kao prirodnog obnovljivog materijala.

E 15 - održiva i dugotrajna

E15 je internacionalni brand, osnovan 1995. godine u Londonu, a danas sa sedištem i proizvodnjom u Nemačkoj, u blizini Frankfurta. Karakteristika ovog proizvođača je "savremena forma i tradicionalna veština" naročito vidljiva u njihovoj novoj drvenoj stolici koju je ove godine dizajnirao nemački dizajner Stefan Diez. Stolica je napravljena od savijene šperploče furnirane hrastovim furnirom ili obojene. Ovu jedinstvenu stolicu karakteriše elegantna i originalna forma, pametna upotreba materijala koja naglašava njegovu prirodnu lepotu i uklopljenost u javne i u stambene prostore. Cilj E15 je da stvaraju visoko kvalitetan, dugotrajan nameštaj, koji svojim dizajnom može da nadživi trendove i postane klasik. Svemu ovome doprinosi i održivi pristup proizvodnji, od odabira materijala kao što je drvo iz šuma koje se održivo koriste, preko upotrebe energetski efikasnih mašina i izbegavanja otrovnih supstanci u proizvodnji.

Plank - drvo + plastika

Plank, italijanski proizvođač prepoznatljiv po inovativnom dizajnu Konstantina Grčića i novim tehnologijama proizvodnje plastičnih stolica, svoju proizvodnju je započeo tridesetih godina prošlog veka, proizvodeći upravo drveni nameštaj. Kompanija je bila čuvena po malim drvenim stolicama koje su imale otvore na punom drvenom naslonu u obliku srca, i koje su bile prisutne u svakoj alpskoj planinskoj kući. Dizajnirajući novu stolicu Monza, za Plank, Konstantin Grčić je želeo da spoji prošlost ovog proizvođača i sadašnju tehnologiju plastike. "Industrija drvenog nameštaja je i dalje prilično primitivna. Kada god pokušava da napravi tehnološki napredak, suočava se sa problemom, jer je drvo prirodan materijal. Važno je znati njegova ograničenja", komentariše Grčić. Nova Plankova stolica Monza ima ručno izrađenu konstrukciju i sedaoni deo od drveta, a rukohvate i naslon od plastičnog odlivka u različitim bojama.

DRVENA STOLICA od starih – novih majstora

Fritz Hansen - 7 novih boja

Fritz Hansen, proizvođač nameštaja čiji počeci datiraju iz 1872. godine u Kopenhagenu, čuven je po jednoj od najprepoznatljivijih i najprodavanijih stolica na svetu - Seriji 7™. Stolicu je dizajnirao Arne Jacobsen 1955. godine, koristeći novu tehnologiju presovanog lameliranog drveta, koju je ova fabrika usavršila tokom tridesetih godina prošlog veka. Serija 7™ predstavlja Fritz Hansen stolicu koja je vremenom primila veliki broj aplikacija – sa rukohvatima, tapacirana, sa posto-

ljem kancelarijske stolice. Ove godine, ova stolica doživljava redizajn kolorita u 7 novih boja kroz uključivanje 7 novih dizajnera: Maarten Baas, Arik Levy, Fabio Novembre, Jaime Hayon, Sebastian Bergne, Nendo and Autoban. Od dramatične pink do boje masline, ova stolica – klasik dizajna – potvrđuje svoju savremenost.

Maruni - japanska estetika i zapadni dizajn

Maruni je japanska kompanija nastala 1933. godine u Hiroshimi, karakteristična po visoko kvalitetnoj masovnoj proizvodnji nameštaja za kuću od drveta i jedna od najvećih takve vrste u Japanu. Od 2005. godine ova kompanija je započela projekat Next Maruni, u okviru kojeg je okupila 12 poznatih internacionalnih dizajnera među kojima su Alberto Meda, Jasper Morrison, Naoto Fukasawa i drugi, sa idejom da dizajniraju drvenu arhetip stolicu - umetničko delo i proizvod koji se dobro prodaje, u isto vreme. Sa ovim projektom, Maruni želi da una-

predi dijalog između japanske kulture i zapadnog dizajna koji sadrži japansku estetiku. 12 stolica nastale su inspirisane japanskim senzibilitetom, viđenim iz ugla različitih kultura. Iako postoje kao zasebni proizvodi, istovremeno su sve zajedno u harmoniji, jer ih povezuje isti koncept. Još od tridesetih godina prošlog veka kada je i osnovana, ova kompanija je imala slogan "industrijalizacija zanatskih veština" i sa takvim pristupom uspevala je da savlada vrlo komplikovane tehnike izrade koje su bile moguće jedino spajanjem ručnog rada i industrijske proizvodnje, što je rezultiralo jedinstvenim drvenim nameštajem visokog kvaliteta.

SITTING GREEN NAGRADA

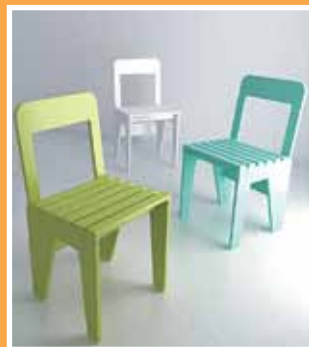
U organizaciji kancelarije USAID u Srbiji za razvoj konkurentnosti i Beogradske nedelje dizajna, početkom ove godine raspisan je konkurs Sitting Green, za dizajn eko-stolice. U periodu od januara do marta konkurisalo je 139 dizajnera, izabrano je 10 finalista i proglašena su tri najbolja rada u pojedinačnim kategorijama:

1. nagrada za najbolji dizajn - od-do arhitekti /Jugoslava Kljakić i Nataša Ilinčić/
2. nagrada za najbolju održivu upotrebu materijala - studio Antipod /Branko Nikolić/
3. studentska nagrada za najbolji dizajn - Miloš Jovanović

U žiriju Sitting Green konkursa bili su: Konstantin Grčić, dizajner, KGID; Shin Azumi, dizajner, A studio; Birgit Lohman, Designboom web portal; Tony Chambers, urednik Wallpaper magazina i Branko Lukic, dizajner, Nonobject.

Nagrada svakom navedenom radu je izrada prototipa u vrednosti od 5000 dolara i njihovo plasiranje na strano tržište, kao i povezivanje sa srpskim proizvođačima nameštaja u cilju razvoja konkurentnog srpskog proizvoda.

PROIZVOĐAČI, JAVITE SE !!!

SPIN VALIS:

kvalitetan,
udoban
i trajan nameštaj!

Nameštaj za toplinu doma
u kome će uživati
više generacija.

spin valis d.d.
POŽEGA

Industrijska 24
34 000 Požega, Hrvatska
tel: 00 385 / 34 311 175
fax: 00 385 / 34 274 704
e-mail: spinvalis@spinvalis.hr
prodaja@spinvalis.hr
www.spinvalis.hr

Kreiramo Vaš životni prostor

STEFANI mobili
Mostarska 19, 11300 SMEDEREVO
tel. 026-224 742, 617 072, 617 235
www.stefani.rs

STEFANI
mobili
NEW
HOME COLLECTION

Weinig

Naše nove ideje – Vaša prednost na tržištu!

Na ovogodišnjem svetskom sajmu drvne industrije LIGNA u Hannoveru, firma WEINIG imala je svetsku premijeru svog Powermat-a 2500, automata za profilisanje najsavremenije tehničke opremljenosti. A tek WACO Hidromat, i do 600 m/min. Za one koji brzinom i kvalitetom dolaze do većeg profita.

Uzorci strukturnog blanjanja drveta pokrenuli su na razmišljanje dugogodišnje prerađivače drveta. Kakve se sve mogućnosti pružaju? Kako funkcioniše potanjajuća osovina?

Raimann višelisni cirkular ProfiRip može da razrezuje vrlo kratke komade, dok Dimter optimizer OptiCut S 90 Speed dostiže brzinu i do 300 m/min. Koje su mogućnosti OptiCut-a S 80 XL i XXL? Nove tendencije kada je u pitanju građevinska stolarija?

Za Vas smo organizovali seminare blanjanja i profilisanja, seminare prozora, interesantna predavanja, prezentacije i stručne konsultacije.

**Posetite WEINIG – potražite odgovore na Vaša pitanja i razrešite dileme ukoliko postoje.
Informacije koje Vas mogu pokrenuti i usmeriti!**

Zastupnik za Srbiju i Crnu Goru:
MW-GROUP

Vesna Spahn • Čupićeva 1/1 • 37000 Kruševac
Tel: 037 445 077 • Fax: 037 445 070 • Mob: 063 622 906
E-mail: mwgroup@nadlanu.com

Spačva parketi i furnir

Pozivamo investitore, izvođače radova i trgovine građevinskim materijalom da nas kontaktiraju u vezi novog partnerskog programa koji Spačva uvodi od jeseni 2006.

Kontakt:
Spačva d.d.
Duga ulica 181
Vinkovci - HR

Tel.: + 385 32 303 399
Fax: + 385 32 303 421

spacva@spacva.hr • www.spacva.hr

Topli dodir hrastovih šuma u vašem domu.

www.trifunovic.co.rs
www.trifunovic.rs
stolica@eunet.rs

Proizvodnj i veleprodaja: 32308 Pranjani
+381 (32) 841 112, +381 (32) 841 035, +381 (32) 841 451

kerrock®

by kolpa

A ŠTA TI JE TAJ KERROCK ???

Savremeni materijali su naša stvarnost i nešto što nas okružuje. Prisutni su u svim segmentima našeg života. Svuda su oko nas i stvoreni su kako bi nam život činili lepšim, prijatnijim i ugodnijim.

Međutim i pored njihove tolike prisutnosti često se zapitamo, a šta su oni, ustvari.

Takav je slučaj i sa KERROCK-om.

Njegova pojava nikoga neostavlja ravnodušnim. Izgleda kao kamen, a nije kamen. Liči i na plastiku, a nije ni to. Prilagođen prostoru kao da je izliven specijalno za taj prostor, a nije.

Posle svega, samo nam preostaje da se zapitamo: A ŠTA TI JE TAJ KERROCK????

KERROCK je moderan kompozitni materijal, širokog spektra upotrebe. Neporozan, samougasiv, obnovljiv, hipoalergijski materijal koji ne sadrži kancerogene elemente. Ne sadrži toksične halogene gasove pa mu je primena neograničena. Pogodan je za opremanje enterijera kako stambenih i radnih prostora tako i zahtevnih laboratorija, operacionih sala i soba za intenzivnu negu.

Osnovni sastojci Kerrock-a su aluminatni hidroksid ($Al(OH)_3$) i polimerno vezivo na bazi akrila. Njegovu osnovu, dakle čine kvalitetni ali pre svega zdravi materijali. Kad kažemo zdravi, mislimo na to da njihovom primenom ne ugrožavamo ljudsko zdravlje i prirodu. Aluminatni hidroksid se dobija iz rude boksita i kao takav primenu nalazi u filtriranju pitke vode, izradi lekova i pasta za zube. Akril, koji je osnova veziva, je najkvalitetniji polimerni materijal od kojeg se izrađuju sanitetski materijali i protetička sredstva ali isto tako nalazi i primenu u auto industriji i građevinarstvu.

Sa gore navedenim sastojcima dobivamo materijal koji po izgledu ima lepotu keramike i čvrstoću kamena.

To je KERROCK !

UMERENI OPTIMIZAM

Tokom jula 2009. godine, na uzorku od 60 srpskih proizvođenih i trgovinskih preduzeća i arhitektonskih biroa, izvršeno je vrlo obimno istraživanje koje se odnosilo na pitanja koja su vezana za uticaj krize na njihovo poslovanje u prvoj polovini 2009. godine, njihova očekivanja za drugu polovinu ove godine, zatim poređenje poslovnih rezultata sa istim periodom 2008. godine, kao i očekivanja tržišnih kretanja za proizvode od drveta do 2011. godine. Istraživanje je obavljeno na 20 preduzeća koja se bave proizvodnjom građevinske stolarije, parketa i lameliranog lepljenog drveta, 10 proizvođača drvenih montažnih kuća, 10 trgovinskih preduzeća i 20 arhitektonskih biroa. Istraživanje je, osim u Srbiji, simultano obavljeno u još 6 zemalja centralne Evrope (Nemačka, Austrija, Švajcarska, Italija, Slovenija i Hrvatska) pod rukovodstvom profesora Scheff-a sa Karl Franz Univerziteta u Grazu. Na ovom mestu predstavljamo samo glavne rezultate koji se odnose na srpske firme, odnosno prikazujemo odgovore na po nekoliko glavnih pitanja koja su postavljena svakoj od ispitivanih grupa.

Tabela 1 - Građevinska stolarija, parket i lamelirano lepljeno drvo (20 preduzeća)

PITANJE	NAPOMENA	Odgovori				
		Povećanje (> 40%)	Povećanje (do 40%)	Na istom nivou	Smanjenje (do 40%)	Smanjenje (> 40%)
Kako ocenjujete broj narudžbi (poslova) za vaše preduzeće u 2009. u poređenju sa 2008. godinom?	Po količini	1	4	0	7	8
	Po prihodu	1	4	0	7	8
Kako ocenjujete razvoj narudžbi vašeg preduzeća do kraja 2009. godine?	—	0	6	4	10	0
Kako vidite razvoj tržišta i cena u vašoj branši do kraja 2009. godine?	Razvoj tržišta (količina)	0	5	5	10	0
	Razvoj cena	0	3	12	5	0
Kako vidite srednjeročan razvoj tržišta i cena u vašoj branši do 2011. godine?	Razvoj tržišta (količina)	1	15	2	2	0
	Razvoj cena	0	4	13	3	0
Kako ocenjujete razvoj svog preduzeća do 2011. godine?	Po količini prodate robe	5	11	2	2	0
	Po prosečnom prihodu	6	10	3	0	1

Tabela 2 - Montažne kuće (10 preduzeća)

PITANJE	NAPOMENA	Odgovori				
		Povećanje (> 40%)	Povećanje (do 40%)	Na istom nivou	Smanjenje (do 40%)	Smanjenje (> 40%)
Kako ocenjujete broj narudžbi (poslova) za vaše preduzeće u 2009. u poređenju sa 2008. godinom?	Po količini	1	1	0	3	5
	Po prihodu	1	1	0	3	5
Kako ocenjujete razvoj narudžbi vašeg preduzeća do kraja 2009. godine?	—	0	2	6	2	0
Kako vidite razvoj tržišta i cena u vašoj branši do kraja 2009. godine?	Razvoj tržišta (količina)	0	2	5	3	0
	Razvoj cena	0	1	8	1	0
Kako vidite srednjeročan razvoj tržišta i cena u vašoj branši do 2011. godine?	Razvoj tržišta (količina)	0	9	0	1	0
	Razvoj cena	0	3	6	1	0
Kako ocenjujete razvoj svog preduzeća do 2011. godine?	Po količini prodate robe	2	7	0	1	0
	Po prosečnom prihodu	4	3	2	1	0

Iz podataka u tabeli 1 je vidljivo da se ekonomska kriza negativno odrazila na poslovanje ¾ ispitivanih preduzeća, dok je ostala ¼ preduzeća uspjela da poveća obim poslovanja i prihod u prvoj polovini 2009. godine u odnosu na isti period 2008. godine. Polovina ispitnika očekuje do kraja 2009. godine nastavak negativnog trenda i u svojim preduzećima i u celoj branši po pitanju obima poslovanja, dok po ¼ ne očekuje značajne promene ili očekuje povećanje obima poslovanja do 40%. Po pitanju cena, 60% očekuje njihovo zadržavanje na dosadašnjem nivou i tokom ove, a i u periodu do 2011. godine. Optimistična očekivanja su dobijena po pitanjima obima poslovanja i prosečnog prihoda, samih preduzeća i cele branše, gde čak 80% preduzeća veruje da će se oni značajno ili vrlo značajno povećati do 2011. godine.

Iz tabele 2 je vidljivo da je čak 80% proizvođača montažnih kuća smanjilo i obim poslovanja i prihod u 2009. godini u odnosu na 2008. godinu, od čega čak 50% njih beleži uma-

SRPSKIH DRVOPRERAĐIVAČA

PIŠU: prof. dr Zdravko Popović i dipl.ing. Vladan Jelkić

njenje veće od 40%. Zanimljivo je da 60% ispitanika ne očekuje bitniju promenu situacije do kraja 2009. godine po pitanju obima poslovanja, a 80% ni po pitanju cena. Ipak, 90%

ispitanika veruje da će se situacija značajno ili vrlo značajno popraviti do 2011. godine i po obimu poslovanja i po prihodu, kako u branši tako i u njihovim preduzećima.

Iz *tabele 3* se vidi da je 80% preduzeća u 2009. godini u odnosu na 2008. smanjilo obim trgovine i prihod, od čega je kod 30% ispitanika smanjenje iznosilo preko 40%. Isto

toliko, dakle 40% njih očekuje blago povećanje obima trgovanja do kraja 2009. godine, ali isti broj njih očekuje i pad cena u tom periodu. Ipak, 70% odnosno 80% ispitanika veruje da će se situacija značajno ili vrlo značajno popraviti do 2011. godine, kako po obimu poslovanja tako i po prihodu, u branši i u njihovim sopstvenim preduzećima.

Kod 70% arhitekata, kako se vidi iz *tabele 4*, je smanjen ukupan broj narudžbi u 2009. godini u odnosu na 2008. godinu, dok je kod njih 65% broj narudžbi u kojima je zastupljeno drvo ostao isti. Većina ne očekuje značajnije tržišne promene do kraja 2009. godine. Međutim, 75% veruje da će se stanje i u njihovoj branši i u sopstvenim preduzećima značajno poboljšati do 2011. godine, dok ostatak smatra da će ono ostati nepromenjeno.

Prema mišljenju 5 poslovnih banaka, koje su takođe bile obuhvaćene istraživanjem, drvna industrija se ne nalazi na listi najugroženijih branši, jer, po njima, to su pre svega automobilska industrija, građevinarstvo i metalna industrija. Unutar drvoprerađivačkog sektora, najugroženiji su, po njihovom mišljenju, drveno-građevinski segment i proizvodnja nameštaja, dok se za najveće gubitnike smatraju velika prezađužena (prefinansirana) industrijska preduzeća koja nisu fleksibilna i koja nemaju dobre ljudske resurse i menadžment. ■

Tabela 3 - Trgovina drvnim proizvodima (10 preduzeća)

PITANJE	NAPOMENA	Odgovori				
		Povećanje (> 40%)	Povećanje (do 40%)	Na istom nivou	Smanjenje (do 40%)	Smanjenje (> 40%)
Kako ocenjujete broj narudžbi (poslova) za vaše preduzeće u 2009. u poređenju sa 2008. godinom?	Po količini	0	1	1	5	3
	Po prihodu	0	1	1	5	3
Kako ocenjujete razvoj narudžbi vašeg preduzeća do kraja 2009. godine?	–	0	4	5	1	0
Kako vidite razvoj tržišta i cena u vašoj branši do kraja 2009. godine?	Razvoj tržišta (količina)	0	4	4	2	0
	Razvoj cena	0	0	6	4	0
Kako vidite srednjeročan razvoj tržišta i cena u vašoj branši do 2011. godine?	Razvoj tržišta (količina)	0	7	2	1	0
	Razvoj cena	0	1	9	0	0
Kako ocenjujete razvoj svog preduzeća do 2011. godine?	Po količini prodate robe	1	7	1	1	0
	Po prosečnom prihodu	1	7	1	1	0

Tabela 4 - Arhitekate i arhitektonski biro (20 preduzeća)

PITANJE	Odgovori				
	Povećanje (> 40%)	Povećanje (do 40%)	Na istom nivou	Smanjenje (do 40%)	Smanjenje (> 40%)
Kako ocenjujete broj narudžbi (poslova) za vaše preduzeće u 2009. u poređenju sa 2008. godinom?	1	1	4	8	6
Kako ocenjujete razvoj narudžbi vašeg preduzeća do kraja 2009. godine?	0	2	13	5	0
Kako vidite razvoj tržišta i cena u vašoj branši do kraja 2009. godine?	0	3	13	4	0
Kako vidite srednjeročan razvoj tržišta i cena u vašoj branši do 2011. godine?	0	15	4	1	0
Kako ocenjujete razvoj svog preduzeća do 2011. godine?	1	13	5	1	0

VRHUNSKI LEPKOVI RENOMIRANOG
NEMAČKOG PROIZVOĐAČA

Jowat
Klebstoffe

marketing - distribution - support

Lepkovi za kant mašine

Oblaganje profila folijom

3D laminacija membranskim i vakuum presama

PUR i D2/D3/D4

ELEKTRONIK & APPARATEBAU · TRENNMITTEL

ELEKTRONSKI UREĐAJI, ANTIADHEZIVNE TEČNOSTI I DELOVI ZA KANT MAŠINE

Velvet doo

Velvet doo · Vile Raviojle 3g · BEOGRAD
tel. +381 11 367 42 41 · 367 42 43
www.velvet.co.yu · e-mail: office@velvet.co.yu

Novi izložbeni salon PARKET STUDIO

Bulevar Kralja Aleksandra 320, Beograd

tel/fax. +381 11 242 66 27

mob. +381 64 645 33 12

nw nordwood

natural wood floors

www.nordwood.rs
nordwoodoffice@gmail.com

Prema tekstu čiji su autori T.N.Đaković i N.Vlačo, poznati švedski proizvođač i trgovac nameštajem IKEA, uskoro stiže u Srbiju. Tekst je objavljen 7.10. ove godine u dnevnom listu BLIC, a s obzirom da se u znatnoj mjeri tiče domaće drvne industrije i proizvođača nameštaja, prenosimo ga u celini, bez redakcijskog komentara. Ovu informaciju su, inače, objavila i druga sredstva informisanja.

Šveđani traže 35 hektara zemljišta

Vlada otvorila vrata IKEI

Uskoro tender za državno zemljište kod aerodroma koje odgovara poznatom švedskom proizvođaču nameštaja

Država će narednih dana raspisati tender za prodaju 70 hektara zemljišta koje pripada Institutu za stočarstvo i tako omogućiti najpoznatijem švedskom proizvođaču nameštaja IKEI, zainteresovanom za ovu parcelu kod Aerodroma Nikola Tesla da konačno uđe na stpsko tržište, potvrđeno je BLICU u Agenciji za strana ulaganja i promociju izvoza.

Ovo je odgovor Vlade Srbije na dopis koji joj je nedavno uputio najpoznatiji švedski proizvođač nameštaja, u kojem navodi da je zainteresovan za kupovinu 35 hektara državnog zemljišta koje pripada Institutu za stočarstvo. Parcela se nalazi na desnoj strani autoputa Beograd – Zagreb, kada se ide iz pravca Beograda (posle Grmeča), neposredno pre skretanja za aerodrom. Zemljište je pogodno za švedskog investitora, jer ima odgovarajući prilaz s autoputa, što je jedan od njihovih osnovnih uslova. Cena je za sada nepoznata, a biće definisana na tenderu. Spekulose se da su cene kvadratnog metra na ovoj teritoriji 150 evra.

– Na ovom potezu za sada nema prodavaca zemljišta, i zato je nezgodno odrediti cenu. Država upravo raspisuje tender kako bi se postigla najviša moguća cena – kaže naš izvor blizak državnom pregovaraču.

Aleksandar Miloradović, portparol Agencije za strana ulaganja, koja je od prvog dana vodila pregovore sa Šveđanima, sve dok to nije preuzeo na sebe premijer Mirko Cvetković, kaže da je „Ikea“ odavno zainteresovana za zemljište Instituta za stočarstvo. Nedavno je, nakon konsultacije sa pregovaračima uputila dopis Vladi Srbije, pismo zainteresovanosti, gde je specifikovala tu parcelu kao potpuno odgovarajuću za njihove potrebe.

U kabinetu premijera Mirka Cvetkovića, nisu želeli da odgovaraju na pitanja vezana za pregovore sa „Ikeom“.

Dragan Skalušević, regionalno direktor „Ikee“ za Srbiju, Sloveniju i Hrvatsku, koji je već ranije objavio da je „Ikea“ zainteresovana za ovu parcelu, odbio je da iznosi bilo kakve detalje, samo je kratko rekao:

– Mi tražimo 35 hektara zemljišta. Vlada to zna i ona je na potezu.

Krister Bringeus, ambasador Švedske u Srbiji, kaže za „Blic“ da je odabir lokacije kod aerodroma tipično za „Ikeu“:

– Bio sam angažovan kao neko ko je otvarao vrata firmi „Ikea“ u Srbiji, obezbeđivao im kontakte, ali za detalje pregovora treba pitati predstavnike kompanije. Što se tiče odabira lokacije kod aerodroma, to je nešto tipično za „Ikeu“ i takve lokacije ova kompanija ima u većini gradova u svetu, poput Njujorka, na primer.

O ozbiljnoj nameri Vlade Srbije da privuče ovako značajnog investitora govori i sama činjenica da je posao pregovarača na sebe preuzeo i sam premijer Srbije Mirko Cvetković. Da je ozbiljan posao u pitanju govori i dugoročni biznis plan „Ikee“ za Srbiju. On glasi: najmanje četiri robne kuće, svaka vredna 50 miliona evra i četiri šoping centra od po 200 miliona evra. Ukupna investicija je oko milijardu evra, i znači otvaranje osam hiljada radnih mesta. Prvi trgovinski centar, na zemljištu Instituta za stočarstvo, trebalo bi da bude otvoren 2011. godine u Beogradu. ■

KARIŠIĆ
ENGINEERING

tel/fax 011/386 18 38
fax: 011/244 29 04
mob. 063/ 664 246
karishic@eunet.rs
www.karishic.com

Opremanje, puštanje u pogon, obuka, održavanje opreme, rezervni delovi

Linije za brušenje i lakiranje

Linije i komore za lakiranje i sušenje

Posetite nas na sajmu nameštaja u Beogradu hala 2 nivo B

Kanterice - sa predfrezerima

Prese - za fimiranje

CNC krojači ploča

Mehaničke briketirke

Vakuumske sušare

CNC obradni centri

CNC obradni centri - sa 6 osa

Četvorostrane rendisaljke

Roboti za manipulaciju i lakiranje

Parket linije

Korišćenje kreditne linije Vlade Republike Italije

Lager kolekcija od 160 dekora oplemenjene iverice
zaokružena je lager kolekcijom od 160 dekora abs trake.

Po posebnoj porudžbini možete dobiti bilo koju željenu dimenziju
abs trake u debljinama 0.4mm i 2mm.

		22/0.4 mm	22/0.6 mm	22/2 mm	31/2 mm	42/2 mm	54/2 mm
Bela							
W 908/911/1000/108/ 116/103/110/101 SM		.		.		.	
W 908 ST2/103 MS2		.		.	.	.	.
W 908 ST3/103 ME3		.		.		.	
Uni boje							
U 107 ST15		.		.		.	
U 113 ST2		.		.		.	
U 114 ST15		.		.		.	
U 116 ST2		.		.		.	
U 129 ST15		.		.		.	
U 156 ST15		.		.		.	
U 205 ST15		.		.		.	
U 212 ST2/344 MS2		.		.		.	
U 303 ST15		.		.	.	.	
U 306 ST15		.		.		.	
U 311 ST15/216 MS2		.		.		.	
U 312 ST15		.		.		.	
U 314 ST15		.		.	.	.	
U 315 ST15		.		.		.	
U 321 ST15		.		.		.	
U 326 ST15		.		.		.	
U 327 ST15		.		.		.	
U 330 ST15		.		.		.	
U 506 ST15		.		.		.	
U 510 ST15		.		.		.	
U 514 ST15		.		.		.	
U 524 ST15		.		.		.	
U 525 ST15		.		.		.	
U 532 ST15		.		.		.	
U 610 ST15		.		.		.	
U 612 ST15		.		.		.	
U 628 ST15		.		.		.	
U 630 ST15		.		.	.	.	.

		22/0.4 mm	22/0.6 mm	22/2 mm	31/2 mm	42/2 mm	54/2 mm
U 708 ST2/ 345 MS2/112 PE		.		.		.	
U 732 ST2		.		.		.	
U 961 ST2		.		.		.	
U 999 ST2/200 MS2/ 190 PE		.		.	.	.	
U 999 ST3/200 ME3/ 190 PR		.		.		.	
210 MS2		.		.		.	
212 MS2		.		.		.	
213 MS2		.		.		.	
329 MS2		.		.		.	
121 MS2		.		.		.	
522 PE		.		.		.	
7107 PE		.		.		.	
8535 PE		.		.		.	
8537 PE		.		.		.	
8996 PE		.		.		.	
Fantazy							
F 501 ST2/ 859 SM		.		.		.	
F 509 ST2 / 304 MS2		.		.	.	.	.
F 516 ST2		.		.		.	
F 583 ST22		.		.	.	.	.
F 584 ST22		.		.	.	.	
F 633 ST15		.		.		.	
F 752 ST15		.		.		.	
F 753 ST15		.		.		.	
F 755 ST15		.		.		.	
F 785 ST2		.		.	.	.	
780 ME5		.		.		.	
Drvodekori							
H 1137 ST24		.		.	.	.	.
H 1277 ST9		.		.		.	
H 1334 ST9		.		.	.	.	.
H 1394 ST9/ 8291 SU		.		.	.	.	.
H 1424 ST22		.		.	.	.	.

Distributivni centri:

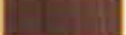
NOVI BEOGRAD

Autoput Beograd-Zagreb bb

11077 Novi Beograd

tel: 011 2091 600, fax: 011 2091 699

e-mail: info@darex.rs

		22/0.4 mm	22/0.6 mm	22/2 mm	31/2 mm	42/2 mm	54/2 mm
H 1428 ST22		*		*	*	*	
H 1509 ST24		*		*		*	
H 1511 ST15/ 401		*		*	*	*	
ME4/452 ME4/381 PR		*		*	*	*	
H 1521 ST15/ 463		*		*	*	*	
ME4/375 PR		*		*	*	*	
H 1555 ST15/ 417 MS4		*		*		*	
H 1582 ST15/ 438		*		*	*	*	
ME4/876 PR		*		*	*	*	
H 1599 ST15		*		*	*	*	
H 1698 ST15		*		*	*	*	
H 1704 ST15		*		*		*	
H 1709 ST15		*		*		*	
H 1932 ST15		*		*	*	*	
H 1951 ST15/1792 BS		*		*		*	
H 3005 ST22		*		*		*	
H 3006 ST22		*		*		*	
H 3025 ST15		*		*		*	
H 3128 ST15		*		*		*	
H 3304 ST9		*		*		*	
H 3306 ST9		*		*		*	
H 3386 ST24/ 415 ME4		*		*		*	
H 3387 ST24/ 441		*		*		*	
ME4/ 708 PR		*		*		*	
H 3704 ST15		*		*		*	*
H 3030 ST9		*		*		*	
H 3031 ST9		*		*		*	
H 3070 ST22		*		*		*	
H 3078 ST22		*		*		*	
H 3081 ST22		*		*		*	
H 3082 ST22		*		*		*	
H 3090 ST22		*		*		*	
403 ME4		*		*		*	
404 ME4/ 344 PR		*		*		*	
410 ME4		*		*		*	
418 ME4		*		*	*	*	
440 TM		*		*		*	
442 ME4		*		*		*	
457 ME4		*		*		*	

NIŠ

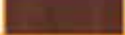
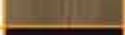
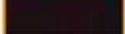
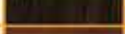
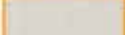
Bulevar Cara Konstantina 80-84

18000 Niš

tel: 018 207 352, 018 207 353, fax: 018 207 369

e-mail: dcnis@darex.rs

		22/0.4 mm	22/0.6 mm	22/2 mm	31/2 mm	42/2 mm	54/2 mm
458 ME5		*		*		*	
466 ME5		*		*		*	
474 ME4		*		*		*	
476 ME4		*		*		*	
477 MS4		*		*		*	
521 ME4		*		*		*	
540 TM		*		*		*	
570 PR		*		*		*	
571 PR		*		*		*	
600 ME5		*		*		*	
648 ME5		*		*		*	
679 ME5		*		*		*	
708 PR		*		*		*	
740 PR		*		*		*	
776 PR		*		*		*	
854 SU		*		*		*	
1625 BS		*		*		*	
8508 SN		*		*		*	
8509 SN		*		*		*	
8547 SN		*		*		*	
8548 SN		*		*		*	
8995 RF		*		*		*	
9345 BS		*		*		*	
9614 BS		*		*		*	
9775 RF		*		*		*	
775 PR		*		*		*	
High gloss							
103 SF high gloss				*		*	
200 SF high gloss				*		*	
210 SF high gloss				*		*	
219 SF high gloss			*	*		*	
602 SF high gloss				*		*	
Aluminijum LPDHO			*	*		*	
Multiplex LG912		*		*		*	

Kontrola radnog vremena je izživljavanje na ljudima!

Ovaj komentar se često može čuti u organizacijama koje su uvele sisteme za evidenciju prisustva na radnom mestu. Naravno, uz to idu i sledeći komentari:

- Bilo bi bolje da su pare koji su date za taj sistem podeljene za plate
- Važno je kako neko radi posao, a ne da li je na njemu formalno prisutan
- Neko za par sati može da uradi više nego neko drugi za ceo dan
- Nismo mi mala deca da na nama neko trenira strogoću.

Pre nego što razmotrimo druge aspekte ovog problema, počnimo od ovog poslednjeg kroz pitanje: *Ako niste mala deca, a zašto se tako ponašate?* U većini organizacija (sem časnih izuzetaka) prosek starosti zaposlenih je između 35 i 45 godina tj. bar dvostruko premašuje punoletstvo. Iskustvo u tim organizacijama sa sistemima evidencije kroz upisivanje u svesku (sistem *na časnu reč*) pokazuje da svakoga dana u isto vreme na posao dolazi po 20–30 zaposlenih. Vreme dolaska diktira onaj prvi, a posle njega se ljudi upisuju ne po vremenu kada su stvarno došli već po vremenu koje je upisao onaj pre njih!? Rezultat toga je da svakoga dana bar svaki drugi zaposleni na radnom mestu provede po sat vremena manje, što na godišnjem nivou premašuje čovek-mesec, tj. oni svake godine koriste dva a ne jedan godišnji odmor? Ovo uopšte nije *dečija igra*!

U svetlu upravljanja projektima u jednoj organizaciji, radno vreme je resurs sa kojim organizacija i/ili projekat računa, i ono se mora staviti pod punu kontrolu. Broj zaposlenih i dužina radnog vremena, kombinovani sa stručnim sposobnostima predstavljaju potencijal organizacije da realizuje poslove, a od načina na koji to bude iskoristila zavisice njen opstanak na tržištu. Argument da ima onih koji su formalno prisutni na poslu, a ne rade, predstavlja problem koji se rešava drugim sredstvima i ne može nikome biti oprav-

Razne posl

danje da se i sam tako ponaša. Sve manje organizacija može da *priušti takav luksuz*, jer posluje na tržištu i mogu da podeli samo ono što zarade i na tom tržištu naplate.

To što je neko tako efikasan da može za par sati da uradi posao za koji drugima treba ceo dan ne znači da je time stekao pravo da u ostatku vremena ne radi ništa.

Takve situacije, ako su uopšte realne, rešavaju se jednostavno – „genije“ će dobiti drugi posao, a njegova efikasnost biće na odgovarajući način vrednovana. Na kraju komentar o sredstvima uložnim za nabavku sistema kontrole radnog vremena. U stvari, ta sredstva su već podeljena u plate, jer su u sistemu *na časnu reč* neki ljudi (nezasluženo) bili mesec dana duže od ostalih na godišnjem odmoru. Red je da ta sredstva vrate!

Kasnije ćemo srediti dokumentaciju o onome što smo uradili?

Poznata je i više puta isticana osobina ljudi da ne vole da ostavljaju pisane tragove o onome što rade, iz raznih razloga. To *kasnije* mnogi tumače kao *nikad*, tako i bude!

Međutim, uređenje poslovnih procesa za koje se zalaže standard ISO 9001: 2000 traži upravo formiranje zapisa, jer se u tekstu

KIMEL-FILTRI d.o.o.
SUSTAVI OTPRAŠIVANJA I LAKIRANJA
Siget 18b • 10 020 Zagreb, T. +385 1 6554 023, F. +385 1 6523 275
projektiranje, izrada i aerodinamička mjerenja

sustavi otprašivanja i prateća oprema

sustavi lakiranja i prateća oprema

NOVO! Projektiranje PLC-om

za zaštitu čovjeka,
tehnologije i okoliša
te uštedu energije
www.kimel-filtri.hr
osigurana montaža, održavanje i servis

VULF SUBOTICA
Masarikova 60
tel. 024/ 553 -194

ALATI ZA OBRADU DRVETA

PROIZVODNI PROGRAM:
burgije
nadstolna glodala
hobi glodala (za ručni frezer)
glodala za stolnu glodalicu
garniture za parket, brodski pod i lamperiju
garniture za građevinsku stolariju (prozori i vrata)
testere
abrihter noževi
alati sa izmenjivim pločicama
dijamantski alati
oštrjenje dijamantskog alata
ostali alati po narudžbi

ovne zablude

PIŠE: doc. dr Dragan Škobalj

standarda 19 puta pominje tačka 4.2.4 koja govori o obaveznom zapisima. Zaključenje projekta mora da bude praćeno odgovarajućim izveštajima koji će sumirati glavne rezultate projekta i utrošene resurse. Za to postoje bar dva praktična razloga:

- Da bi se rezultati i iskustva stečena na posmatranom projektu mogla koristiti u budućim projektima, kao deo organizacijskog znanja.
- Da se sređeni podaci o obavljenom poslu mogu koristiti u marketing aktivnostima organizacije, u cilju dokazivanja referenci koje treba da pomognu da organizacija dobije nove poslove.

Ukoliko se dokumentacija ne sredi u periodu okončanja projekta, kada je svima sve sveže, kasnije je to mnogo teže uraditi!

Razlozi za ovo upozorenje su jasni – kao rukovodilac projekta i/ili član projektnog tima najbolje znate šta je važeće a šta ne, šta su radne verzije, a šta finalne itd. kada vas angažuje novi zadatak, teško ćete naći vremena da se bavite prošlošću. Isto je i sa informacijama o upravo završenom projektu.

Ako vašoj organizaciji reference o završenim projektima imaju vrednost za buduće poslove, sistemskim rešenjem kroz odgovarajuća dokumenta sistema menadžmenta kvalitetom treba da utvrdite obavezu rukovodioca projekta da obavi i ovu aktivnost, jer je njemu to najlakše!

Dovoljno znamo, šta treba više da učimo!?

Ovo se često može čuti, posebno u našim uslovima, gde ljudi smatraju da su formalnim završetkom nekog nivoa škole završili svoje obrazovanje za uvek, do kraja radnog veka. Više puta sam isticao da se okruženje u kome radimo intenzivno menja i da na tržištu mogu opstati samo oni koji se tim promenama prilagođavaju. Ako izuzmemo neke promene u proizvodnom programu i organizacionoj strukturi, najznačajniji oblik prilagođavanja promenama je *stalno učenje*, kako na nivou pojedinca tako i na nivou organizacije. U tom svetlu mi pitanja koja dobijem od nekih ljudi u stilu *dokle ćeš već više da učiš?* deluje besmisleno.

Doživotno obrazovanje ima sve više značaja u vremenu kada se veoma brzo rađaju nove profesije, a neke stare struke se gase. Čovek mora da se prilagođava zahtevima novog vremena.

Ovo pravilo nije dobro, pa nemamo obavezu da ga poštujemo!?

Nepoštovanje pravila bilo koje vrste je negativna pojava široko rasprostranjena u našim uslovima. Iz tih razloga često pričam o iznenađenju koje sam doživeo kada sam u jednoj knjižari u Cirihi video jednu knjigu koja je predstavljala uputstvo za ljude koji dolaze da žive u Švajcarskoj, u kojoj je do detalja objašnjeno sve ono što treba da znaju od procedure na aerodromu pri dolasku, do kupovine karti za voz i bacanje smeća (odvojeno papir, belo, zeleno i braon staklo). Da nisam video svojim očima, ne bih verovao! Istovremeno, nisam čuo nikoga da govori kako su mu zbog uređenosti mnogih stvari ugrožena njegova demokratska prava i slobode!

Pravila regulišu obaveze i prava – vaše obaveze da bi se zaštitila prava drugih, obaveze drugih da bi se zaštitila vaša prava!

Verovatno nismo jedini koji ne poštujemo pravila, ali smo u tom pogledu ipak različiti od drugih. Po čemu? Rekao bih po tri segmenta:

- Nekada smo toliko nestrpljivi da počnemo sa nepoštovanjem

pravila, da ne možemo da sačekamo da se ona uspostave! Koliko puta sam bio u situaciji da neki ljudi iz okruženja insistiraju da se neko pravilo definiše (*Zašto niste napisali pravilo igre, da bi mi znali kako da se ponašamo?*), iako sam znao da će biti prvi koji ga krše – nepostojanje pravila lišava ih zadovoljstva koje imaju kada ih krše!

- Daju se primedbe za promenu sistema i pre nego što je uopšte viđen na delu!?
- Pravila uspostavljenih sistema volimo da primenjujemo selektivna tj. ona koja nam odovaraju poštujemo, a ona druga smatramo lošim i sebi dajemo pravo da ih iz tih razloga ne poštujemo!

Da bi jedna organizacija ili projekat funkcionisali jedini način je da svi učesnici poštuju proklamovana pravila, uključujući i postupak izmene tih pravila – sve dok se pravila ne promene ona moraju da važe da bi svi učesnici znali kako da se ponašaju. U suprotnom, vladace haos koji nije dobar ni za organizaciju, ni za projekat, ni za pojedinca, sem onih koji hoće da *love u mutnom!*

Sve to treba da bude u računaru, samo da se pritisne dugme!?

Nema nikakve dileme da su informacioni sistemi postali deo našeg svakodnevnog života. Po nedavno objavljenim rezultatima istraživanja vršenih u 2006. godini, nešto manje od 34 % građana Srbije u populaciji od 16 do 74 godine koristi računar, a oko 24 % koristi internet. Međutim, uprkos sve većoj informatičkoj pismenosti, još uvek ima dosta zabluda i predrasuda kojima je zajedničko preceñivanje značaja informacionih tehnologija. Izdvojićemo dva stava koji su direktno povezani sa ovom temom:

- Računari, informacioni sistemi i softverski alati za upravljanje projektom ne mogu sami od sebe da reše naše probleme, oni predstavljaju samo *alat* koji treba da nam pomogne da lakše obavimo svoj posao. Da bi uspešno koristili taj alat, moramo njime ovladati i dobro znati šta hoćemo!
- Da bi imali punu korist od informacionog sistema, moramo obezbediti redovno pritanje informacije iz procesa rada na projektu i definisati oblike izveštaja koje želimo.

Ako niste spremni da snabdevate informacioni sistem informacijama vezanim za projekat na kome radite, nemojte očekivati da ćete *pritisnom na dugme* dobiti informacije koje su vam potrebne!

Drugim rečima, da bi imali na raspolaganju informacije koje su nam potrebne za rad na projektu ili za druge segmente u funkcionisanju organizacije, moramo uložiti ogroman rad kako bi obezbedili da iz procesa koji se na projektu ili organizaciji odvijaju pružimo sve potrebne podatke, koji će zatim, putem odgovarajućih aplikacija za njihovu obradu, formirati informacije koje želimo. Tu nema nikakve čarolije! Tek tada možemo računati da će informacije postepeno prerasti u znanje, pre svega ono organizacijsko, koje koristi *minuli rad* u organizaciji i realizaciji tekućih i budućih projekata, tek kada to obezbedimo, možemo računati da ćemo nešto korisno dobiti kada *pritisnemo dugme*. Da bi to postigli, moramo da se angažujemo svi u organizaciji, a ne samo *vi dole u službi QMS*.

Kvalitet je skup!?

Ako ste neko ko je na neki način zadužen za obezbeđenje kvaliteta u svojoj organizaciji iliti na projektu ovaj komentar ste čuli. Zaposleni, a posebno oni koji nisu suviše *u temi*, time u stvari žele da kažu da vas oni izdržavaju, jer vi ništa korisno ne radite. Sa druge strane, rukovodstvo vam to povremeno prebaci kroz komentar *Znaš li ti koliko sam ja sve to morao da platim – obuku, konsultante, posete proverivača...?*

Šta bi trebalo da bude odgovor i jednima i drugima?

Sistemi menadžmenta kvalitetom su praktično besplatni, ako se uporede sa štetom koja može nastati ako oni ne funkcionišu!

U literaturi postoji tzv. Krozbičijevo pravilo, 1 – 10 – 100.

Pravilo glasi:

- Ako organizacija uloži 1 \$ na prevenciju, šteti 10 \$ na postupcima ocene i korekcije i 100 \$ na greškama, koje se ne pojavljuju jer je to blagovremeno sprečeno.
- Ako organizacija ne uloži 1 \$ na prevenciju, moraće da uloži 10

Autor ovog teksta je zaposlen u preduzeću VUJIĆ Valjevo

\$ na ocenu i korekciju ili će imati troškove 100 \$ na ispravljanju grešaka.

Iznos 1, 10 i 100 su simbolični kako bi ukazali na „red veličine“ i da bi se lakše pamtili. Suština pravila je da se ulaganje u prevenciju višestruko isplati, samo je vrh ledenog brega koji nam preti ukoliko potcenimo opasnost. Nažalost, većina ljudi na rečima prihvata ovo pravilo, ali se u praksi često ponaša suprotno. Iz nekog razloga, taj simbolični i preventivni 1 \$ je tako teško pustiti iz ruke, sa rezonom: *Neće to baš meni da se desi. Kada se desi, kasno je plakati za prosutim mlekom*, kako kaže ruska poslovice.

Šta će nam rukovodilac projekta kad smo mi stručni za posao!?

Nerazumevanje suštinske uloge rukovodioca projekta široko je rasprostranjeno, a neki idu toliko daleko da se pitaju šta on uopšte treba da radi jer smo *mi specijalisti, a on o tome nema pojma, kako on onda može da vodi ovaj projekat?! Iz toga sledi još jedna zabluda, kojoj su podložni neki rukovodioci u organizacijama koji smatraju da je dovoljno skupiti ljude, stvoriti im uslove i pustiti ih da rade. Voleo bih kad bi mogli da mi navedu iole ozbiljniji projekat koji je na taj način uspešno realizovan!*

U narednom tekstu ćemo navesti osnovne stavove vezane za ovu problematiku:

- Rukovodiocu projekta bilo bi veoma teško da vodi i usmerava poduhvat ka uspešnom završetku, a da ne poznaje bar osnovne stvari iz oblasti na koje se projekat odnosi. To ne znači da on obavezno treba da bude specijalista za tu oblast!
- Na projektu koji je složen može se angažovati veliki broj struka, pa rukovodilac projekta, ma ko to bio, svojim specijalističkim znanjima može da pokriva samo mali deo poduhvata.
- Rukovodilac projekta treba da zna po nešto o svim specijalnostima koje se na projektu pojavljuju, kako bi mogao lakše da razume suštinu problema koji se pojavljuju i kako bi mogao da pomogne učesnicima da taj problem reše.
- Rukovodilac projekta ne rešava probleme, on stvara uslove da problemi budu rešeni u interesu ostvarivanja ciljeva projekta i pomaže da se to sprovede.
- Rukovodilac projekta ne sme da dozvoli da bude preokupiran problemima iz svoje specijalnosti i da zbog toga zanemari ostale probleme.

Ako ste u ulozi rukovodioca projekta imajte uvek na umu da je vaš glavni zadatak da vodite projekat, da ostvarite njegove ciljeve, a ne da se bavite bilo kojom (pa ni svojom) strukom!

To naravno ne isključuje situacije u praksi, u kojima rukovodilac projekta na istom projektu obavlja i posao specijaliste. Kada se to desi, on je na neki način *podeljena ličnost* i mora se izboriti sa tom dvojnošću. Naravno, kao i svim ljudima, srce mu je malo više okrenuto na levu stranu, prema specijalnosti, ali zato mozak i razum moraju biti okrenuti funkciji rukovodioca projekta koja ima prioritet. Ako je potrebno, *mozak* treba da nadvlada *srce* ako primeti da uloga specijaliste počinje da smeta ulozi rukovodioca projekta.

Ove dvojnosti sve više su svesni i naručioci, pa su na međunarodnom tržištu sve češće situacije u kojima traže da rukovodilac projekta pored iskustva od 10 ili 15 godina u oblasti koja je dominantna u projektu koji treba da se realizuje, poseduje licencu za rukovodioca projekta. Za posedovanje ovakvih licenci mora se proći odgovarajuća obuka i položiti odgovarajući ispit.

Razlog za to je jasan – niko ne želi da se na njegovom projektu učite, već vođenje projekta želi da poveri onima koji su za to osposobljeni i koji su se dokazali u praksi da to umeju da rade. To je još jedna od situacija u kojima se način razmišljanja u svetu ne poklapa sa našim uvreženim shvatanjima – *šta to oni traže, pa mi smo pametni i snaći ćemo se, šta će nam toliko godina iskustva* – a da ne pominjem već pomenuti stav da se čovekovo obrazovanje završava onog trenutka kad završi redovno školovanje, i da se kroz ceo radni vek može proći bez dodatnog osposobljavanja.

Šta na kraju reći?

Najveći prijatelj istine je vreme, njen najveći neprijatelj je predrasuda. ■

www.metal-flex.com · e-mail: metalflex@sezampro.yu

METAL-FLEX

NOVA PAZOVA
INDUSTRIJSKA ZONA BB
022/323-720
022/323-155
022/323-283
Maloprodaja
022/323-348

PROIZVODNI PROGRAM:

- mašinski vijci
- vijci za drvo
- torban vijci
- vijci za lim
- zakovice
- hladno kovani delovi po posebnom zahtevu

NOVO U NAŠEM PROGRAMU!

CIKLOVENT
NOVI SAD

Bulevar vojvode Stepe 20
21000 Novi Sad
www.ciklovent.co.rs
e-mail: office@ciklovent.co.rs
tel/fax: 021/6400-808, 6790-545

Specijalizovani smo za izradu instalacija i opreme za pneumatski transport specifičnih materijala kao što su piljevina, praškasti materijali, kreč, hemijske supstance, gasovi i isparenja. Proizvedena oprema se ispituje preciznim instrumentima. Široka referenca projektovanih, proizvedenih i ugrađenih ventilatora, ciklona, filterskih postrojenja, mobilnih otprašivača, lakirnih i kompletnih instalacija dokaz su kvaliteta naših proizvoda.

Neke od naših referenci:

Projektovanje, izrada, montaža **KLJUČ U RUKE:**

- TARKETT, Švedska - Srbija, Bačka Palanka
- SIMPO, Vranje
- ENTERIJER JANKOVIĆ, Novi Sad
- JAVOR, Prijedor, BiH
- MASTER WOOD, Brčko, BiH
- SUNOKO, Nemačka - Srbija
- LA FARGE, Francuska - Srbija
- SOUFFLET GROUP - MALTINEX, Francuska - Srbija, Bačka Palanka

Намештај НИКОЛАЈЕВ у УНИВЕР програму за Вас израђује:

ТВ СТОЛОВЕ, КЛУБ СТОЛОВЕ
ЦИПЕЛАРЕ, ПРЕДСОБЉА
КАНЦЕЛАРИЈСКИ НАМЕШТАЈ
ПОЛИЦЕ ЗА КЊИГЕ

КУХИЊЕ, ВИТРИНЕ
И КОМОДЕ ЗА ТРПЕЗАРИЈЕ

НАМЕШТАЈ ЗА ДНЕВНЕ СОБЕ

СПАВАЋЕ СОБЕ
ОРМАНЕ
ДЕЧИЈЕ СОБЕ
ЋАЧКЕ СТОЛОВЕ
КОМПЈУТЕР СТОЛОВЕ

PEĆI NA PELET I DRVO

*Unesite u svoj dom
malo sunce.*

*Ekologija,
čista energija,
jednostavnost,
ekonomičnost
i sigurnost.*

*Lepota
i komfor.*

Uživajte u izboru.

LINETA, 11250 BEOGRAD, Avalska 7
tel. +381 11 2572 285, tel/fax. + 381 11 2570 999
office@lineta.rs, lineta2002@mailcity.com
www.lineta.rs

Agencija za drvo -

Letnji period, ponekad, donosi manje posla, međutim sa Agencijom za drvo, proteklog leta, to nije bio slučaj. U protekлом periodu je nastavljen niz aktivnosti koje su započete ranije, ali su započete i neke nove. Kriza daje prve znake popuštanja, što dovodi i do novih projekata, a samim tim i do toga da AD širi svoja polja delovanja.

1) Nastavljajući saradnju sa Ministarstvom ekonomije i regionalnog razvoja (MERR RS), Agencija za drvo se i ove godine prijavila na konkurs za podsticaj razvoja klastera. Projekat "Agencija za drvo – klaster drvoprerađivača" objedinio je jedanaest podprojekata, kojima će rukovoditi Agencija u tekućoj godini. Kao i ranijih godina, projekti su ocenjeni pozitivno i dobili su podršku u sufinansiranju od strane MERR RS.

Projekti Agencije za drvo se odnose na nastupe na raznim sajamskim manifestacijama zajedno sa članovima Agencije za drvo, održavanje Kongresa i Sabora, kao i na edukaciju članova, potom na pružanje usluga FSC CoC sertifikovanja firmi, izradu registra drvoprerađivača, jačanje infrastrukturnih resursa klastera i slično. Tim projektima je obuhvaćeno oko 50 firmi, u kojima je zaposleno preko 3000 ljudi. Pored privatnih firmi, partneri na projektu su i zvanične naučne i obrazovne institucije.

Na ovogodišnjem konkursu MERR RS-a Agencija za drvo je, na dva projekta, prvi put nastupila i sa klasterom Netwo od i Regionalnom agencijom za ekonomski razvoj Šumadije i Pomoravlja iz Kragujevca.

2) U letnjem periodu konsultanti za FSC CoC Agencije za drvo nisu pravili pauzu i spremali su se za ocenjivanje firmi

Pinoles d.o.o iz Beograda, Newzoriz-ko d.o.o. iz Pančeva, koje su i ocenjene, a Moca iz Jablanice je zakazala termin za ocenjivanje. Implementacija je u toku u preduzećima GIR, DC Wood art i Can Impex.

Primetno je sve veće interesovanje preduzeća za uvođenje standarda, pre svega FSC sertifikata. I ove godine, Agencija za drvo je uvrstila kao podprojekat FSC CoC sertifikaciju u okviru glavnog projekta "Agencija za Drvo-klaster drvoprerađivača" pa je pozvala svoje članice da konkurišu za dodelu sredstava. JP Srbijašume su u međuvremenu sertifikovale pet svojih šumskih gazdinstava tako da preduzeća koja gravitiraju tim šumskim gazdinstvima imaju sertifikovanu sirovinu, praktično na svom pragu, što im olakšava uvođenje ovog sertifikata.

Regionalna komora iz Kraljeva je organizovala prezentaciju o značaju uvođenja sertifikacije sistema, proizvoda i kontrole kvaliteta, a Steva Sekulić kao predstavnik sertifikacione kuće SGS je govorio o značaju sertifikacije. Prisustvovali su predstavnici svih većih preduzeća iz tog regiona.

3) Javno preduzeće Srbijašume i Agencija za drvo su u junu mesecu potpisale memorandum o saradnji. Memorandum se odnosi na ostvarivanje zajedničkih ciljeva, interesa i pogodnosti u međusobnim odnosima, tj. sa zajedničkim partnerima, strukovnim i poslovnim udruženjima i privrednim komorama, državnim i drugim institucijama.

4) Na sednici UO Agencije za drvo, jula 2009, izvršen je izbor novog predsednika UO. Zbog povećanog obima drugih poslova, dosadašnji predsed-

Agencija za drvo

Viline vode 6

11000 Beograd

tel: +381 11 3392 473

fax: +381 11 3217 494

office@agencijazadrvo.rs

www.agencijazadrvo.rs

DRVNOINDUSTRIJSKI KLASTER

Piše: Dipl.ing. Vladan Jelkić

Klaster je grupa srodnih preduzeća ili udruženja proizvođača iz jedne grane, uključujući i proizvođače sirovina, kao i vladinih i nevladinih organizacija i naučnih i obrazovnih institucija koje udružene rešavaju zajedničke probleme, unapređuju poslovanje, postižu uspeh u određenom segmentu delatnosti i natprosečnu konkurentnost i promociju u zemlji i inostranstvu.

nik dr Zdravko Popović se povukao sa funkcije i postavljen je na mesto člana UO zaduženog za međunarodnu saradnju, dok je novi predsednik postao dipl. ing. Rajko Sredanović, jedan od osnivača Agencije za drvo i sadašnji potpredsednik.

5) Sredinom septembra gost Agencije za drvo je bio potpredsednik Italijanskog udruženja Confindustria iz Udina gospodin Marco Bruseschi i gospodin Alessandro Tonetti, zadužen za ekonomska pitanja udruženja. Vođeni su konstruktivni razgovori o mogućnostima poslovanja i kooperacije

ocenjivati stalni žiri u sastavu: mr Jelena Matić, dipl. arh. Zoran Nikolić i dipl. ing. Petar Bajić. Konkurs traje do 01.12. 2009. godine, a nagrade će biti dodeljene na prigodnoj manifestaciji koja će se održati sredinom decembra. Prvoplasirani radovi u obe konkurencije će imati mogućnost realizovanja, a pored toga prva tri mesta dobijaju i novčane nagrade. JP Srbijašume će takođe nagraditi pobednike konkursa vikendom na Kopaoniku.

7) Saradnja sa WIFI institutom iz Beča nastavljena je i ove godine, već treću godinu zaredom

od gospođe Wendelberger da kriza daje evidentne znake popuštanja i da se uskoro može očekivati da se taj trend oseti i u našoj zemlji.

Ostala dva seminarra će se održati takođe u oktobru, a ovogodišnja saradnja sa WIFI Institutom će se završiti sedmodnevnom posetom polaznika seminarra Austriji, krajem novembra, kada će se ostvariti veliki broj direktnih poslovnih kontakata sa austrijskim drvoprerađivačima kao i obični veći broj fabrika za prerađu drveta.

8) Agencija za drvo će 29. oktobra 2009. biti suorganizator

skim inženjerima, tehničarima, studentima i svim ostalima koji se bave planiranjem, projektovanjem i investiranjem u visokogradnju.

Svrha kongresa jeste promocija upotrebe drveta kao građevinskog materijala u Srbiji. U okviru Kongresa se pruža prilika da se od naučnika i stručnjaka iz Austrije i Srbije prikupe najaktuelnije informacije o višestrukosti primene drveta u različitim područjima graditeljstva. Ulaz je slobodan, uz prethodnu prijavu. Više informacija o Kongresu se može dobiti na web stranici Agencije

Detalji sa prvog WIFI seminarra 2009. godine

srpskih i italijanskih drvoprerađivačkih firmi. Novi susret je zakazan za novembar, kada će predstavnici udruženja Confindustria ponovo biti u poseti Srbiji.

6) Agencija za drvo je 01.10. 2009. godine raspisala četvrti konkurs za dizajn nameštaja koji se odnosi na studente i đake. Tema ovogodišnjeg konkursa jeste dizajniranje nameštaja sa što većim učešćem masivnog drveta. Prispele radove će

dom. Ona se najpre ogleda u organizaciji tri stručna seminarra koji za cilj imaju podizanje kvaliteta i efikasnosti poslovanja preduzeća i institucija. Predavači su vrhunski stručnjaci iz pojedinih oblasti koji dolaze iz Austrije.

Ovogodišnji seminari su startovali početkom oktobra aktuelnom temom "Kako MSP mogu prebroditi krizu" uz učešće 20 polaznika. Na ovom seminaru dobijene su informacije

tor velikog Kongresa koji će se održati u Sava centru u Beogradu. Organizator Kongresa je Pro:Holz iz Austrije, a suorganizator je i Inženjerska komora Srbije, a podršku Kongresu su dali Arhitektonski, Građevinski i Šumarski fakultet Univerziteta u Beogradu. Tema kongresa je "Energetski efikasna drvna gradnja primenom inovativnih proizvoda". Kongres je pre svega namenjen građevinskim inženjerima, arhitektama, šumar-

je za drvo, kao i na web stranici www.gradimo-drvetom.rs.

O ovim i svim drugim detaljima u vezi sa radom klastera drvoprerađivača možete saznati posredstvom telefona (+381 11 3392 473), putem e-mail-a ili dolaskom u sedište Agencije za drvo. Ukoliko želite da postanete njen novi član, popunite pristupnicu i pošaljite je u sedište Agencije ili se učlanite on-line preko web stranice www.agencijazadrvo.rs. ■

Pažljivim odabirom tima marketing stručnjaka, firma WODEGO izlazi na tržište sa najnovijom kvalitetnom ponudom odgovarajućih dezena koji će zadovoljiti i najzahtevnije kupce i arhitekte.

R4366 Dakota hrast natur

R5418 Kruška Messina

F7223 Crni Esprit

R4545 Navara bor tamni

F7222 Machiato Esprit

F7463 Bela arabeska

R4524 Navara bor svetli

U1686 Ljubičasta

F7462 Crna arabeska

U1833 Kiwi

U1665 Zlatno narandžasta

R5672 Ebony

DUROPAL by WODEGO

Novi dekori na najkvalitetnijim HPL - radnim pločama na tržištu.

R4261 Hrast natur

R6493 Soft beton

R6499 Roma mermer

R5636 Šljiva fineline

F8344 Tula bronza

Novo, a dobro poznato.

KASTOR nudi veliki izbor dekora univera FALCO po najpovoljnijim cenama na tržištu.

FALCO
wood industry

Prodaja najaktuelnijih dekora oplemenjene iverice.

LESNA TIP Otiški Vrh d.d.

Ljubazni do prirode i okoline

Kastor nudi preko
25 dekora oplemenjene iverice LESNA.

natural dynamism

901 Tik svetli

240 Koža tamno braon

1302 Crveni hrast

140 Koža svetlo braon

040 Koža bež

Firma KASTOR je generalni zastupnik za Srbiju italijanskih firmi DANCO i EMUCA.

Najširi asortiman svih vrsta okova za nameštaj:

- ekscentri i spojnice
- točkići, nožice, kancelarijske set noge, noge za stolove
- fah nosači, matice, umeci
- aluminijumski ramovi za krila
- aluminijumski sistemi za klizna vrata
- halogena i fluo rasveta

Italijanski proizvođač šarki za nameštaj

DANCO

cerniere per mobili
furniture hinges

■ Sve vrste DANCO šarki (slide-on, clip-on)

www.marmoris.gr

TO YOU ΕΠΙΤΡΑΦΗ
μαρμωρίσις

Uvozni program firme KASTOR doo od sada dostupan i u novootvorenom maloprodajnom objektu u Beogradu.

PROFI HOUSE MALOPRODAJA u Beogradu

Altina - Zemun, Pavla Vujisića 22, tel. 011/ 377 46 90, 377 46 91, 377 46 92, 377 46 93, 377 46 94, 377 46 95

Francusko

Formiranje podloge

Ako ste koristili zapunjač pora površinu obradka dobro istrljajte mekanom tkaninom kako bi uklonili ostatke zapunjača. Napravite loptu i napunite je politurom, tako što ćete izvaditi vatu i potopiti je u polituru koja se nalazi u posudi sa širokim otvorom. Uklonite višak politure, tako što ćete lice lopte (jastučeta) iscediti pritiskom na posudu, pre nego što postavite krpu preko jastučeta.

Sl. 1. Uronite lice lopte u polituru

Sl. 2. Iscedite višak politure

Nanesite polituru u višku na površinu pomoću lopte, odnosno u količini dovoljnoj da se *zadovolji* upijanje drveta, ali ne toliko veliku da se stvore lokve ili brazde politure, koje je kasnije jako teško ukloniti kada se jednom pojave. Svrha ove faze je da se obezbedi osnova stvarajući ravnomeran film preko površine drveta. Cilj ove faze obrade nije da se formira sjaj poput ogledala, već samo ravan i gladak sloj premaza, koji može kasnije da posluži kao stabilna osnova za dalje nanošenje slojeva politure.

Polituru treba da nanosite u fazama, a možda će biti potrebno da pravite pauze između slojeva premaza. Za to vreme loptu čuvajte u posudi koja je hermetički zatvorena kako se ne bi osušila. Loptu ču-

vajte jer će vam biti potrebna za nanošenje međuslojnih premaza i za završni premaz. Faza formiranja podloge predstavlja, zapravo, dobar način da razradite novu loptu za politiranje.

Ponovo napunite loptu politurom kada postane suva i kada morate da je jače pritiskate. Ako lopta počne da se lepi za površinu, podignite je sa površine obradka i sačekajte pet do deset minuta pre nego što nastavite obradu. Veoma je važno da ne dozvolite da se lopta zalepi za površinu, jer će oštetiti deo premaza politure i time napraviti ožiljak koji će biti teško ukloniti. Ako koristite neko brusno sredstvo između slojeva upotrebite lepljivu krpu za uklanjanje prašine.

Pravi potezi

Na početku koristeći mali pritisak nanesite polituru na površinu pravim, pomalo preklapajućim potezima. Trebalo bi da postoji očigledno rastojanje između putanja, ali bez tragova politure koje bi kasnije bilo teško ukloniti. Ako imate nekoliko komada koje treba da politirate (setite se da proizvod treba rastaviti na delove kako bi se lakše politirali), radite sukcesivno, tako što obradite jedan komad a zatim pređete na drugi i tako sve u krug. Ako politirate samo jedan komad, ostavite ga nekoliko minuta pre nego što pređete na sledeću fazu obrade.

Veliki potezi u obliku osmice

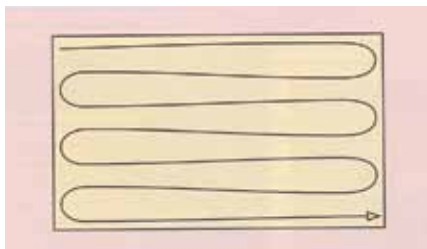
Nanesite sledeći sloj politure u obliku broja osam. Ovakav način nanošenja pomaže da se politura *uvuče* u vlakna drveta, uz istovremeno olakšavanje kretanja lopte po površini. Obradivanje više komada treba izvoditi tako da obrađujete jedan komad a zatim prelazite na obradu drugog.

Pravolinijski potezi

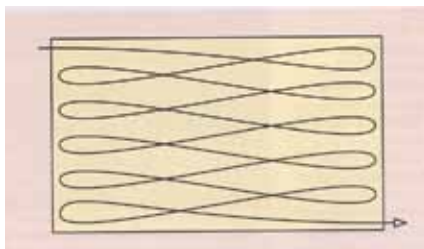
Konačno, nanesite polituru koristeći pravolinijske poteze duž vlaknaca. Nemojte ih preklapati, jer može da dođe do problema (lepljenja). Lopta treba da se kreće sa jednog na drugi kraj predmeta.

Ako politirate samo jedan komad (površinu) a ne nekoliko u krug, može se desiti da se lopta otežano kreće po površini, sa tendencijom da se zalepi. U tom slučaju možete ili da usporite rad, manje pritiskate loptu i polako klizite preko površine ili da se zaustavite i sačekate nekoliko minuta da se politura osuši, pre nego što nastavite obradu.

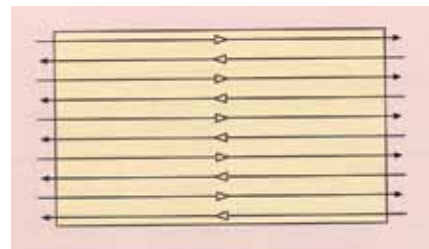
Dopustite da se površina *odmori* deset do petnaest minuta, zatim je pregledajte i ako ustanovite da ima na površini prašine, lagano je uklonite koristeći finu abrazivnu najlonsku krpu. Takođe treba proveriti da li je politura ravnomerno utrljena na celoj površini. Ako je sjaj isti, osim na površinama na kojima je drvo očigledno upilo poli-

Sl.3. Nanošenje prvog *zatvarajućeg* sloja politure pravim potezima duž vlaknaca

Sl.4. Utiskivanje politure u vlaknaca kretanjem lopte u obliku osmice

Sl.5. Završite nanošenje prvog sloja pravolinijskim potezima duž vlaknaca, pomerajući loptu od jedne ivice do druge

politiranje – II deo

PIŠE: prof. dr Milan Jaić

turu, što daje *suv* izgled, možete završiti sa radom. Ukoliko ste koristili zapunjač proverite da li su sve pore zapunjene.

Ako nijedan od navedenih uslova nije ispunjen, potrebno je da nanese sledeći sloj politure, koristeći iste prave poteze loptom, poteze u obliku osmice i pravolinijske poteze. Za većinu poslova najčešće su dovoljna dva ili tri sloja politure urađena na ovaj način, sa razmakom od petnaest ili više minuta između svakog od njih. Kada završite obradu loptu ostavite u hermetički zatvorenoj posudi, kako bi bila spremna za sledeću fazu. Ostavite premaz da očvrсне tokom noći.

Završna obrada

Površina koju ste politirali neće biti savršena; možda će biti *opekotina* od lopte ili mutnih tragova izazvanih trenjem. Ovo ne predstavlja veliki problem, sve dok nema tragova politure koja se sjedinila ili naborala. Prilikom kontrole površine drugog dana ona može izgledati drugačije, možda će biti manje sjajna, a sigurno će se malo *skupiti*. Ovo je sasvim normalno i zato treba ostaviti dosta vremena između pojedinih faza obrade. Pre nego što nastavite sa sledećom fazom finom abrazivnom najlonskom krpom utisnite premaz, kako bi se stvorila dobra osnova i uklonile prisutne čestice prašine.

Upotreba praškastog zaptivača

Prašasti zaptivač nanosite na obradak četkicom mekih dlačica, duž vlakana i dobro očetkajte kako bi ušao u pore. Morate raditi pažljivo kako bi sprečili nastajanje nabora i lokvi koje se teško uklanjaju ako se osuše. Nemojte da prepunite četkicu i radite brzo, jer se šelakovi zaptivači brzo suše. Ostavite premaz da očvrсне nekoliko sati pre nego što ga ponovo pregledate a zatim ga uglašajte brusnim papirom numeracije 320 i uklonite brusnu prašinu lepljivom krpom.

Nakon laganog brušenja površina bi trebala da bude ravna i glatka a pore zapunjene (ako je potrebno). Vodite računa da ne probrusite premaz do površine drveta i napravite svetlu površinu sa uklonjenom bojom. Ako se to ipak dogodi, probušeno mesto treba da dorađite nanošenjem boje, koju treba ostaviti da se osuši, nakon čega treba naneti zapunjač preko ovog mesta.

Neke vrste drveta sa većom apsorpcijom i otvorenim porama mogu zahtevati nanošenje i drugog sloja praškastog zaptivača, koga treba takođe uglašati nakon nekoliko sati sušenja.

Međuslojni premazi

Ako ste loptu za politiranje ispravno čuvali trebalo bi da se nalazi u dovoljno dobrom stanju da može da se upotrebi za nanošenje međuslojnih premaza. Lopta za politiranje trebalo bi da je razrađena, da ima formirani oblik (kruškoliki) i da je punjenje spremno kao rezervoar politure.

Testirajte količinu politure u lopti tako što ćete lice lopte pritisnuti na beo list papira. U lopti može biti previše ili premalo politure. Ako u lopti za politiranje ima previše politure otvorite jastuče i dozvolite mu da se malo osuši, a ako sadrži premalo dopunite ga politurom.

Ako sipate previše politure u jastuče mogu nastati neravnine ili može da dođe do izlivanja politure na površinu. Veća količina politure može da izazove lepljenje lopte ili *spaljivanje* prethodno nanetog šelaka. Pritisnite lice lopte na beli papir kako bi je testirali. Iscedite višak politure, a ostatak rasporedite u celom smotuljku (jastučetu).

Sl. 6. Nedovoljno politure: lice lopte je prilično suvo

Sl. 7. Previše politure: višak će biti istisnut sa lica lopte izazivajući nabore ili skupljanje površine

Sl. 8. Odgovarajuća količina politure: određeni otisak stopala sa politurom obezbeđuje nanošenje politure u kontrolisanom pravcu

Sl. 9. Dopunjavanje lopte politurom iz flaše – otvaranje jastučeta i sipanje male količine politure

Pravilno držanje lopte za politiranje je veoma važno, kao i kretanje prilikom politiranja. Usavršiti poteze lopte nije nimalo lako, jer je prirodan način za to korišćenje zgloba ruke. Naime, trebalo bi da zglob ruke držite čvrsto a da pokrete loptom vršite iz lakta ili ramena.

Nanošenje međuslojnih premaza

Mali potezi u obliku osmice

Nanošenje politure obavlja se malim potezima u obliku osmice celom dužinom vlakana. Prvo treba da obradite centralni deo površine, a zatim polituru nanese i oko ivica, kako bi bili sigurni da ste *pokrili* čitav predmet. Putanja lopte treba da bude vidljiva, ali ni u kom slučaju ne treba da se vide veoma mokri talasasti tragovi. Prekinite rad ako je lopta očigledno previše mokra i dozvolite površini da se suši najmanje jedan sat pre nego što nežno pređete preko nje najlonskom abrazivnom krpom.

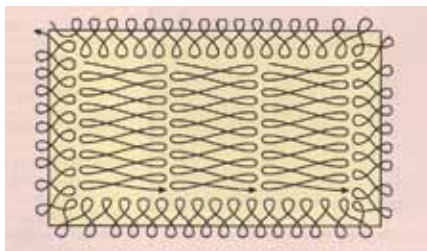
Veliki potezi u obliku osmice

U sledećoj fazi politiranja pravite preklapajuće poteze u obliku osmice duž vlakana preko celog obradka. Ako je površina koju politirate dugačka, potrebno je da je podelite na dve ili čak tri površine.

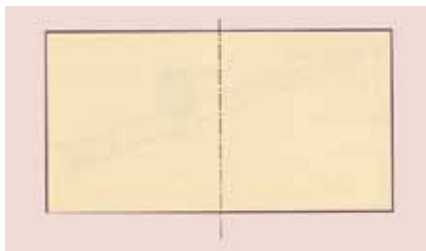
U ovoj fazi trebalo bi da osećate izvestan otpor prilikom kretanja lopte preko površine. Najbolji način da odredite koliko treba pritisnuti loptu je da uradite mali eksperiment. Simulirajte pokrete loptom tako što ćete trljati nadlanicu svoje ruke na čistom prozorskom oknu. Pritisak koji osećate je približno isti onome koji bi trebalo da ostvarite tokom nanošenja međuslojnog premaza. Pritiskajte toliko snažno koliko je potrebno kako bi se politura ravnomerno raspodela i utrljala ravno na površinu. Ako primenite veći pritisak on može da prouzrokuje pucanje politure.

Kada lopta za politiranje počne da se suši tada treba primeniti veći pritisak. Kada osetite da je površina lopte suva (pritisnite je

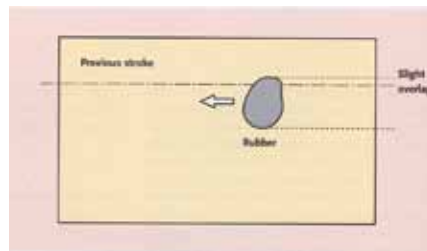
Autor ovog teksta je redovni profesor na Šumarskom fakultetu u Beogradu

Sl.10. Nanesite prvi međuslojni premaz kratkim potezima u obliku osmice

Sl.11. Dugačke površine (sto za ručavanje) možete podeliti na delove

Sl.12. Pravolinijski i delimično preklapajući potezi loptom

na vašu ruku) treba je napuniti politurom. Ako osetite da je vlažna i hladna, verovatno ima dovoljno politure da se nastavi sa radom, ali ako primetite da lopta ostavlja preveliki trag ili da traga uopšte nema, treba da promenite jastuče jer se verovatno zapušilo. Jastuče treba da promenite i ako primetite tragove grebanja ili čujete zvuk pod loptom. Kako se bude povećavao otpor pri kretanju lopte, vaša normalna reakcija bi bila da ubrzate pokrete loptom – ali uradite potpuno suprotno. Usporite, držite loptu čvrsto i klizite preko površine obradka normalnim ritmom. Ukoliko lopta počne da se lepi završite kretanje lopte izvan površine i ostavite da odstoji nekoliko minuta pre nego što nastavite sa radom.

Pravolinijski potezi

Konačno, kako bi eliminisali tragove poteza u obliku osmica, kre- nite sa pravolinijskim kretanjem lopte (linije se preklapaju). Kretanje lopte treba da ide od jedne do druge ivice obradka. Možda će biti neophodno da ovaj postupak ponovite jedanput ili dvaput, ako na površini ostane još neki talas. Treba da vodite računa o pritisku lopte koji se koristi, jer se povećava rizik od lepljenja. Zato je možda bolje da ponovo natopite loptu politurom i da primeniti manji pritisak na površinu.

Kada ste naneli prvi sloj na sve delove koje treba da politirate, sačekajte oko 15 minuta da se premaz osuši pre nego što nanesete drugi sloj. Od sada pa nadalje, povećavajte pritisak lopte pri politiranju i vodite računa da omekšala politura ne ispuca. Pokreti loptom treba da budu oprezni, dobro kontrolisani i dovoljno spori, kako bi se postigao učinak bez lepljenja.

Jako je teško odgovoriti na pitanje koliko je slojeva politure po- trebno naneti na površinu, zato što to zavisi od brojnih faktora. Ge- neralno, nastavite sa nanošenjem novih slojeva sve dok ne postigne- te dobar, duboki sjaj ili dok lopta ne počne da se lepi za površinu obradka. Ostavite da se premaz osuši i očvrstne tokom noći.

Sledećeg dana, ako želite deblji premaz, pređite preko površine silikon-karbidnim papirom numeracije 400–600 (mokrim ili suvim) ili finom najlonskom abrazivnom krpom, kako bi uklonili sve greške nastale usled tragova lopte ili zbog prisustva prašine koja se zalepila pre nego što nastavite sa politiranjem. Prašinu uklonite lepljivom kr- pom. Tri ili četiri sloja politure naneta na ovaj način tokom nekoliko dana biće dovoljna za skoro sve proizvode. Ukoliko želite da dobijete površine poput ogledala možda će biti potrebno više obrada.

Očvršćavanje ili isparavanje

Najčešće ovaj deo predstavlja poslednju fazu obrade, koja ima zadatak da se politura izglada do visokog sjaja. Koristite francusku polituru koju ste malo razredili metil alkoholom, u razmeri tri dela politure i jedan deo metil alkohola.

Nakon što ste politirani predmet ostavili da se stegne preko noći, pređite preko njega laganim pokretom vrlo finom najlonskom abra- zivnom krpom ili mokrim, odn. suvim abrazivnim papirom numera- cije 600. Napunite loptu politurom koju ste prethodno razredili i vr- lo laganim pritiskom nanesite polituru pravolinijskim potezima koji se malo preklapaju. Potez mora biti potpuno prav ili u obliku blagog luka do kraja predmeta. Kada obradite sve delove predmeta na ovaj način sačekajte nekoliko minuta pre nego što nastavite sa radom. Ovaj put treba da radite odlučnim pokretima, zato što je površinski premaz delimično rastvoren i izravnat loptom. Nemojte loptu da pre- vlačite preko površine brzim pokretima, jer površina može da se *spa- li*. Usporite kretanje lopte, ali loptu pomerajte čvrsto i jednako duž cele površine. Usvojte kao pravilo da kada god naiđete na otpor prili- kom pomeranja lopte malo sačekate i počnete ponovo. Završite kada postignete visoki ujednačen sjaj.

Druge metode završne obrade

Poliranje – ovom obradom postiže se efekat sličan ogledalu, naj- sličniji izgledu površine klavira. Da bi postigli ovakav efekat neop- hodno je da politura ima veću debljinu, a koristi se i zapunjač. Kada

Sl.13 Matiranje čeličnom vunom ili najlonskom abrazivnom krpom podmazanom voskom. Nežno trljajte u pravcu vlakanca

tračne testere i gateri

UDDEHOLM

SERVIS

oštrjenje testera i alata za: drvo, aluminijum, PVC

oštrjenje grafičkih noževa do 2 m

BRATSTVO

mašine za obradu drveta i oštrilice

Kordun 1916

Kordun grupa doo
Beograd, Kneza Višeslava 1
(zgrada Šumarskog fakulteta)
011/35-46-219
kordun3@verat.net, www.kordun.co.yu

Posetite nas na Sajmu nameštaja u Beogradu od 12. do 18. novembra, hala XIV, štand Hrvatske gospodarske komore

Drvene konstrukcije

u arhitekturi i građevinarstvu

LKV Laki Krovni Vezači

LLD Lepljeno Lamelirano Drvo

**Mansardni i
lučni krovovi**
javni objekti,
stambene
zgrade, kuće...

**Sportski
LKV objekti**
montažne
"balon" hale i
nadstrešnice

**Industrijski i
poljoprivredni
objekti**
magacini,
proizvodne hale,
paletna skladišta,
štale, senici...

LKV CENTAR

Ugrinovačka 270p, Dobanovci, Beograd
tel./fax: 011/ 8468 090, 8468 096
e-mail: office@lkvcentar.com

www.lkvcentar.com www.limovi.com www.sport-hala.com

pokušate da polirate drvo sa otvorenim porama i vidljivim vlakancima, pasta kojom polirate će se zadržati u porama i pobeće.

Nakon procesa očvršćavanja ostavite da premaz očvrstne najmanje jedan dan u toploj prostoriji. Specijalne paste za poliranje mogu da se kupe u specijalizovanim radnjama. Sipajte malo paste na suhu, meku krpu za poliranje i brzo je bez pritiskanja nanesite ravnomerno po celoj površini. Izglačajte površinu pravim potezima duž vlakana, uz veoma malo pritiskivanje. Kada pasta počne da se suši, zastanite i sačekajte da se potpuno osuši pre nego što predete mekanom, suvom krpom za poliranje. Ako nije postignut visoki sjaj ogledala ponovite proces poliranja.

Matiranje – visoki sjaj koji ste postigli procesom očvršćavanja politure može biti i previše sjajan u nekim poslovima restauracije pa se mora umanjiti. Najlakši način da ovo postignete je da upotrebite najlonsku krpu i abrazivu ili čeličnu vunu, koja ima malo voska za poliranje.

Umočite najlonsku abrazivnu krpu ili čeličnu abrazivnu vunu u vosak za poliranje i protrljajte je preko obradka, potezima preko cele dužine površine, ujednačenim laganim pritiskom, kako bi se smanjio sjaj. Nakon nanošenja voska preko cele površine, sačekajte da se vosak za poliranje osuši pre procesa poliranja. Ako je površina i dalje više sjajna nego što to želite, ponovite ceo postupak. Efekat koji se postiže ovom obradom je satenski sjaj koji podseća na stari nameštaj koji je ručno obrađen voskom.

Politiranje nepristupačnih delova

Do sada smo objašnjavali kako da polirate ravne površine. Mnogi predmeti imaju i nepristupačne delove, koji su naprosto nedostupni lopti za politiranje, kao što su rezbareni i tokareni delovi ili uglovi. Za obradu takvih mesta koristite četkicu za politiranje, koja ima veoma

mekane dlake od kože ili veverice ili kombinaciju dlake zvane *zorino* privezane za dršku.

Koristite četkicu kako biste naneli polituru u dva ili tri premaza (sloja). Prvi premaz može da sadrži zaptivač kako bi se sprečila mogućnost da drvo upije naredne slojeve politure. Nanesite tanke slojeve kako bi se sprečilo slivanje ili kapanje. Lepo utrljajte polituru na rezbarenom delu, u šupljine i prevoje.

Greške pri politiranju

Rascvetavanje – politura može izgubiti sjaj i postati mlečna za vreme nanošenja u sredini koja je hladna i vlažna ili ako promaja duva iznad predmeta obrade. Obrusite površinu nakon očvršćavanja, prilagodite radnu sredinu i ponovo počnite sa politiranjem, ako problem nije suviše veliki. Ipak, ako površina ima loš sjaj, moraćete da skinete premaz i počnete posao od početka.

Opekotine od lopte – izaziva ih preveliki pritisak ili prevlažna lopta. Simptomi koji ukazuju na tu grešku su mutni tragovi, i u nekim problematičnijim situacijama, izvestan stepen grube površine. Pustite da premaz očvrstne, obrusite i polirajte ponovo.

Otisak prstiju – ako se sa predmetom rukuje vrlo brzo nakon politiranja, mogu se ocrtati tragovi prstiju ili šake, čak i jedva vidljivi. Ako se ovo dogodi, pustite da premaz očvrstne, uklonite grešku i ponovo ispolirajte. ■

AK E

Djantar

Alati za obradu drveta

- Kružne testere sa TM i DIA zupcima
- Ostali TM i DIA alati

Mašine za obradu drveta

- Formatizer
- Kantarice
- Stolarske mašine
- Viševretene bušilice
- Brusilice
- Obrada furnira
- Otprašivanje i briketiranje

Oštrenje TM i DIA testera i alata

AKE-Djantar d.o.o.

24300 Bačka Topola · Glavna 60

tel/fax. 024/715-849, 711-053

ake@ake-djantar.com · www.ake.de

POSETITE NAS NA BEOGRADSKOM SAJMU NAMEŠTAJA OD 12. DO 18. NOVEMBRA 2009. GODINE U HALI II, NIVO B

Izrađeno od drveta ...

Izrađeno od drveta
Lesna TIP Otiški Vrh

Ploče od iverice
sirove ploče od iverice | oplemenjene ploče od iverice

Unutrašnja vrata
glatka vrata | stilska vrata

Rezana građa
rezana građa građevinskog kvaliteta |
rezana građa stolarskog kvaliteta

 lesna
GRUPNA PREVENT
LESNA TIP Otiški Vrh d.d.

Ljubazni do prirode i okoline

Lesna TIP Tovarna ivernih plošč Otiški Vrh d.d.,
Šentjanž pri Dravogradu 133, SI – 2373 Šentjanž pri Dravogradu

www.lesna-tip.si | info@lesna-tip.si

INTERHOLZ je ovlašćeni distributer firme **Cora Domenico S.p.a.** Nudimo Vam kompletan asortiman furnira zvanog **Engineered Wood** (novi furnirski proizvod visoke tehnološke vrednosti) od preko 50 različitih vrsta drveta. Brza isporuka.

Takođe nudimo širok asortiman suve rezane građe i elemenata od sledećih vrsta drveta: bukva, hrast, jasen, orah, trešnja, lipa, bor, smreka, jela, kao i egzote po izboru.

U sastavu firme je kooperantska stolarska radionica u kojoj možemo da obradujemo i sklapamo gotove proizvode po želji kupca.

Usluge konsaltinga za FSC i CoC sertifikaciju.

INTERHOLZ

tel: +381 11 3322-460

tel/fax: +381 11 3322-182

LKV PRIME®

Proizvodnja čeličnog pocinkovanog bojenog trapeznog lima

Horizontalni i vertikalni **OLUCI** sa svim pratećim priborom

Krovni i fasadni **PANELI**

Antikondenz **FOLIJA**

VIJCI i ostala prateća oprema

Poznati dobavljač lepkova za drvoprerađu, stolariju i proizvodnju nameštaja **DEPRON** d.o.o. Rača predstavlja standardnu i inovativnu ponudu lepkova i vezivnih sredstava vodećeg evropskog proizvođača **KLEIBERIT** iz Nemačke.

- lepkovi za drvo D2, D3, D4 i brzovezujući
- poliuretanski D4 i konstruktivni lepkovi
- kant - lepkovi u granulama i patronima za sve vrste mašina za kantovanje
- urea - lepkovi u prahu za furniranje u vrućim presama
- lepkovi za oblaganje profila - topivi kao i
- disperzioni termoreaktivni za 3D lepljenje u vakuum i membranskim presama
- tapetarski lepkovi za sunder, meblo i drvo
- silikoni, PUR-pene, diht mase
- učvršćivači, razređivači, čistači, paste itd

Garantovani **KLEIBERIT** kvalitet, originalno pakovanje, brza i redovna dostava, stabilan lager i mogućnost kreditiranja kupaca, tehnička podrška uz optimalne preporuke, neke su od naših osobina koje nas izdvajaju kod odluke proizvođača za saradnju sa nama.

Posetite nas na Sajmu nameštaja u Beogradu od 12. do 18. novembra 2009. godine HALA I - galerija, štand 1512

deprom@ptt.rs
t/f 034 752 202
063 88 53 453

Ovlašćeni zastupnik **KLEIBERIT-a**

DEPRON d.o.o.
Prodaja lepkova i vezivnih sredstava
Rača KG 34 210

LKV CENTAR

Ugrinovačka 270p, Dobanovci, Beograd
tel./fax: 011/ 8468 090, 8468 096
e-mail: office@lkvcentar.com

POSETITE NAS
NA SAJMU NAMEŠTAJA
U BEOGRADU
OD 12. DO 18. 11. 2009.
U HALI II, NIVO B.

Već godinama firma Baschild je poznata na tržištu kao neko ko nudi komore za sušenje visokog tehnološkog nivoa. Samo proizvod koji ima zagarantovane karakteristike, pouzdanost i trajnost tokom vremena omogućuje bolje i brže sušenje uz manje troškove.

Generalni zastupnik za Srbiju i za Crnu Goru:
Agencija BASCHILD-S, Dragice Končar 23/11, 11000 Beograd
tel. +381 (0)11 2652076, fax. +381 (0)11 2492104
GSM: +381 (0)63 7696134, e-mail: s.nikov@baschild.it

BASCHILD®
DRYING TECHNOLOGIES

www.baschild.it

lider u sektoru tehnologija za sušenje i termičko tretiranje drveta

BASCHILD je italijanska firma koja je već 21 godinu prisutna u sektoru tehnologija za sušenje i termičko tretiranje drveta. Za to vreme uspela je da ostvari i održi *leadership* među italijanskim proizvođačima, ali i u svetu.

Ono što razlikuje firmu *Baschild Srl* u odnosu na konkurenciju je konstantno istraživanje i poboljšavanje proizvoda u smislu njegove produktivnosti, pouzdanosti i trajnosti. Ovakva filozofija je veoma cenjena od strane firmi koje vode računa o svojoj konkurentnosti: sušiti bolje, brže i sa manjim troškovima znači štedeti vreme i novac, a to garantuje budućnost na tržištu.

Firma *Baschild Srl* je investirala velike resurse i fokusirala svoju pažnju na optimizaciju sopstvene proizvodnje. Sušare kao i svi proizvodi firme, proizvedeni su u potpunosti u Italiji, u Treviolu, sedištu firme. Uz visok stepen automatizacije proizvodnje i redukovane troškove personala, proizvodi se visoka tehnologija sa konkurentnom cenom. Firma proizvodi 1,5 sušaru srednjeg kapaciteta dnevno.

Proizvodni program firme čine sledeći proizvodi: **TDK** (klasična sušara sa toplim vazduhom) koja predstavlja srž poslovanja firme, **DVK** (komore za parenje drveta), **PDK** (postrojenja za predsušenje) i **ATK** (komore za tretiranje drveta na visokim temperaturama).

Šta je ATK?

Skratica ATK je nastala od početnih slova **A**dvanced **T**echnology **K**iln, a to je postrojenje u koje je uloženo svo iskustvo firme *Baschild Srl* da bi se dobio proizvod sa jedinstvenim performansama.

U ovom postrojenju je moguće tretirati drvo na visokim temperaturama (čak do 230°C), stvarajući tako materijal koji ima nove estetske i funkcionalne karakteristike. Taj materijal privlači pažnju proizvođača nameštaja (unutrašnjeg i spoljašnjeg), podova, jahti i uopšte arhitekture. *Termo drvo* stvara nove scenarije na tržištu i izaziva pravu revoluciju u svim fazama rada posle sušenja.

Iako predstavlja proizvod za ekskluzivne klijente, tržište za ATK se širi veoma brzo u svim delovima sveta.

Proces termotretiranja drveta

Postupak se može indikativno podeliti u tri faze.

Faza 1: Zagrevanje drveta do željene temperature (180 - 230°C); tokom ove faze ubacuje se vodena para u sušaru da bi se zaštitilo drvo od eventualnog pucanja ili drugih defekata koji mogu da utiču na krajnji kvalitet proizvoda. Zagrevanje počinje sa hipotetičkom vlažnošću drveta između 10 i 12%. Kada temperatura pređe 140°C, uključuju se odgovarajući mehanički i električni sigurnosni uređaji kako bi kontrolisali proces i bezbedno ga doveli do kraja.

Faza 2: To je upravo sam proces tretiranja na visokoj temperaturi, koji daje drvetu željeni kvalitet kako u estetskom tako i u mehaničkom smislu. U ovoj fazi temperatura se održava na vrednostima od 180 - 230°C nekoliko sati; vlažnost drveta dostiže vrlo nisku vrednost i drvo dobija tamnu boju, u zavisnosti od same temperature, homogenu po celom preseku.

Faza 3: Tokom ove faze komora se hladi, uz poštovanje sigurnosnih kriterijuma, do optimalne temperature na kojoj se vrši završno kondicioniranje materijala. Tokom tog procesa, dostiže se željena vlažnost u zavisnosti od kasnije primene materijala.

Svojstva i upotreba tretiranog drveta

Svojstva drveta direktno zavise od načina tretiranja u smislu vremena trajanja procesa i dostignute temperature. Temperatura više utiče na svojstva nego vreme trajanja: tretiranje na relativno niskim temperaturama ali sa dužim vremenom trajanja ne daje drvetu iste karakteristike kao tretiranje na visokim temperaturama.

Glavna mutacija koja se može primetiti je **promena boje u braon ili tamno braon**; boja drveta se menja čak i sa tretiranjem drveta na nižim temperaturama i postaje sve tamnija što temperatura tretiranja raste. Boja nije otporna na ultravioletno zračenje.

Strukturalna promena koju trpi drvo tretirano na visokim temperaturama je **smanjenje sadržaja vezane vlage i do 50%**; mogućnost apsorpcije (upijanja) vode tokom termičkog tretiranja je manja i zidovi ćelija drveta upijaju manje vode zbog degradacije hemiceluloze u drvetu.

Takođe treba naglasiti i **redukciju promene poprečnog preseka (utezanje i bubrenje) od 30 - 50%** kao i **slabljenje mehaničkih osobina drveta za vrednosti od 0 - 30%** u zavisnosti od temperature tretiranja.

U zavisnosti od ovih (i drugih) karakteristika termo tretiranog drveta mogu se izdvojiti određene posebne primene: zbog svoje dobre otpornosti na atmosferske promene, termo tretirano drvo je pogodno za spoljašnju upotrebu npr. kao spoljne obloge, za konstrukciju vrata i prozora kao i za vrtni nameštaj. Pogodno je i za primenu tamo gde je poželjno da smola bude odstranjena iz drveta. Zbog svoje dimenzionalne stabilnosti termo drvo ima široku primenu za oblaganje. U slučaju da materijal treba da bude upotrebljen za izradu nameštaja i enerijera, proces može biti modifikovan na način da se dobije željena lepeza boja.

Baschild u Srbiji

Firma Baschild je već instalirala nekoliko postrojenja na teritoriji Republike Srbije; najnovije postrojenje je urađeno u jednoj od najvećih svetskih firmi u sektoru, govorimo o Tarkettu u Bačkoj Palanci gde je u radu postrojenje za termičko tretiranje drveta, ATK, sa kojim će firma da obogati gamu svojih visoko kvalitetnih proizvoda.

Pored toga, od prošle godine, otvorena je nova filijala firme *Baschild Srl* u Srbiji, koja je na usluzi svim firmama. Nova agencija, *Baschild-S* nudi svu komercijalnu podršku, tehnički personal za pomoć on-line ili on-site (na terenu) kao i potrebne rezervne delove, garantujući intervenciju u roku od 24 časa.

Agencija Baschild-S

Dragice Končar 23/11, 11000 Beograd

Tel: +381 (0)11 2652076, Fax: +381 (0)11 2492104, GSM: +381 (0)63 7696134

email: s.nikov@baschild.it, www.baschild.it

SUŠARE ZA DRVO AUTOMATI ZA SUŠARE VLAGOMERI ZA DRVO I BETON

NIGOS
ELEKTRONIK - NIŠ

18000 Niš, Srbija
Borislava Nikolića - Serjože 12
Tel/Fax: +381(0)18 / 211-212, 217-468, 217-469
E-mail: office@nigos.rs, golub@nigos.rs
Internet: www.nigos.rs

AGACIJA

Sve za Vaš nameštaj i enterijer...

opremanje po meri
univer, radne ploče, medijapan, lesomit, šper ploča
obrada na CNC mašini
krivolinijska sečenja i kantovanje, okov i galanterija,
furniranje po meri i želji kupca
veliki izbor prirodnih furnira
unutrašnja vrata savremenog dizajna

www.agacija.com

Novi Beograd, Tošin Bunar 232g, Tel./fax: 011/ 319 0947, 319 2600
Batajnica, Majora Zorana Radosavljevića 370, tel./fax: 011/ 848 8218, 377 4699

high quality made by
kronospan srb

Kronospan SRB d.o.o. | 17. marta 2 | SRB-34220 Lapovo
 tel: +381 (0)34 504 607 | fax: +381 (0)34 504 660
 e-mail: prodaja@kronospansrb.rs | www.kronospansrb.rs

Living with wood

SIK
KLAMERICE
 Za sve vrste pneumatskih električnih i mehaničkih alata

SIK d.o.o. Vranje, Srbija
 tel: 017 44 33 00, fax: 017 44 33 02
 www.sik.rs, e-mail: sik@ptt.rs

BRZI EKSERI SRBIJE

KLAMEKS

KLAMEKS d.o.o. Vranje, Srbija
 Neradovac bb
 Tel: +381 (0)17 44 33 10, +381 (0)65-KLAMEKS
 Fax: +381 (0)17 44 33 11
 www.klameks.rs, e-mail: info@klameks.rs

CEHISA

BRYKO

NOVO!

- ODSECANJE NA TAČNU MERU SA DVE TESTERE
- GORNJA I DONJA OBRADA IVICA SA DVA MOTORA R2

CENA 8990 + PDV

NOVO!

CEHISA

COPMACT 7.2

- PREFREZER SA DVA MOTORA SA DIJAMANTSKIM GLODALIMA
- ODSECANJE NA TAČNU MERU SA DVE TESTERE
- GORNJA I DONJA OBRADA IVICA SA DVA MOTORA R2
- CIKLING-GREBAČI RADIJUSNI SA GORNJE I DONJE STRANE R=2, R=3
- ČETKE POLIRKE ILI RAVNI CIKLING-GREBAČI

SVP-420 VERTIKALNI FORMATIZER SA ODVOJENIM MOTOROM ZA PREDREZAČ

Putsch-Meniconi

špik iverica
fantoni group

Srpska iverica - sa ponosom!

- iverica je proizvedena od masivnog drveta
- ploča je klase E1
- izuzetne unutrašnje čvrstoće

Špik Iverica A.D.
V. Marinkovića 139
32250 Ivanjica
Centrala: +381 032/661-166
Fax: +381 032/663-320
Srbija
www.iverica.co.yu
info@iverica.co.yu

Rehabilitacioni centar

Rehabilitacioni centar *Vilina vlas* se nalazi u istočnom delu Republike Srpske, pet kilometara udaljen od Višegrada. Zahvaljujući niskoj nadmorskoj visini (460 m) i šumovitim padinama obronaka Tare, umereno kontinentalna klima sa blagim karakteristikama planinske, čini ovu oblast ugodnim mestom za rehabilitaciju i odmor tokom cele godine. Rehabilitacioni centar je dobio ime po endemskoj vrsti paprati *vilina vlas* koja raste jedino u ovom kraju, na izvorima lekovite termalne vode. Zanimljivo je da nisu uspeli pokušaji da se ova paprat prenese i uspeva na drugom području...

O karakteristikama termalne vode u Višegradskoj Banji i njenim svojstvima, razgovarali smo sa doktorkom Dušanom Bukvić, koja se više od dve decenije bavi ovom vodom i njenim uticajem na ljudako zdravlje.

– Termalne vode Višegradske banje imaju karakteristike radioaktivne, karbonatne homeoterme. Po radioaktivnosti vode, Višegradska banja se nalazi na prvom mestu u BiH, a na drugom na području bivše Jugoslavije. Ustanovljeno je da su lekovite vode stare više od 38 hiljada godina, da

na površinu zemlje izbijaju sa dubine od 180 metara, a njihova temperatura je od 31 do 34 stepena Celzijusa. Osnovna lekovita svojstva vode potiču od njene radioaktivnosti čiji je osnovni nosilac radon i njegovi produkti raspadanja. Stepenn radioaktivnosti je terapijski optimalan i bez neželjenih dejstava na ljudski organizam. Termalne vode bogate su natrijumom, kalijumom, magnezijumom, aluminijumom, manganom, gvožđem, aluminijum-oksidiom, oksidiom gvožđa i drugim elementima koji je čine lekovitiom. U termalnim vodama ima i radona koji podmlađuje i usporava proces starenja, smanjuje bol, podiže opštu otpornost i povoljno deluje na kožne, endokrine, respiratorne i alergijske bolesti – objašnjava dr Dušana Bukvić.

– Lekovitost termalnih voda pogodna je za lečenje reumatskih, neuroloških, ortopedskih, ginekoloških, gerijatrijskih i obolenja disajnih puteva, kao i za prevenciju, lečenje i rehabilitaciju svih starijih grupa – kaže specijalista fizijatar dr Dušana Bukvić, rukovodilac medicinskog tima koja brine o zdravlju gostiju Rehabilitacionog centra *Vilina vlas*.

Dr Dušana Bukvić, specijalista fizijatar

Ovde su dolazili i dolaze i bolesni i zdravi, da povrate zdravlje, da se okrepe i odmore. Značajno je da se najveći broj gostiju uvek vraća u ovu banju. I za lečenje i za odmor ovde postoje smeštajni uslovi. Rehabilitacioni centar *Vilina vlas* je moderan hotel u okviru koga je poseban medicinski deo. Raspolaze sa jednokrevetnim i dvokrevetnim sobama i apartmanima gde se može smestiti 150 gostiju. Smeštaj je moguć i u luksuzno opremljenim bungalovima iznad hotela čiji je vlasnik *HE na Drini*. Gostima su na raspolaganju dva restorana, otvorena i zatvorena sala pogodna za se-

minare i kongrese, aperitiv bar i prodavnica. U sastavu Rehabilitacionog centra *Vilina vlas* je i restoran sa letnjom terasom gde se služe specijaliteti ovog kraja. U okviru hotela su i svojevrstne trim staze (putevi) kroz borovu šumu pogodni za šetnje i rekreaciju, posebno osoba izloženih svakodnevnom stresu, kao i za pripremu sportista.

U medicinskom delu hotela nalazi se zatvoreni bazen (18x16 m) sa toplom termalnom vodom koja stalno dotiče sa planinskih izvora i konstantne je temperature od 34 stepena Celzijusa.

Bazen sa termalnom vodom u hotelu Vilina vlas Višegrad (levo) i Mehmed Pašino kupatilo iz 1575. godine (desno)

Vilina vlas Višegrad

Pored termalne vode kao osnovnog fizikalnog agensa, terapijskim programom je obuhvaćena elektroterapija, sonoterapija, magnetoterapija, termoterapija, kinezi i mehanoterapija. Terapijski proces je pod stalnim nadzorom medicinskog tima fizijatrijskog profila, a pacijentu su na raspolaganju konsultantske usluge lekara specijaliste za internističku, neurološku, ortopedsku i ginekološku medicinu.

Poseban dragocenost Višegradske banje *Vilina vlas* i njen istinski dragulj je Mehmed Pašino kupatilo, takozvana Stara banja. I danas je u funkciji, a izgrađena je 1575. godine u tradicionalnom turskom stilu. Ktitor čuvene *ćuprije na Drini*, Mehmed Paša Sokolović, zaslužan je i za nastanak Višegradske Banje. Ovde su graditelji poznatog mosta vadili kamen-sedru za gradnju mosta i otkrili obilje termalnih izvora. Po nalogu Mehmed Paše Sokolovića tu su sagrađena dva turska kupatila, Kadijino i Mehmed Pašino, koje su koristila vlastela, ali i radnici na ćupriji, da se okrepe i uživaju, da zaleče kostobolju i druge zdravstvene smetnje.

Područje Višegrada posetiocima Višegradske Banje pruža obilje mogućnosti za uživanje i sadržajan boravak. Svakome će, bez sumnje, prijati šetnje kroz borovu šumu i proplanke, obroncima Tare... Poseban doživljaj je krstarenje brodićem, jezerom niz Drinu, od višegradske ćuprije do Žepe i nazad; zatim poseta manastiru Dobrun; poseta Kusturicinom Mečavniku i vožnja *Ćirom* od Mokre Gore do Šargana, a ovaj popularni voz će uskoro

Hotel *Vilina vlas* u Višegradskoj Banji

stići i do Višegrada. Može biti zanimljiva i šetnja starim, opevanim gradom i poznatom *ćuprijom na Drini* koja i dalje mami svojom graditeljskom lepotom, a tu je i spomen kuća nobelovca Ive Andrića i gradska

galerija, umetnička i istorijska riznica ovog kraja.

Priroda je ovde, očigledno, bila izdašna, a pratili su je zanimljivi, ponekad protivurečni i teško objašnjivi istorijski događaji protkani retkim periodima mira u kojima je priča o proteklom teškoćama i ratovanjima bila jednako važna brizi za nezvesnu egzistenciju. Stopljen sa uzdržanim i nepoverljivim duhom naroda, ovaj prostor je beležio retke periode bezbriž-

nosti i razvoja, a u jednom takvom razdoblju, pre tridesetak godina, sagrađen je i hotel *Vilina vlas*. Potreba za renoviranjem ovog objekta danas je očigledna isto kao što je očigledno da zaposleni sa puno ljubavi i razumevanja brinu o ovom objektu i njegovim gostima u nameri da ljubaznošću i predusretljivošću budu na visini prirodnog dara i kompenziraju ono što su mu vreme i često ljudska nebriga odredili. ■

Rehabilitacioni centar *Vilina vlas*
Višegrad

tel. 00 387 (0)58 620-480, 620-967, 620-466, 620-316
www.vilina vlas.com, e-mail: vvlas@teol.net

AQUARION

Koristite potpuno bezbednu, prečišćenu, jonizovanu vodu u Vašem domaćinstvu svakog dana.

Natočite i Vi čistu vodu u čašu!

Živi organizmi milionima godina zavise od prisustva vode u prirodi. Sve veća zagađenost životne sredine, kao i nus produkti industrijske proizvodnje doprinose tome da se ionako neznatne

zalihe pitke vode sve rapidnije smanjuju. Od ukupno 1,3 milijardi kubika vode, svega 0,1% je pogodno za piće.

Da li znate: da organizam čveka od 75 kilograma sadrži oko

50 litara vode; da je voda neophodna za sve žive organizme, jer pospešuje apsorpciju hranljivih materija, pomaže pri održavanju normalne telesne temperature, reguliše nivo elektrona i proto-

na; da voda rastvara produkte metabolizma u organizmu, koji su postali suvišni i koji se zatim izlučuju putem bubrega; da kroz bubrege dnevno protiče 180 litara krvi koja se na taj način pro-

Stepeni podešavanja

Jonizovana alkalna voda	Jonizovana kisela voda (samo za spoljašnju upotrebu!)
1. pH 8.5 – u uvodnoj etapi prvog korišćenja terapije alkalne vode za piće, 2-3 dana kao zamena za vodu iz slavine	pH 6.5 – za svakodnevno ispiranje grla i pranje zuba
2. pH 9.0 – u preleznoj etapi korišćenja terapije alkalne vode za piće, 2-3 dana kao zamena za vodu iz slavine	pH 6.0 – za svakodnevno umivanje i čišćenje lica
3. pH 9.5 – pogodna za redovne konzumente, a takođe je idealna za pripremanje čaja, kafe, raznih supa ili čorbi	pH 5.5 – za sterilizovanje kuhinjskog pribora i površina bez upotrebe hemikalija
4. pH 10.0 – samo za kuvanje	pH 5.0 – za postizanje jačeg sterilizacionog efekta

Kako se upotrebljava AQUARION?

Pomoću jednostavne promene parametara na aparatu možemo dobiti jonizovanu kiselu, odnosno alkalnu vodu u dva puta po četiri stepena podešavanja:

- Jednostavno montiranje, primenljivo u svakom domaćinstvu.
- Lako razumljivo uputstvo za upotrebu, pregledan DVD.
- Jednostavno rukovanje.
- Jednostavno nadziranje aktuelnog stanja i veka trajanja filtera, laka zamena, dostupno putem mreže.
- Potpuna garancija.
- Lako održavanje, potpuna profesionalna servisna podrška.
- Ekološki ispravna primena – besprekorno čista voda, kuhinja bez hemikalija, sredina oslobođena plastičnih boca!

AQUARION ima povoljnu cenu, proporcionalnu njegovoj vrednosti. On je siguran i trajan, pomaže vašem zdravlju i vašoj vitalnosti i brzo se isplati. Oslobodite se plastičnih flaša, natočite zdravu, jonizovanu vodu iz vaše slavine, uvek. Nazovite 011-311-0639 ili 063 289-611

Kompleti alata za drveni prozor,
prozor drvo-aluminijum
i vrata

Automatske
kanterice BI-MATIC

Horizontalni formatizeri GRIGGIO

Ugaoni obradni
centar za građevinsku
stolariju - SAC F4

Sušara INCOMAC

Petoosni
obradni centri

Horizontalni krojači

CNC obradni centri MASTERWOOD

Viševretene
bušilice VITAP

Univerzalne
kanterice VITAP

Briket prese

Brusilice-kalibrirke VIET

mašine, alati i tehnologije za obradu drveta

Xilia d.o.o. - Beograd

tel. 011-219-8516, 011-219-0449, tel/fax. 011-192-233, 065-219-8516, mob. 063-213-549, 063-428-562
www.xilia.rs / info@xilia.rs

čisti; da bi za pravilno održavanje zdravih fizioloških procesa u organizmu trebalo dnevno popiti 2 do 2,5 litara čiste vode bogate kiseonikom.

Da li biste pomislili: da su vodu popijenu od strane žitelja veli-

relo; da iz vodovoda mnoštvo materija putem rastvaranja dospeva u vodu, a pored kamenca i korozije metalnih cevi stalne probleme stvara i tretiranje istih putem raznih hemijskih materija; da uključujući sve navedene

vima, gojaznosti, obolenja bubrega itd).

Pored opšte popularnih, često korišćenih namirnica koje stvaraju kiseline (raznih vrsta testa, belančevina životinjskog porekla, mlečnih proizvoda, nekih vrsta voća, proizvoda sa sadržajem alkohola), odnosno nekih vrsta lekova, umanjeni unos vode, takođe, može doprineti acidozi organizma.

Rešenje je aktivator vode – AQU-ARION – uređaj pomoću kojeg možemo uvek iz slavine nasuti čistu vodu.

Kakvu vodu proizvodi AQUARION?

Prečišćena voda: pomoću višestrukog čišćenja odstranjuju se ne samo površinska zagađenja, već zahvaljujući specijalnom unutrašnjem Biostone filteru od 0,01 mikrona, bakterije i virusi takođe bivaju uklonjeni, a specijalni deo aparata, mineral turmalin, već u fazi filtriranja jonizuje vodu!

Jonizovana voda: pomoću dve elektrode, voda se razdvaja na jonizovanu kiselinu i jonizovanu alkalnu vodu.

Jonizovana alkalna voda je zahvaljujući svom radikalu OH pogodna za vezivanje slobodnih radikala, odnosno odličan je antioksidant, efikasno alkalizuje, pa je pogodna za obrne procese acidizacije prouzrokovane unošenjem nekih namirnica, lekova itd, energizuje, a osim toga vrši još brojna pozitivna dejstva na organizam.

Jonizovana kisela voda je isključivo za spoljašnju upotrebu, na primer za negu kože, tretiranje manjih rana ili opekotina, za ispiranje grla, umesto kapi za nos u slučaju alergije, odnosno za ekološko čišćenje površina u domaćinstvu bez hemikalija.

Voda bogata kiseonikom: aparat daje vodu za piće bogatu kiseonikom, što doprinosi očuvanju zdravlja i idealna je za osobe koje se bave sportom ili se bave obavljanjem fizičkih poslova.

Voda sa manjim klasterima: tokom procesa jonizacije struktura međusobno spletenih molekula vode (klastera) se menja. U običnoj vodi 12 do 18 molekula vode čini jedan klaster, dok je to u jonizovanoj vodi 6 molekula! Rezultat toga je značajno brža apsorpcija, čak i šestostruko povećana.

Na kakve efekte možete računati pri redovnom korišćenju jonizovane vode?

- Organizam se puni energijom.
- Smanjuje se umor.
- Koža postaje čista i počinje blistati od zdravlja.
- Smanjuje se celulit i ostali simptomi acidoze.
- Poboljšava se varenje i funkcionisanje crevnog trakta, jača metabolizam.
- Organizam postaje snažniji i otporniji prema obolenjima.
- U kombinaciji sa odgovarajućim režimom ishrane, prema krvnim grupama, sigurno dovodi do smanjenja telesne mase.

kih gradova u proseku već popili osam puta; da u hlorizovanoj vodi iz slavine, iako ona ne sadrži patogene mikrobe, još mogu biti virusi, pošto njih hlor ne uništava; da prema najnovijem izveštaju Saveta za zaštitu prirode SAD, oko dve trećine pogona za prečišćavanje vode je zasta-

primere, vodu iz naših slavina mogu zagađivati blizu 60.000 raznih hemijskih materija.

Acidoza organizma je jedan od najvećih problema današnjice. Na duže staze može dovesti do razvika raznih obolenja (alergija, celulita, problema sa zglobo-

MADE IN ITALY USPEŠNO

SISTEMI OKOVA ZA VRATA I PROZORE

AGB CARINSKI MAGACIN - AGB SERVIS BEOGRAD
Omladinskih brigada 31 - 11070 NOVI BEOGRAD - 011 318 09 98 - www.agb.it

MATIS d.o.o.

32250 IVANJICA, Senjak bb

032 65 11 59 • 65 10 60

veleprodaja@matis.rs • www.matis.rs

My style, Matis style

- vrhunski kvalitet!
- savremeni dizajn!
- pristupačne cene!

Moderan nameštaj
Modern furniture

Ugodite sebi!

DODACIMA ISHRANI PROTIV VIRUSA GRIPA

Pandemija preti planeti

ŠTA TREBA DA ČINIMO DA SPREMNO DOČEKAMO VIRUS H1N1?

Stanovnici cele zemaljske kugle su sa zabrinutošću primili vest o mogućoj pandemiji gripa izazvanog virusom H1N1 (svinjski grip ili meksički grip). Istovremeno, kada je objavljena vest da može biti zahvaćena čak polovina stanovnika jedne države, sledila je preporuka da nema mesta za paniku, samo treba da se hranimo zdravo, unosimo vitamine, često peremo ruke (svaka dva sata), da se ne ljubimo i ne rukujemo. A kad kašljemo, da to bude u papirnu maramicu za jednokratnu upotrebu.

Treba da uzmemo svoje zdravlje u svoje ruke! Pored zdrave ishrane u skladu sa krvnom grupom, redovnom fizičkom aktivnošću, opštom higijenom i korišćenjem multivitamina Vital A, Vital B, Vital O, Vital AB, možemo pojačati imunoodbranbenu sposobnost organizma.

Preparatima iz palete CaliVita Int. možemo pružiti podršku svom imunom sistemu da u pripravnim stanju dočeka novi virus H1N1, i to pomoću dva sjajna biljna dodatka, VirAgo i Oregano Oil.

VirAgo je izvanredan dodatak ishrani koji može da pripremi imuni sistem za odbranu od najezde virusa. VirAgo sadrži ekstrakt mačje kandže (*Uncaria tomentosa*), helirani mineral cink, ekstrakt maslinovog lista, bledi zvončić (*Echinacea*) ekstrakt Pau d'Arco i aminokiselinu lizin. Ovi sastojci deluju sinergistički na ćelije imunog sistema, koje treba da obrazuju prvu barijeru protiv virusa. Oni aktiviraju T-limfocite u imunom sistemu, zatim povećavaju nivo imunoglobulina, i uopšte jačaju aktivnost belih krvnih zrnaca čiji je zadatak da „prožderu“ virus. VirAgo direktno štiti sluznicu gornjih i donjih disajnih puteva, kao i sluznicu gastrointestinalnog trakta od prodora virusa u organizam kroz njih. Naime u slučaju prodora virusa imune ćelije koje treba da ga prepoznaju postaju veoma aktivne. A sastojci VirAga direktno uništavaju virus, i ne dozvoljavaju da se on razmnoži unutar ljudskih ćelija.

VirAgo ima i opšte dejstvo na organizam, jer sadrži obilje minerala koji vrše alkalizaciju, te stvaraju nepovoljne uslove za razmnožavanje virusa, bakterija i gljivica. Vitamini deluju kao antioksidanti, a mačja kandža skida temperaturu i ublažava upale.

Već sada možete početi uzimanje VirAga, tri puta po jednu tabletu posle jela, a u slučaju epidemije preporučljivo je uzeti tri puta po dve tablete na dan.

Drugi dodatak CaliVite International koji preporučujemo jeste Oregano Oil, koji može da se koristi spolja, ali može i da se pije, a tada razvija dejstvo u celom organizmu. Oregano Oil je uljani rastvor ekstrakta začinske biljke origana (*Origanum vulgare* subspecies *Hirtum*), koji se koristi od davnina kao začim, a od petnaestog veka kao lekovito sredstvo protiv proliva, psorijaze i gljivičnih oboljenja.

Oregano Oil sadrži eterična ulja karvakrol, timol i borneol koji snažno deluju na bakterije, viruse, gljivice i lambliju. Zatim sadrži ruzmarinovu kiselinu koja deluje protivupalno. Značajan sadržaj bioflavonoida, vitamina C i vitamina A pojačano utiče na rad imunog si-

Konsultacije sa autorom
četvrtkom od 16 do 17 časova
tel. 021 631 00 11

Sve ostale informacije možete dobiti na telefon 063 289 611

stema, jer ovi sastojci deluju protiv slobodnih radikala, a P-supstanca (P-vitamin) jača zidove sitnih kapilara duž sluznica disajnih organa i gastrointestinalnog trakta. Oregon Oil deluje roborantno na organizam, a to znači da popravlja energetska stanje svih ćelija – tako i imunih, a time povećava i odbrambenu sposobnost organizma. Zna se da virusi uništavaju trepljasti epitel duž sluzokože bronhija, a Oregon Oil deluje opuštajuće na bronhijalni spazam, razblažuje šljajm i deluje protiv kašlja.

Za preventivu odrasli mogu uzimati tri puta po četiri kapi Oregon Oil-a, ukapano u vodu, voćni sok ili mleko. A u slučaju epidemije preporučuje se otrostručena doza. Preparat se može davati i deci, u srazmerno umanjenoj dozi, o čemu treba konsultovati lekara.

I spoljašnje delovanje Oregon Oila je voma značajno. Može se dodati u tečne sapune i šampone za pranje ruku, kose i za kupanje, jer ima veoma snažno dezinfekciono dejstvo. Može se koristiti za pranje zuba, umesto paste za zube, jer se na taj način jača sluznica usne duplje, koja je prva barijera protiv ulaska virusa u organizam. Zna se da se virus H1N1 izlučuje putem pljuvačke i stolice, pa iz tog razloga navedene preventivne mere mogu poslužiti veoma efektivno za zaštitu organizma spolja. Oregon Oil se osim toga može koristiti i za inhalaciju, ako se stavi u aparat za inhaliranje, a može se staviti i u aparate za dezinfekciju prostorija u vidu aerosola.

Oregon Oil dakle štiti organizam i spolja i iznutra, a može da se kombinuje i sa VirAgom, čime se postiže sjajan IMUNOSTIMULATIVNI i ANTIVIRUSNI efekat. Ova dva dodatka ishrani naročito preporučujemo osobama koje pate od slabosti imunog sistema, ili boluju od hroničnih bolesti pluća, kardiovaskularnog sistema, odnosno drugih teških bolesti.

Prim. mr. sci. dr. Amalija Tarnocki

RESTORAN "ALASKA BARKA" - NOVI SAD

HIPERMARKET "VELPRO IDEA" - BEOGRAD

LEPLJIVE LAMELIRANE KONSTRUKCIJE:

- SPORTSKE I PROIZVODNE HALE
- RESTORANI I BAZENI
- NADSTREŠNICE I MOSTOVI

PIRAMIDA DOO
PROMENADA 11
SREMSKA MITROVICA
SRBIJA

web. www.piramidasr.co.yu
e. sm.piramida@neobee.net
t. 022 / 639 - 205
f. 022 / 611 - 081

- PROJEKTOVANJE - IZRADA - TRANSPORT - MONTAŽA -

PEŠAČKI MOST OD TIKOVINE - BEČIĆI

RESTORAN "FINE DINING" - BEČIĆI

SISTEM HOFFMANN LASTAVICE

... ZA SAVRŠEN REZULTAT

HOFFMANN SISTEM ZA SPAJANJE JE SAVRŠENO EFIKASAN I PRIMENLJIV KAKO ZA MALE STOLARSKJE RADIONICE, TAKO I ZA VELIKE INDUSTRIJE. SA OVIM SISTEMOM SE ELIMINIŠU SVI POTENCIJALNI PROBLEMI. RASPON PRIMENE OVOG SISTEMA JE OGROMAN I KREĆE SE OD DELIKATNIH SPOJEVA DO KONSTRUKCIJA KROVOVA I FASADA. POSTIŽE SE DO 70% BRŽE SPAJANJE U ODNOSU NA DRUGE SISTEME.

- SVE VRSTE SPOJEVA U PROIZVODNJI NAMEŠTAJA
- PROZORSKA I VRATNA KRILA
- RUKOHVATI
- LUKOVI I REŠETKASTE KONSTRUKCIJE
- FASADNE KONSTRUKCIJE

MAŠINSKA TEHNOLOGIJA

HOFFMANN NUDI VELIKU LEPEZU MAŠINA ZA SASTAVE LASTAVIČIN REP, OD RUČNIH STONIH MODELA DO VELIKIH KOMPJUTERIZOVANIH MAŠINA SA MNOGOSTRUKIM KARAKTERISTIKAMA.

VAŠ
NAJBOLJI
POSLOJ:

HOFFMANN

www.Hoffmann-Schwalbe.de

ZVANIČNI ZASTUPNIK I UVOZNIK:
FURNEX TRADING CO. LTD. D.O.O.
DUBROVAČKA 4, 11000 BEOGRAD, SRBIJA
Tel/fax, +381 /11/ 2639 014; 2639 716
www.furnextrading.com, e-mail: furnex@ikomline.net

Istorija srpskog

Presto u Hilandaru

U hilandarskoj Sabornoj crkvi nalazi se jedan arhijerejski presto, intarzirani sa košću i sedefom. Taj presto je izrađen 1635. godine, i jedini je očuvan na teritoriji pravoslavnih Srba koji ima baldahin (sl.1.). Dimenzije su: visina 265 cm, širina 67 cm, i dubina 54 cm. Presto je konstruktivno rađen iz dve zasebne celine: prestola kao donjeg dela i baldahina sa nosećim stubovima kao gornjeg dela. Stubovi oba dela su šestostrani od kojih donji stoje na rezbarenim, ležećim lavovima. Bočne stranice i leđni naslon su ukrašeni mušarabijom i intarzijom od slonove kosti. Sedište je pokretno - na obaranje, što je omogućavalo arhijerejima da u toku službe stoje ili sede. Gornji deo

baldahina je konstruisan kao zasebna celina u obliku skrinje sa izbačenim plafonom kao venecem, ugaonim i središnjim nosećim stupcima između kojih je ispunjena od drveta sa slikanim minijaturama. Intarzirani ukras na pomenutom prestolu radila su tri nepoznata majstora, sudeći po tehnikama rada u pojedinim zonama prestola.

Tip arhijerejskog intarziiranog "stola" s baldahinom u Sabornoj crkvi u Hilandaru vuče svoje korene iz srednjovekovne tradicije. Iako nije u celini sačuvan nijedan takav tron u ortodoksnim crkvama na Balkanu, na likovnim dokumentima XIV veka u Srbiji i Makedoniji nailazi se na tipске srodne primerke. Iz 1577. godine sačuvan je ovakav "stol" sa baldahinom u patri-

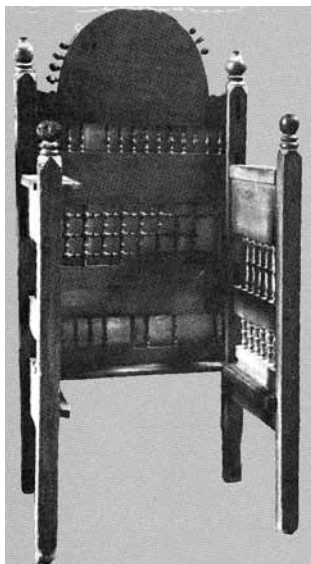
Sl.1. Arhijerejski presto, Saborna crkva Hilandar, 1635. godina

crkvenog nameštaja (na freskama i u primeni)

PIŠE: dr Srđan Žikić

jaršijskoj crkvi u Carigradu, a rad je grčkog majstora poreklom iz Atine. Ovaj "stol" predstavlja jednu od karika u razvojnom lancu tipologije crkvenih sedišta. Na carigradski presto nadovezuje se tipski ovaj hilendarski.

U nekim od Milutinovih zadužbina nalazi se prikaz prestola sa baldahinom, s polukružnim ili četvrtastim kruništem (Sv. Nikita - Banjani, Studenica, Gračani-

Sl.2 Crkveni presto, Dečani, kraj XVI veka

ca). Međutim, ti prestoli sa baldahinom su od mermera, bar su tako prikazani na freskama. Vizantiski carski presto imao je takođe baldahin, a njegova je upotreba poznata i u ondašnjoj Evropi. Možda pojava baldahina nad prestolima na našoj fresci ne znači da je on doista i tu primenjivan u životu, ali govori svakako o pojavi formalnih kosmopolitskih elemenata dvorske sredine i kulture, koje ćemo kasnije uzalud tražiti na freskama Moravske škole.

Novija istraživanja u našoj zemlji dovela su do novih saznanja iz oblasti istorije srpskog nameštaja. U riznici manastira Dečana nađeni su primerici raznih

crkvenih prestola izrađenih u periodu od XVI do XIX veka. Na sl.2. imamo jedan presto koji se nalazio u crkvi i bio korišćen od strane feudalaca i visokog klera, visine 162 cm, širine 75 cm i dubine 51 cm, datiran za kraj XVI veka. Leđni naslon je polukružno završen, sa ukrasnim stubićima po obodu. Noseći stubovi su kvadratnog preseka, u koji su uležbljene bočne stranice i poledina, od pune daske. Između punih delova konstrukcije nalaze se pojasevi od tokarene balustre i mušarabije, gde su kolonete negde kraće, a negde duže i vitkije.

Klupe, sa naslonom ili bez

Klupa predstavlja posebnu vrstu nameštaja jer je skupno sedište, za razliku od individualnih sedišta dosad obrađenih. Na fresci naslikane klupe, ukoliko služe za dve osobe (biosellium), pokazuju slične stilске i konstruktivne elemente kao i indivi-

Sl.4. Svadba u Kani, Sv.Nikita kod Banjana, 1314. godine

dualna sedišta. To je osobito karakteristično za XIV vek i kasnije.

U Sopoćanima, u sceni gde Isus podučava u hramu, živopisac je naslikao polukružnu klupu koja sigurno upućuje na antičke tradicije, na sedišta amfiteatralnog oblika. Kasnije, ovo se

Sl.3. Isus podučava u hramu, Dečani, XIV vek

sedište, koje je korišćeno za nastavu, nalazi prikazano u Dečanima u istoj sceni (sl.3.), a takođe i u Peći. Dugačka polukružna klupa u Dečanima predstavljena je kao jedna konstruktivna celina, koja stoji na posebnom podijumu. Sedište klupe je rađeno kao sanduk - skrinja sa četvrtastim otvorima na prednjoj strani, bočna stranica je rešena sa ugaonim stubovima i ispunom u kojoj je biforni otvor a naslon za leđa je visok sa polukružnim

klupe na dva dela. Slikaru je očigledno bilo najvažnije da presto smesti u sredinu i visoko, ne obazirući se na zakone perspektive i logike. Sedište je konstruktivno rešeno zajedno sa podnožnikom kao skrinja - sanduk, bez prednjih nosećih stubova i posebnih bočnih stranica sa rukonaslonom. Naslon za leđa je konstruktivno odvojen od sedišta, sa četvrtastim stubovima i okruglim otvorima na poledini

Sl.5. "Priča o carskoj svadbi", Manasija, XV vek

otvorima i završnom lajsnom na vrhu. Sve ove tri konstruktivne celine morale su biti naknadno spojene u klupu kao jedinstven objekat. Sam presto u sredini je veoma interesantno rešen, iako je njegova lokacija nelogična s obzirom da preseca konstrukciju

u dva horizontalna pojasa, što je retkost za taj period.

Najstariji prikaz dugačke klupe za sedenje za više lica nalazi se na fresci u manastiru sv. Nikita kod Banjana, iz 1314. godine, na sceni "Svadba u Kani". Sama klupa (sl.4.) je konstruisa-

Sl.6. "Rođenje Bogorodice", Bela crkva u Karanu, XIV vek

na po svim pravilima za tu vrstu sedišta – ima vertikalne nosače ravnomerno raspoređene duž klupe koji nose masivno i široko sedišta za 5 – 7 osoba. Na bočnoj stranici klupa ima dva mala polukružna otvora – kao biforu i snažan postament na kome klupa leži.

U naosu Manasije nalazi se scena "Priča o carskoj svadbi" (sl.5.) na kojoj je prikazana klupa, za više osoba. Crtež rađen po fresci je precizniji pa ćemo njega koristiti. Klupa je rađena kao skrinja sa visokim ugaonim stubom na mestu naslona za leđa, ali se na slici ne stiče takav

Sl.7. Bogorodica sa detetom, Sv.Sofija, Ohrid, XI vek

utisak usled nepoznavanja perspektive od strane slikara. Ukrašen bočnoj stranici su tokarene kolonete, što je uobičajen ukras toga vremena. Freska datira sa početka XV veka.

Na sceni "Rođenje Bogorodice" u crkvi u Karanu (sl.6.) prikazana je klupa širine dvoseda

ili troseda gde je sedišta u obliku skrinje sa četvrtastim otvorima povezana sa bočnim stranica čiji završeci imaju floralne motive kao na sličnom prestolu u Arilju. Bočne stranice su jedna konstruktivna celina sa kosim naslonom za ruke dok su leđa rešena samo sa jednom horizontalnom prečkom i bez neke ispune.

Sedište sa draperijom

Već na fresci sredinom XI veka javlja se sedišta čiji je naslon ukrašen zavesom, najčešće belom sa smeđom ili crvenom šarom. Takvo se sedišta nalazi u apside crkve Sv.Sofija u Ohridu, predstavljeno na fresci rađenoj sredinom XI veka (sl.7.). Donji deo sedišta - trona konstruisan je u obliku sanduka - skrinje sa masivnom gornjom pločom na kojoj se sedi. Naslon za leđa je visok sa izviženim ugaonim stubovima koji su ukrasno završeni u obliku lire. Cela drvena površina prestola pokrivena je plitko rezbarenim ornamentom, dok

Ive Andrića 49
22305 Stari Banovci
tel. 022/ 352 236, 352 416, fax. 022/351 617
e-mail: kovacm@ptt.yu
www.kovacmont.co.yu

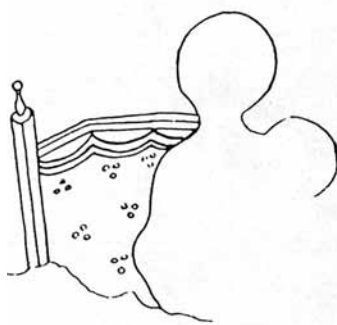
Projektovanje, izrada i montaža:

- Čeličnih konstrukcija
- Građevinske bravarije
- Protivpožarnih vrata
- Sigurnosnih vrata
- Čeličnih rolo vrata i rešetki
- Kovano gvožđe i prohrom
- Krovnih i fasadnih panela za hale

Sl.8. Ktitorska kompozicija, manastir Gradac, XIV vek

Sl.9. Bogorodica sa detetom, Bogorodica ljeviška, XIV vek

je sedište ukrašeno inkrustacijom bojenim pastama i verovatno, poludragim kamenom. Gornja prečka naslona je ukrašena tokarenim bobicama. Na nju je obešena zavesa koja pada u naborima. Gotovo bez izuzetka na takvom sedištu je prikazana Bogorodica sa detetom. Funkcija draperije je jasna: ona treba da zaštiti od hladnoće zida uz koji su bila smeštena sedišta, pa je prema tome pojava te stolice u navedenoj temi potpuno opravdana, s obzirom na malo

dete koje žena drži na rukama. Drugi deo bele tkanine ukrašen znacima u obliku "pika" prebačen je preko sedišta i dopire do poda.

Prikaz ovakve stolice u XIII veku nalazi se u ktitorskoj kompoziciji u Sopoćanima, zatim u Gradcu (sl.8.), a najčešće na freskama Milutinovih zadužbina, u Bogorodici Ljeviškoj, (XIV vek, sl.9.) i Gračanici iz početka XIV veka. Tkanina koja se koristi za draperiju na leđnom naslonu,

zvanom "dorsal", na ranijim sedištima je bogatije ornamentisana nego li na kasnijim, ali nije po pravilu onako bogata, kao što je to slučaj sa onima koje su uzimane u iste svrhe, naročito u Italiji u XII i XIII veku.

Najčešća pojava sedišta s dorsalom je na ikonama s likom Madone i deteta iz XIII i prve polovine XIV veka u lokalnim italijanskim slikarskim školama, kao i u tzv. "Jadranskoj školi", koja obuhvata Veneciju i Balkan.

Srednjovekovni nameštaj nije bio tapaciran u smislu fiksnog tapaciranja kakvo danas poznajemo. Međutim, kako se vidi iz navedenih primera, tekstil se upotrebljavao u nameštaju, ali to je bila neka vrsta mobilnog tapaciranja, osobito u Vizantiji. Nije isključeno da je u domovima srpske vlastele i na dvoru bio običaj da se leđni naslon sedišta utopli zavesom. O tome da je na Milutinovom dvoru bilo tekstila na nameštaju, govori grčki pisac i istoričar Metohit u već poznatoj rečenici kad opi-

suje njegov dvor i kaže da "ceo dom blistaše svilenim i zlatom ukrašenim nameštajem".

Odakle su bili majstori koji su slikali takva sedišta sa draperijama, teško je odgovoriti, jer ni jednom sa sigurnošću nije poznato ime niti se zna njegovo poreklo.

Kao elemenat udobnosti na sedištima Srednjeg veka javlja se jastuk, kao mobilni tapacirung, koji je imao da ublaži tvrdoću i hladnoću neposrednog dodira s drvenim ili kamenim sedištem. Gotovo bez izuzetka na naslikanim sedištima nalazimo jastuke u obliku izdužene vreće čiji su krajevi vezani u čvor ili sašiveni i dekorisani ornamentalnim trakama, kakve se nalaze i na pokrivačima za postolje. Jastuci su obično crvene boje, ređe plave, a kako su smešteni na reprezentativnim sedištima, to i ovde u pojavi te boje treba videti njeno hijerarhijsko značenje kao i kod nekih odevnih predmeta. ■

Solution for every office, and every buget.

Nudimo vam vrhunska rešenja za pripremu espresso kafe, instant napitaka na bazi kafe i čokolade kao i distribuciju od vrata do vrata svih kategorija kafe i čaja.

www.urbancafe.rs

FABRIKA NAMJEŠTAJA
JAVOR
PRIJEDOR

Rudi Čajevec 3, PRIJEDOR
tel. +387 52 238 081, fax +387 52 238 082
e-mail: javor@spinter.net
www.javor-prijedor.com

BUTIK EGZOTIČNOG DRVETA
STRAJKO CO

Lole Ribara 14
11215 Slanci - Beograd
tel. +381 (0) 11 299 42 78
fax: +381 (0) 11 299 42 77
mob. 064 422 3132 • 064 395 56 56
e-mail: strajko@kbcnet.co.yu

StilLes group
SKAR - YU d.o.o.

CEHISA
SKAR
PANHANS
PUTSCH - Meritoni

Generalni distributer
i serviser za Srbiju
i za Crnu Goru

21000 Novi Sad, Koči Ivana 6a
tel/fax: +381 21 6800 900, 6800 942
www.stilles.co.rs - e-mail: stilles@neobee.net

STOLARSKA RADNJA
NEDELJKOVIĆ & SIN
Loznica

Jelav, Vuka Karadžića 68
Proizvodnja: 015/851-471
Tel/fax: 015/897-925
e-mail: nedeljko@sin@yahoo.com

**PROIZVOĐAČ KANT TRAKE
ZA NAMEŠTAJ**

11000 Beograd
Novo Miroslavka 19
Tel: +381 11 2890-777
+381 11 3476-036
Tel/fax: +381 11 2886-221
E-mail: kantex@adsl.yubc.net
www.kantex.co.yu

MMM

Loznica
Zaobilazni put bb

**TRGOVINA SVIM VRSTAMA
GRAĐEVINSKOG MATERIJALA
NA VELIKO I MALO**

tel. 015/ 872-000, 871-999
e-mail: mmmlo@verat.net

AT agroflora
Kozarska Dubica

tel. +387 (0)52/421-930, 421-931
fax: +387(0)52/410-034
e-mail: agroflora@yuhoo.com

PERIN d.o.o.

11080 Zemun, Sime Šolaje 30
tel: 011/2195-701, tel/fax: 316-33-27

UVOZ, PRODAJA
I OBRADA PLOČASTIH MATERIJALA
I PROIZVODNJA NAMEŠTAJA

e-mail: perin1@yubc.net - www.perin1.com

"VUCICEVICI" O.D.
ДОБРАЧЕ - АРИЉЕ, СРБИЈА

tel: +381 (0)31 890 171
897 154
897 155
факс: 890 149
e-mail: vucicevici@eunet.yu

НАМЕ ДРВО ЈЕ ПРАВО!

**TRGOVINA GRAĐEVINSKIM MATERIJALOM
NA VELIKO I MALO**

S.R.M.A. ZEMUN

11080 ZEMUN - SRBIJA
Vojni put 165C/II
Tel/fax: +381 11/ 316 02 66
www.sрма-zemun.co.yu
E-mail: srmazemun@beotel.net

IZVOZ NAMEŠTAJA, ZASTUPNIŠTVO, UVOZ, DISTRIBUCIJA
I VELEPRODAJA LEPKOVA, VAKUUM PRESA,
MAŠINA I OSTALIH MATERIJALA ZA DRVNU INDUSTRIJU

FURNEX
TRADING Co. D.O.O.

Dubrovačka 4, 11000 Beograd
tel/fax: +381 11 2639 014, 2639 716
e-mail: furnex@ikomline.net, www.furnextrading.com

ARTINJAN

36210 Vrnjačka Banja
Rudinački put bb

+381 36 614-020
+381 36 611-520
+381 36 611-521
www.artinjan.co.yu
e-mail: artinjan@commax.co.yu

TESTERE, ALATI I MAŠINE
ZA OBRADU DRVETA

AKE
Djantar

AKE-Djantar d.o.o.
24 300 BAČKA TOPOLA, Glavna 60
tel/fax: 024/ 715-849, 711-053
ake@ake-djantar.com, www.ake.de

proizvodnja drvene građe

PARKET - SOKLE - PRAGOVİ

BA-KO
BORDURE - LAJSNE - GAZIŠTA

Tel: 011/3295-030 • 063/301-204
Beograd
Bul. Stefana Dečanskog 121 (29. novembra)
Borča, Mitra Trifunovića 15

RADDEX

36212 RATINA, KRALJEVO

Tel: +381 (0)36 862 099, 862 247
Fax: +381 (0)36 862 248

GRAĐEVINSKE MAŠINE

www.radex-kv.com
e-mail: radex_yu@ptt.yu

TOPLICA DRVO
PROIZVODNJA GRAĐEVINSKE STOLARIJE
OD DRVETA, ALUMINIJUMA I PVC-a
INŽINJERING I IZRADA OBJEKATA

11000 Beograd
Visokog Stevana 43 A
Tel/fax: 011/32-82-192, 26-34-264, 21-86-488
Proizvodnja Trstenik:
Tel/fax: 037/716-209, 711-569

www.toplicadrvo.co.rs
e-mail: gradnja@toplicadrvo.co.rs

**BETONSKE
MONTAŽNE
SKELETNE
KONSTRUKCIJE**

BMSK

Visokog Stevana 43 a, 11000 Beograd
e-mail: bmsk@yubc.net
tel/fax: (+381) 11 2634393

Ovlašćeni
zastupnik

KLEIBERIT
LEPKOVI

DEPROM

Prodaja lepкова i vezivnih sredstava
Rača KG 34 210
deprom@ptt.rs
t/f 034 752 202, 063 88 53 453

kompanija D.O.O.
JOVAN

PRERADA DRVETA

76278 LONCARI, Republika Srpska
tel. +387 (0) 54 861-220, (0)65 529-771

Nameštaj Mitrović

DIVAN

- kuhinje
- stolovi
- dnevne sobe
- sobna vrata
- uslužno:
- CNC obrada MDF
- Furniranje MDF

12313 BOŽEVAC
tel. 012/281-202
fax. 012/281-303

NESTA

PARKET - PROIZVODNJA - PRODAJA

11223 Beograd, Beli potok, Kružni put 20
Tel/fax: +381 (0) 11 3943-255, 3943-256
mob. +381 (0) 63 334-735
nesta_doo@yahoo.com - www.nestatika.co.yu

biznis klub

DRVO ekološki preduzeće biznis

DRVO MEHANIKA doo
konsalting i inženjering
Banja Luka
Veljka Mladenovića bb

tel. + 387 (0)51 384 290, fax. 384 291
mob. + 387 (0)65 923 635
e-mail: drvomehanika@teol.net

11080 Zemun
Batajnički drum 6n
tel/fax: 011/316-42-51
197-632, 198 625

estia@eunet.yu
www.estia.co.yu

PARKET • BRODSKI POD
OD NAJKVALITETNIJEG
DRVETA

Saga drvo d.o.o. Beograd
proizvodnja
Kamenareva 29
22300 Stara Pazova
Tel: (022) 310 674, 312 462
Tel/fax: (022) 314 977
e-mail: pilana@saga.rs
www.sagawood.com

Naš drveni pod je za ceo život.

Vuka Karadžića 7
Mali Zvornik

Tel/Fax 381 (0)15 470 470

FABRIKA AMBALAŽE KOVIJAČA doo
Loznica, Klanički put bb

tel/fax: +381 15 898 280
fax/tel: +981 15 875 335

spin wallis
Industrijska 24

kvalitetan,
udoban
i trajan
nameštaji

34 000 Požega, Hrvatska
tel: 00 385 / 34 311 175
fax: 00 385 / 34 274 704
e-mail: spinwallis@spinwallis.hr
prodaja@spinwallis.hr
www.spinwallis.hr

MatVerder

Beograd

Zrenjaninski put 147a, 11211 Borča

REZANA ČAMOVA GRAĐA

Telefon: 011/33-29-515

VRHUNSKI LEPKOVI RENOMIRANOG
NEMAČKOG PROIZVOĐAČA

marketing • distribution • support

Velvet

Velvet doo • Vile Raviolje 3g • BEOGRAD
tel. +381 11 367 42 41 • 367 42 43
www.velvet.co.yu • e-mail: office@velvet.co.yu

preduzeće za obradu drveta
DRVOPRODUKT KOCIĆ

Strojkovce • 16000 Leskovac
tel: 016/ 795 555 • 063/ 411 293

PROIZVODNJA PARKETA,
REZANE BUKOVE GRAĐE I ELEMENATA

PAVLE

Stevana Šupljikica 16
tel. 013/ 313-111
tel/fax. 013/ 310-934
e-mail: office@pavle.co.yu

fasadna, drvena i drvo-aluminijumska stolarija
• unutrašnja stolarija • enterijer

Bulevar Vojvode Mišića 55
11000 Beograd
tel: 011/ 3695 047
3695 048
fax: 011/3695 049
mob: 064/1312 119

IZRADA NAMEŠTAJA
PLOČASTI MATERIJALI
SEČENJE PO MERI
KANTOVANJE ABS TRAKOM
OKOV ZA NAMEŠTAJ

PROIZVODNJA REZANE GRAĐE
I MASIVNIH PLOČA

doo DRUOPROMET
32250 IVANJICA

V. Marinkovića 306
Tel/fax: 032/ 631-612

LKV CENTAR

Ugrinovačka 270p, Dobanovci, Beograd
tel./fax: 011/ 8468 090, 8468 096
e-mail: office@lkvcentar.com

www.lkvcentar.com www.limovi.com www.sport-hala.com

EUROHRAS

UNIVER ZA 21. VEK

SEČENJE PO MERI

EUROHRAS, Beograd, Vidikovacki venac 2d
tel. 011 2331 463, 2340 734, 2321 835
fax. 2340 735

MAŠINE I ALATI ZA OBRADU DRVETA

Vojni put 532/1 11080 Zemun
tel: +381 (0) 11 2106-762
61-91-82
fax: +381 (0) 11 3163-718
e-mail: radmilovic@eunet.yu
web: www.radmilovic.net

www.darex.rs
e-mail: info@darex.rs

* DAREX d.o.o. Beograd, 11077 Beograd
Autoput Beograd - Zagreb bb, tel: 011 2091 620, fax: 011 2091 699
* DAREX d.o.o. Beograd - P.J. Zvezdara, 11050 Beograd
Živka Davidovića 37, tel/fax: 011 3472 673, 3472 674
* DAREX d.o.o. Beograd - P.J. Center, 11000 Beograd
Obilakovska 61 A, tel. 011 3682 610, fax: 011 2652 404
* DAREX d.o.o. Beograd - P.J. N8, 18000 N8
Bulevar Cara Konstantina 80-84, tel. 018 207 352, fax: 018 207 369

Mašine, alati i tehnologije
za obradu drveta

tel. 011-219-8516
011-219-0449
tel/fax. 011-192-233
065-219-8516
mob. 063-213-549
063-428-562
www.xilia.rs / info@xilia.rs

PROIZVODNJA I PRODAJA TRACNIH TESTERA I USLUŽNO OŠTRENJE

PETERVARI

24430 ADA, Obiliceva 20
tel. 024 85 20 66
fax: 024 85 12 92
mob. 063 776 47 17

www.petervari.com

KRAGUJEVAC
Proizvodnja
Nedeljka Čabrinovića 12
tel: +381 34 382 695

FOTELJE... Dure Đakovića 19
DVOSEDI... tel: +381 34 330 685
TROSEDI... www.cukovic.co.yu
GARNITURE... e-mail: andjacuk@eunet.yu

ALATI ZA DRVO I PVC STOLARIJE

Tel: + 381 32 352 734
356 431, 356 439
e-mail: tmax@eunet.yu

INTERTRANS
Klanički put bb

tel/faks: 015/ 873-909, 015/873-910
• trgovina građevinskim materijalom
• trgovina tehničkim gasovima
• trgovina ogrevom
• transportne usluge
• drvena ambalaža

HANNOVER
Telefax: +49 5131/92241; www.nikolic-gabelstapler.de
KRAGUJEVAC
Tel: +381 34 300 555; Fax: +381 34 300 550
e-mail: nikolic-viljuskari@microsky.net
www.nikolic-viljuskari.net

NIKOLIĆ
VILJUSKARI

Osnovni poslovanje za HYUNDAI i BAUMANN viljuskare
u Srbiji, Crnoj Gori, Hrvatskoj, Bosni i Hercegovini i Makedoniji

QUERCUS
PROIZVOĐA REZANE GRADE I TRGOVINA

Ante Mijić
Bročice bb, NOVSKA, HRVATSKA
tel/fax: +385 (44) 614 247
+385 (44) 691 951
quercus@quercus-am.hr • www.quercus-am.hr

Kordun
1916

Kordun grupa doo
Beograd, Kneza Višeslava 1
(zgrada Sumarskog fakulteta)
011/35-46-219

kordun3@verat.net • www.kordun.co.yu

- alati za obradu drveta (kružne, tračne i gaterske testere, glodala, burgije, ručni alat)
- mašine za obradu drveta i oštřilice
- servis i oštřenje testera i grafičkih noževa

DEPROM
DOO

HAN PIJESAK

REZANA GRAĐA, LAMPERIJA
BRODSKI POD, ŠTIKLANI ELEMENTI

tel: +387 (0) 57/557-356
mob. +387 (0) 65/581-214

Ginko

Bana Milutina bb
31210 Požega
www.ginko.co.yu
tel: +381 31 816 413, 812 594
e-mail: ginko@prolink.c.yu
ginko@ptt.yu
Predstavništvo:
Sarajevska 76, 11000 Beograd
tel: +381 11 361 11 97, 2684 340

FABBRICA
POSREDOVANJE U PROMETU DRVA I DRVNIH PROIZVODIMA

BOSANSKA 65, 11000 ZEMUN, SRBIJA
TEL: +381 11 316 99 77, 316 99 88; WWW.FABBRICA.CO.YU

USLUGA OBRADJE NA CNC MASINAMA

MAJOR ENTERIJER
Samostalna zanatska
stolarska radnja
Živojina Panića 2
11250 Železnik
tel/fax: 011/2580 266
tel: 2589 266, 2577 415
mob: 063 580 581
e-mail: major.enterijer@gmail.com

D.O.O.
DIS-KOMERC
KAČ

Kač, Svetosavska 45a
tel/fax: 021/6213-139
mob. 064/3525-086

KARIŠIĆ
ENGINEERING

MAŠINE ZA
OBRADU DRVETA

11000 BEOGRAD
Kičevska 20
Tel. 011 386 18 38
Fax: 011 444 29 04
karishic@eunet.yu

FURNITURE FITTINGS
KASTOR DOO
PRODUCTION EXPORT-IMPORT TRADE

UVOZ I VELERPODAJA OPLEMENJENE IVERICE
I ITALIJANSKOG OKOVA ZA NAMEŠTAJ

35000 JAGODINA, Ribarski put bb
Tel.: +381/35 24 49 88, 24 59 87
Fax: +381/35 24 59 88

"BJELAKOVIĆ"
HAN PIJESAK

SVE VRSTE REZANE GRADE
* Suva stolarska daska
* Brodski pod * Elementi za stolariju

tel: +387 10 57 559 200, 559 201
Mob: +387 10 57 626 006

www.randjelovic.rs • e-mail: randjelovic2@nadlanu.com

RANDELOVIĆ D.O.O.
PROIZVODNO TRGOVNIŠKO USLUŽNO PREDUZEĆE EXPORT - IMPORT
STICIGORJE • BEOGRAD • VUČJE • LITKOVAČ

mob: 063 401863
tel: +381 16 794407 • 795106 • fax: +381 16 794406

PROIZVOĐA REZANE GRADE, BUKOVE ČETVRTAČE I BUKOVE FRIZE

ПЕЦИКОЗА-КОМЕРЦ
Косово Поље Б.Б. - ВИШЕГРАД

прерада дрвета
тел/факс: 00 387 58/620-834
моб: 00 387 65/644-044

Rezana građa
brodski pod
lamperija

HIGHLAND
Han Pijesak
00 387 (0)66 264-603

Drveni i metalni prematanih zbiranih i izdanih - vrane

Beograd, Bana Milutina 20
WEB: www.stanislav-stojanovic.rs
E-mail: stanislav@ptt.rs
Tel: +381 (0)11 421 808
Fax: +381 (0)11 404 401

Студијски програми:

- Технологија дрвета
- Машинско инжењерство
- Примењена информатика
- Прехрамбена технологија
- Производна економија

TERMO DRVO

ORAGO TERMO-T

HRTKOVC 22427, Kraška 14
Tel/fax 022 455 848, 455 810

Eurokant ★★★★★
NOVI SAD

SRBIJA, 21000 Novi Sad, Subotička 6,
e-mail: info@eurokant.co.rs
Tex/fax: +381 21 402 330, 401-640,
479-03-28, 479-02-88

PRODAVNICA OKOVA ZA NAMEŠTAJ:
SRBIJA, 21000 Novi Sad, Tone Hadžića 23; Tel/fax: +381 21 468 833

AKCIONARSKO DRUŠTVO

Sremski hrast
MOROVIĆ, Šidska b.b.

SREMSKI HRAST
22245 Morović, Šidska b.b.
tel: +381 22 736-126
tel/fax: +381 22 736-022

sremskihrast@yahoo.com • www.sagadrvo.rs

lineta

MAŠINE ZA
OBRADU DRVETA

Beograd, Železnik, Avalska 7
tel: +381 11 2570 999, 2572 285
www.lineta.rs
e-mail: office@lineta.rs
lineta2002@mailcity.com

Mondial '90

Beograd, Žarkovo
Vodovodska 158
tel/fax: 011/ 239-1706
e-mail: mondialweb@sezampro.yu

Matís

MATIS d.o.o.
32250 IVANJICA, Senjak bb
032 65 11 59 • 65 10 60
veleprodaja@matis.rs • www.matis.rs

Čudesni parketi iz celog sveta

Čudesne parkete možete naći i u salonima:

WOODOVIA DOO | Gočka 43 a. | 11000 Beograd | t. 011 234 33 99

SGS OD | Industrijska 7 | 34000 Kragujevac | t. 034 300 180

BARD DOO | Cara Dušana 85 | 18000 Niš | t. 018 536 336

NOVI parkett centar

Na **NOVOJ** adresi: Futoški put 51 u **NOVOM** SADU

- Dvoslojni gotovi parketi • Troslojni gotovi parketi
- Višeslojni parketi • Masivni gotovi parketi • Bambus
- Spoljne drvene obloge • Gotova lakirana pluta • Linoleum i Vinil
- Laminatni podovi • Profili • Dodatni materijali

alpodflooring

DRVNI CENTAR

www.omegaprofeks.co.rs

LOZNICA, Šabački put bb
ŠABAC, Loznički put bb

OMEGA PROFEKS

tel: 015/ 811 100, 810 010 e-mail: omegapro@verat.net
tel: 015/ 377 407, 377 707 e-mail: omegaprodaja@nadlanu.com

Sve na jednom mestu!

senosan

Akrilni materijal na MDF-u. Sledeća generacija u primeni co-ekstrudiranih aplikacija!

Novo

farbani MDF

**VISOKI
SJAJ!**

**VISOKI
SJAJ!**

sobna vrata

Furnir, folija, HPL

Širok izbor repromaterijala za plotove vrata: obloge (furnirane, Craft Master...), saće, letve, lepak...

Thermopal

- Nemački kvalitet
- Oplemenjena iverica - jedinstveni dekori, vrhunski kvalitet (AIT material test) vrhunska dostignuća na polju unapređenja tehnologije
- Opremanje enterijera - veliki izbor materijala, raznih dezena i debljina sa velikom primenom u izradi enterijera i industriji nameštaja
- Interior, HPL i radne ploče
- Prateće kant i ABS trake uz odgovarajuće dekore

thermopal

građeninski materijali

QSB 3 i OSB 3 ploče

Blažujka, DOKA, panel i šper ploče

Masivne ploče, KVH grede

Lamperija i podne obloge

laminati

Klasični i egzotični podovi (7, 8, 10 i 12mm)

Henkel na dlanu

Segmenti tržišta

- » Proizvodnja nameštaja i prerada drveta
- » Spajanja drveta
- » Prozori i vrata
- » Montažni zidovi
- » Sendvič paneli
- » Podovi
- » Krovne konstrukcije / Izolacija
- » Dušeci i lepljenje suđera

Glavne primene

- » Kantovanje
- » Oblaganje profila folijom i furnirom
- » Ravna laminacija
- » 3D laminacija
- » Postforming
- » Spajanje elemenata

Tehnologije adheziva

- » **PU lepila**
Hot melt, tečna PU lepila (jedno i dvo-komponentna)
PU disperzije (jedno i dvo-komponentne)
- » **Hot melt lepila**
Termoplastična lepila na bazi
EVA, Poliolefina, Poliamida
- » **Disperzije**
PVAc lepila (D2, D3, D4)
EPI sistemi

Vaš lokalni tim specijalista u Srbiji, Crnoj Gori i Makedoniji

DRAGAN STEFANOV

dragan.stefanov@rs.henkel.com
Mob: + 381 060 20 72 316

GORAN PLAZONIĆ

goran.palzonc@rs.henkel.com
Mob: + 381 060 20 72 272

Henkel Srbija d.o.o.

Bulevar Oslobođenja 383
11 040 Beograd, Srbija
Phone: + 381 11 20 72 270
Fax: + 381 11 20 72 273
Web: <http://www.henkel.com>

ŽIVELI!

KANT TRAKE SA DUGOROČNOM GARANCIJOM

SLOBODNO SEDITE SA PRIJATELJIMA. SA NAMA STE SIGURNI, DA ĆETE UVEK STIĆI NA VREME. NAPRAVIĆEMO ZA VAS POTPUNO IDENTIČNE KANT TRAKE. UVERITE SE SAMI DA ZA STVARNE EKSPERTE NIŠTA NE PREDSTAVLJA PROBLEM.

HRANIPEK
KANT TRAKE ZA VAŠ NAMEŠTAJ

HRANIPEK CZECH REPUBLIC K.S.
3. JIYZNEROVÉ 97, KOPROVICE
388 01 HUMPOLC, ČESKÁ REPUBLIKA
TEL: +420 165 501 224 FAX: +420 525 501 241 - 242
E-MAIL: HRANIPEK@HRANIPEK.CZ, WWW.HRANIPEK.COM